

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยและพัฒนา

กระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

THE RESEARCH AND DEVELOPMENT OF
STUDENT-CENTERED INSTRUCTION APPROACH

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บัญเอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

พ.ศ. 2551

ต้นปก

วิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บัญเอด พ.ศ. 2551

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยและพัฒนา

กระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

THE RESEARCH AND DEVELOPMENT OF
STUDENT-CENTERED INSTRUCTION APPROACH

ผู้วิจัย

สังกัด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บัญเอก

คณะครุศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณบำรุงการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประจำปี พ.ศ. 2551

คำนำ

การการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จัดสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามประเด็นการประกันคุณภาพ และติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดำเนินตามแนวทางที่ สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดให้มีการจัดทำคำรับรองและติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ประเด็นการประเมินผล:หลักสูตรและการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่ ๒๓ ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา 7 ข้อ ดังนี้

1. คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา
2. คณาจารย์มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. คณาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน
4. คณาจารย์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
5. คณาจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. คณาจารย์มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
7. คณาจารย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากคณาจารย์คณะครุศาสตร์ ที่เป็นผู้ช่วยตรวจสอบ แนะนำ และร่วมออกเป็นเครื่องมือการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขอขอบคุณคณาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัย ที่ร่วมดำเนินกิจกรรมด้วยเป็นอย่างดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บุษยเอก

ผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อเรื่อง

วิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

THE RESEARCH AND DEVELOPMENT OF STUDENT-CENTERED
INSTRUCTION APPROACH

ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บัญเอก

ปีที่ศึกษาค้นคว้า 2551

บทคัดย่อ

รายงานการศึกษาค้นคว้า เรื่อง วิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า คือ เพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และเพื่อกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นคณาจารย์ประจำ และคณาจารย์ประจำพิเศษตามสัญญา ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2551 ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสำรวจการปฏิบัติการสอน และแบบรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปผลการการศึกษาค้นคว้า

1. เมื่อดำเนินการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า

1.1 คณาจารย์รู้และเข้าใจมากเป้าหมายของหลักสูตร

1.2 ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียน มีร้อยละ 73.68 ที่รู้และเข้าใจผู้เรียน แต่มีเพียงร้อยละ 21.43 ที่นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3 การทำประมวลการสอนรายวิชา มีคณาจารย์จัดทำถึงร้อยละ 93.42 และทำการแจกให้นักศึกษาร้อยละ 100 แต่ปฏิบัติตามประมวลการสอนเพียงร้อยละ 73.24

1.4 การประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียนมีถึงร้อยละ 93.42 แต่มีการนำเสนอความก้าวหน้าการทำงานเพียงร้อยละ 35.21

1.5 การนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพมีร้อยละ 73.68

1.6 สำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปพัฒนาผู้เรียน คณาจารย์ไม่ได้ปฏิบัติถึงร้อยละ 84.21

2. การกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปได้ ดังนี้

2.1 เป้าหมายหลักสูตร

- 2.1.1 มีโครงการประชุมชี้แจงเป้าหมายหลักสูตร (คุณลักษณะผู้เรียนที่ต้องการ)
- 2.1.2 มีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75
- 2.1.3 มีประเมินผลการประชุม พร้อมผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำเป็นรายงานผลการประชุม

2.2 วิเคราะห์ผู้เรียน

- 2.2.1 มีผลสรุปการวิเคราะห์ผู้เรียน มีแนวทางการใช้ผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาผู้เรียน (สรุปทั้งหมู่เรียน)
- 2.2.2 มีการวิเคราะห์ผู้เรียนทุกคน ทั้งหมู่เรียน ทั้งด้านการเรียน ด้านทางบ้าน ด้านพฤติกรรม (วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล)

2.3 ประมวลการสอนรายวิชา

- 2.3.1 มีประมวลการสอนรายวิชา (อย่างน้อย 1 รายวิชา)
- 2.3.2 มีข้อสอบ Pretest – Port test และผลการใช้ข้อสอบ
- 2.3.3 มีแผนการสอนอย่างน้อย 1 ครั้ง ที่มีวิธีสอนและเครื่องมือประกอบแผนการสอน
- 2.3.4 มีหน้า Website ที่ให้นักเรียนค้นคว้า หรือภาพหน้าจอ CAI หรือ E –learning (สำเนาเป็นเอกสาร แบบประมวลการสอนรายวิชา)
- 2.3.5 มีเครื่องมือที่ใช้กับแผนการสอน เช่น แบบสังเกต แบบประเมินการทำงาน กลุ่ม แบบประเมินภาคปฏิบัติ เกณฑ์การประเมิน (RUBRIC SCORE)

2.4 การวางแผนพัฒนาผู้เรียน

- 2.4.1 มีใบสรุปผลการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (อย่างน้อย 1 หมู่เรียน)
- 2.4.2 มีข้อสอบปลายภาค (หมู่เรียนเดียวกัน 1 รายวิชา)
- 2.4.3 มีงบหน้าและใบเกรด (อย่างน้อย 1 หมู่เรียน จำนวน 1 รายวิชา)

2.5 การวิจัยในชั้นเรียน

- มีเอกสารรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

Kit Bunae. 2008. THE RESEARCH AND DEVELOPMENT OF STUDENT-CENTERED
INSTRUCTION APPROACH

Phetchabun Rajabhat University

ABSTRACT

This study aimed to Research and Development on the topic of “THE RESEARCH AND DEVELOPMENT OF STUDENT-CENTERED INSTRUCTION APPROACH”

The purpose of this research was to study problems of research and procedure development study the instruction by emphasize the student in witness of staff of Phetchabun Rajabhat University teachers , and for fix report practice administration trend learns that emphasize the student in witness , the people who use in the research is staff of permanent teachers , and staff of permanent special teachers follows to promise , at take action teach in 2551 academic years that Phetchabun Rajabhat University, a tool that use to pick collect the data , compose , model to explore instruction practice , and model , administration report studies the instruction that emphasizes the student in witness ,

The results showed that:

1. When , manage research and procedure development study the instruction by emphasize the student in witness of staff of university government officer Phetchaboon teachers , meet that ,

1.1 The staff of teachers knows and understand very the aim of the course.

1.2 Analysis latency student side and understand the student , there are 73.68 percentages that know and understand the student , but , there are just 21.43 percentages that lead the analysis result goes to use in the administration studies the instruction.

1.3 Doing syllabus subjective , there is the staff of teachers makes to arrive at 93.42 percentages and do the distribution give 100 percentage students but , follow the syllabus just 73.24 percentages.

1.4 Education evaluation that correspond learning very state s give the student and are based on the development of the student have to arrive at 93.42 percentages but , there is the lead presents doing project progress just 35.21 percentages.

1.5 Assessment lead comes to change instruction education for s develop the student s give , full the latency has 73.68 percentages.

1.6 For the research for develop mass media or , learning of the student and lead go to develop the student , the staff of teachers no minister to arrive at 84.21 percentages.

2. Trend report practice administration specification learns that emphasize the student in witness , can summarize , as follows ,

2.1 Course aim ,

2.1.1 Have the project meets to explain course aim , (Student quality that want).

2.1.2 Have list of attendee at a meeting names , do not lower , the percentage is 75 .

2.1.3 Have evaluate the meeting , fully analysis data result pretends meeting report .

2.2 Analyse the student ,

2.2.1 Bear fruit summarize student analysis , there is using analysis result trend , for develop the student , (Summarize both of a group studies) .

2.2.2 Have student everybody analysis , both of a group studies , both of education side , a side is household , behaviour side , (Analyse individual student) .

2.3 Subjective syllabus ,

2.3.1 Have subjective syllabus , (At least 1 subjective) .

2.3.2 Have the examination , Pretest - Port test , and using examination .

2.3.3 Plan the instruction at least 1 time , at have the way teaches and a tool assemble the conspiracy teach.

2.3.4 Dare to , Website , at give a student does research work , or , Monitor picture , CAI , or , E -learning , (A copy is a document , press subjective syllabus) .

2.3.5 Have a tool that apply to the conspiracy s teach , such as , Model to observe , Model to assess group work , Model to assess the practical part , Standard the assessment , (RUBRIC SCORE) .

2.4 Planning develops the student ,

2.4.1 Have conclude planning develops the student , (At least 1 a group studies) .

2.4.2 Have end part examination , (A group studies 1 subjective same) .

2.4.3 Have the budget infront and the grade , (At least 1 a group studies , 1 amount is subjective) .

2.5 The research in the classroom ,

There is research report document in the classroom .

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ง
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ภูมิหลัง.....	1
2. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
3. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
4. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	7
2.2 หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	9
2.3 บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	13
2.4 การวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	16
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	16
ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า.....	16
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	17
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	49
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	50
อภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	55
ภาคผนวก ก. 1. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	
2. คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เรื่อง การเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
ภาคผนวก ข. ผลการประเมิน และคำแนะนำจากการประเมินของ กพร.	
ภาคผนวก ค. 1. แบบสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	
2. แบบประเมินการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ประสิทธิภาพการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”	
ภาคผนวก ง. เอกสารการฝึกอบรม “ประสิทธิภาพของการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	11
2	ข้อมูลคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ตอบแบบสำรวจการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามคณะ	40
3	ข้อมูลคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ตอบแบบสำรวจการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามตำแหน่งอาจารย์	40
4	ความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษา	41
5	มีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียน	41
6	การทำประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus) เพื่อแจกให้นักศึกษา	42
7	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	42
8	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน	43
9	การประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน	43
10	การนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ	44
11	การวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปพัฒนาผู้เรียน	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 เรื่อง แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
4. ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
5. ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวาระหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

จากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้มีข้อกำหนดของการประเมินคุณภาพ ตามตัวบ่งชี้ที่ 2.2 มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอนของกลุ่มการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551: 26)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 : มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ชนิดของตัวบ่งชี้ : กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้ : รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและยืดหยุ่น ตลอดจนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญมากต่อความกระหายใคร่รู้และต่อสมรรถนะในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา เช่น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าวิจัย โดยอิสระในรูปแบบโครงการวิจัยส่วนบุคคล การจัดให้มีชั่วโมงเรียน ในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

แนวปฏิบัติที่ดี :

1. มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งมีการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนอาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้ การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-Based Learning : PBL) การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individual Study) การเรียนรู้แบบสรรรคนิยม (Constructivism) การสอนแบบเอส ไอ พี การเรียนรู้แบบแสวงหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self - Study) การเรียนรู้จากการทำงาน (Work – Based Learning) การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research – Based Learning) การเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจาก การตกผลึกทางปัญญา (Crystal – Based Approach)
2. การเรียนการสอนยึดหลักการมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และระหว่างนักศึกษากับนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น
3. มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ แต่ยืดหยุ่นและหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งความยืดหยุ่นด้านช่วงเวลาเรียนและหรือด้านตำแหน่ง และสถานที่เรียน และหรือด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล และหรือด้านอื่น ๆ
4. มีการติดตามผลการเรียน ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องและนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ ได้เต็มศักยภาพ

ตัวชี้วัดของกลุ่มการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) (ของ กพร.) ดังนี้

ประเด็นการประเมินผล : หลักสูตรและการเรียนการสอน
ตัวชี้วัดที่ 23 ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำอธิบาย :

- อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนิสิตนักศึกษา และการจัดให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าวิจัยโดยอิสระในรูปโครงการวิจัยส่วนบุคคล การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้หลากหลายวิชาทั้งในและนอกคณะ การเปิดรายวิชาเลือกเสรีที่ครอบคลุมองค์ความรู้ต่างๆ จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

- ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นตัวบ่งชี้ซึ่งคุณภาพที่ต้องอาศัยความละเอียดในการพิจารณาและมีลักษณะแตกต่างจากตัวบ่งชี้อื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ตัวบ่งชี้นี้มีความสำคัญเนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ที่จะบอกให้ทราบว่าสถาบันการศึกษาได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 22 หรือไม่ ซึ่งมาตรา 22 กำหนดไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด"

- การประเมินผลอาจพิจารณาจากการเขียนแผนการจัดประสบการณ์หรือการจัดกิจกรรมในชั่วโมงการเรียนการสอน หรือจัดเก็บร่องรอยหลักฐานจากการศึกษาข้อมูลจากวิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกตการเรียนการสอน วิธีการตั้งปัญหา และพิจารณาจากงานที่ผู้สอนมอบหมายด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. เพื่อกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาค้นคว้านำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติ และรายการผลการปฏิบัติปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. ผลการศึกษาค้นคว้าสามารถนำไปเผยแพร่ เพื่อให้เกิดความตระหนักในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. ผลการศึกษาค้นคว้าสามารถนำไปเป็นข้อมูลการปฏิบัติตามตัวชี้วัดในคำรับรองการปฏิบัติราชการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของประชากร

คณาจารย์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นคณาจารย์ประจำ และคณาจารย์ประจำพิเศษ ตามสัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2551

2. ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

ตัวแปร คือ ประเด็นประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสำนักงาน กพร. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑)

ประเด็นในการพิจารณา 7 ข้อ

1. คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา
2. คณาจารย์มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. คณาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน
4. คณาจารย์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
5. คณาจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. คณาจารย์มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
7. คณาจารย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการดำเนินการด้วยวิธีการที่ดีที่สุด ที่ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้วยความประหยัดและเกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและยืดหยุ่น ตลอดจนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษาเป็น เรื่องที่สำคัญมากต่อความกระหายใคร่รู้และต่อสมรรถนะในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา เช่น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าวิจัย โดยอิสระในรูปโครงการวิจัยส่วนบุคคล การจัดให้มี ชั่วโมงเรียน ในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการสอนทางเครือข่าย คอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

ผู้สอน หมายถึง คณาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในปีงบประมาณ 2551 ที่เป็นคณาจารย์ประจำ และคณาจารย์ประจำพิเศษ ตามสัญญา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 เรื่อง แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน
3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา
4. ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
5. ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นําผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 11) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานที่สำคัญ การสรุปความรู้ด้วยตนเองและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

อรรถ มุลคำและคณะ (2543 : 17) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนมีบทบาทมากกว่าผู้สอน จะเรียนการเรียนการสอนลักษณะนี้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สนอง อินละคร (2544 : 21) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ประดิษฐ์คิดค้น ฝึกปฏิบัติและทำกิจกรรมการเรียนรู้สามารถสร้างหรือสรุปข้อความด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ หรือกล่าวสั้น ๆ ว่าเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่กับผลงาน

ประเวศ วะสี (2543 : 4-5 อ้างในระวีวรรณ โพธิ์วัง 2548 : 53) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริงเป็นที่ตั้ง เรียนรู้เพื่อสร้างปัญญาให้รู้จักตนเอง รู้จักโลกสามารถพึ่งตนเองได้ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องมีความสุขสนุกสนาน และเกิดฉันทะในการเรียนรู้

จากที่นักวิชาการได้กล่าวมาในข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำกิจกรรมการเรียนรู้มีอย่างหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาสาระที่เรียน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินด้วยตนเอง และฝึกปรับปรุงตนเอง

หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2543 : 1) กล่าวว่าไว้ดังนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เป็นการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนที่เน้นผู้เรียนสร้างความรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง จะเป็นแนวทางให้เยาวชนของชาติสามารถสะสมองค์ความรู้ได้เป็นอย่างดี

เทรศศักดิ์ เดชคง (2542 : 62-65) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียนที่พึงปรารถนาในอนาคต ควรเป็นผู้เรียนที่มีทักษะการคิดระดับสูง ทั้งนี้เพราะทักษะการคิดเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้

ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้และสามารถที่จะนำความรู้ไปบูรณาการใช้ในการดำรงชีวิต ครูมิได้เป็นผู้ควบคุมการพัฒนาทักษะ การคิดไตร่ตรองและโครงสร้างกระบวนการคิดเพียงผู้เดียว แต่รวมถึงผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร การจัดการของโรงเรียนที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเรียนรู้และการสอนในหลาย ๆ ด้าน เช่น ทักษะทางอารมณ์ ได้แก่ 1. ความเห็นอกเห็นใจ (Sympathy) 2. ความตระหนัก (Awareness) 3. การแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Solving 2 Stress Management)

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 7) ได้เสนอหลักจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างได้ผล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรยึดหลักดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ความรู้สึกลึกซึ้งของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้
3. การเรียนรู้ที่ดี ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง จึงจะช่วยให้ผู้เรียนได้จดจำและสามารถใช้การเรียนรู้นั้นให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเองมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี
4. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญ หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องกระบวนการเรียนรู้แล้ว จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการ
5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน คือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ทิสนา แคมมณี (2542 : 12) ได้เสนอหลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า การจัดการเรียนการสอนควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้ด้วยตนเอง
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิดและประสบการณ์แก่กันและกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วม (Participation) ในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด

4. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” (Process) “ควบคู่กับผลงาน”

(Product)

5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง (Application)

ดวงเดือน อ่อนน้อม (2542 : 16-17) ได้เปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบเดิมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดียิ่งขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประเด็น	การเรียนรู้แบบเดิม	เรียนรู้จากประสบการณ์ / การมีส่วนร่วม
1.หน่วยการเรียนรู้	คนเดียว	กลุ่ม / เดี่ยว
จุดเน้น	เนื้อหา	เนื้อหา / กระบวนการ
ส่วนเกี่ยวข้อง	สติปัญญา	องค์ความรู้ / รู้จักตนเอง ค่านิยม ความเชื่อ
บทบาทผู้เรียน	ฟัง จำ สอบ เลียบ เลย	มีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์กระตือรือร้น
บทบาทครู	สอน บรรยาย บอก สั่ง ประเมิน	อำนวยความสะดวก วิจัยกร นำนักเรียน
ความรับผิดชอบของครู	สื่อสารทางเดียว	สื่อสารสองทาง
บรรยากาศ	ทางการ ปิดกั้น ตอกย้ำฐานะเป็นครู เป็นนักเรียน	ไม่เป็นทางการ ผ่อนคลาย กระตุ้นสนุก ไม่ตอกย้ำฐานะ
สิ่งที่ครูห่วงมาก	ต้องมีคำถามที่ดีที่สุด	หาทางกระตุ้น สนับสนุนกลุ่มให้คิดคำถามที่ลึกซึ้งและหาทางตอบคำถามนั้น
ความรับผิดชอบต่อผล การเรียนรู้	ครู เด็ก ไม่เรียน คือ ครูไม่สอน	นักเรียน พฤติกรรม / การเรียนรู้ของตนเอง
ผู้ที่ได้รับการสนองตอบ ความต้องการ	ครู	นักเรียนและครู
การโอน การเรียนรู้ไปสู่ ชีวิตจริง / การทำงาน	น้อยและไม่แน่นอน	ปานกลางและสูงในผู้เรียนเป็นส่วนมาก

ระวีวรรณ โพธิ์วัง (2543 : 20) ได้สรุปการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) ด้วยวิธีดังนี้
 - 1.1 แสวงหาความรู้
 - 1.2 ศึกษาทำความเข้าใจ
 - 1.3 คิดวิเคราะห์
 - 1.4 ตีความ
 - 1.5 แปลความ
 - 1.6 สังเกต สัมภาษณ์
 - 1.7 ปฏิบัติจริง
 - 1.8 สังเคราะห์ข้อมูล
 - 1.9 สรุปความรู้
2. ผู้เรียนจะมีส่วนร่วม (Participation) ในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด
3. ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด และประสบการณ์ระหว่างกันมากที่สุด (Interaction)
4. ผู้เรียนได้เรียนรู้ กระบวนการแสวงหาความรู้ควบคู่ไปกับผลงานที่ได้จากกระบวนการ (Process and Product)
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Application)

จากหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้นด้วยตนเอง สร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตลอดจนผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งได้ด้วยตนเอง

บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 30-31) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จของการเรียนของผู้เรียนและตัวบ่งชี้การสอนของครู ดังนี้

ตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จของการเรียนของผู้เรียน มีดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. นักเรียนได้ฝึกอย่างหลากหลายและสร้างจินตนาการตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาด้วยตนเองและร่วมกับคนอื่น
6. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
7. นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
8. นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน
9. นักเรียนได้ฝึกประเมินปรับปรุงตนเองยอมรับผู้อื่นตลอดจนเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู มีดังนี้

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูกเร้า ชูใจ เสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง
4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
5. ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกหัด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง
6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มสังเกตส่วนดีและส่วนด้อยของนักเรียน
7. ครูใช้สื่อการสอนที่ฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์จากชีวิตจริง
9. ครูฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัยนักเรียน
10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุมาลย์ วงศ์เกษม และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุมวิชาการคิดและการพัฒนาตนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม” ปีที่ทำการวิจัย 2547 วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบและหาประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุมวิชาการคิดและการพัฒนาตน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 41 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือทดลอง คือ แผนการสอน และเครื่องมือสะท้อนผล คือ แบบทดสอบแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกประจำวันของผู้สอน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุมวิชาการคิดและการพัฒนาตน มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ร่วมกิจกรรมหลากหลาย มุ่งสู่การปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นนำ เตรียมความพร้อมในการเรียนโดยการสวดมนต์ นั่งสมาธิ ฟังสดีให้อยู่กับปัจจุบัน ชี้แจงผลลัพธ์การเรียนรู้ สันทนาข่าวสาร สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเนื้อหาในบทเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทดสอบก่อนเรียนในแต่ละหน่วย **ขั้นสอน** จัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยมุ่งที่กรณีศึกษา ๑๗ ิปรายกลุ่ม ทำงานกลุ่ม ใช้สื่อเพื่อกระตุ้นให้คิดวิเคราะห์เพื่อโยงไปสู่การเรียนรู้ ให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างหลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เชิญวิทยากร การจัดกิจกรรม Walk Rally **ขั้นสรุปและวิเคราะห์** มีการอภิปรายผล สรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมด้วยวิธีที่ผู้สอนตั้งประเด็นคำถามเพื่อการสรุป ให้ผู้เรียนสรุปผลด้วยตนเองทั้งเดี่ยวทั้งกลุ่ม **ขั้นประเมินผลการเรียนรู้** ประเมินทั้งกระบวนการและผลงานของผู้เรียน ทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ขณะทำกิจกรรม ตรวจผลงาน ตรวจแฟ้มสะสมงาน และตรวจโครงการพัฒนาตนของผู้เรียน

ไพบุลย์ จันทร์พรม ได้ทำงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีที่พิมพ์ 2550 จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามกรอบการศึกษาขั้นต้นว่า 3 ขั้นตอน คือ การเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้หลักวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เดมมิส และแมกแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน(Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ผลการศึกษาขั้นต้นพบว่า ก่อนที่จะดำเนินการพัฒนาศูนย์

การเรียนรู้ชุมชนขาดทักษะด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ครู
ศูนย์การเรียนรู้ขาดความรู้ และทักษะด้านหลักการและแนวคิด จิตวิทยาผู้ใหญ่ หลักสูตร เนื้อหา
สาระของการศึกษานอกโรงเรียน สภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เอื้ออำนวย ขาด
สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ วิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ต่อเนื่อง จึงได้ดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ผลการพัฒนาสามารถพัฒนาครูให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอน
และการเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้แก้ปัญหาการพัฒนาการเรียนการสอนให้
เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

รายงานการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 1. เพื่อการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2. เพื่อกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นคณาจารย์ประจำ และคณาจารย์ประจำพิเศษ ตามสัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2551

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าใช้การวิจัยและพัฒนา (R & D) ดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2. ศึกษาหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษา

ระยะที่ 2 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. จัดทำหลักสูตรการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. จัดทำรูปแบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. เก็บรวบรวมรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากคณาจารย์ทุกคนที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2551

ระยะที่ 3 รับการตรวจประเมินจาก กพร.

1. มหาวิทยาลัยรับการตรวจประเมินคุณภาพการปฏิบัติราชการ จาก กพร.
2. สรุปผลการตรวจประเมินคุณภาพการปฏิบัติราชการ จาก กพร.

ในด้านประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ปรับปรุงแบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โดย คณะกรรมการบริหารคณะครุศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. 1 แบบสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

(ตัวอย่าง)

แบบสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย ✓ ใน () ที่ตรงกับท่าน หรือ การปฏิบัติของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลอาจารย์

1. สังกัด

- () คณะครุศาสตร์ () คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์

- () คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี () คณะวิทยาการจัดการ
() คณะเทคโนโลยีการเกษตร

2. ตำแหน่งอาจารย์

- () อาจารย์ประจำพิเศษ () อาจารย์
() ผู้ช่วยศาสตราจารย์ () รองศาสตราจารย์

ตอนที่ 2 ข้อมูลการปฏิบัติการสอน

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษา

- () ไม่มีความรู้ความเข้าใจ
- () มีความรู้ความเข้าใจ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาระดับชาติ
 - () รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาของมหาวิทยาลัย
 - () รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาของหลักสูตร
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านมีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียน

- () ไม่เคยวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน
- () มีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () วิเคราะห์และเข้าใจผู้เรียน แต่ไม่ได้ทำหลักฐานไว้
 - () วิเคราะห์และเข้าใจผู้เรียน และมีหลักฐานการดำเนินการวิเคราะห์
 - () นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านทำประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus) เพื่อแจกให้นักศึกษาหรือไม่

- () ไม่ทำ
- () ทำ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () แจกประมวลการสอนรายวิชา ให้ผู้เรียนในชั่วโมงแรกของการสอน
 - () อธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ระบุในประมวลการสอนรายวิชา
 - () ปฏิบัติการสอนตามประมวลการสอนรายวิชา
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่

- () ไม่ได้จัด
- () จัด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () มีกิจกรรมให้นักเรียนสืบค้น ทำการร่วมกันเป็นกลุ่ม
 - () มีการนำวิธีการวิจัย มาใช้ในการสอน
 - () มีกิจกรรมสืบค้นข้อมูลจากตำราเอกสาร Internet มารายงานหน้าชั้น/ทำรายงานเสนอ
 - () มีชั่วโมงในภาคปฏิบัติ
 - () มีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
 - () มีการศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมนอกห้องเรียน
 - () ให้นักศึกษาทำโครงงาน หรือ Project
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ท่านมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง และผู้เรียน

- () ไม่ได้ใช้
- () ใช้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () มีเนื้อหาทันสมัย ได้จากการสืบค้น จาก Internet
 - () มี PowerPoint ประกอบคำบรรยาย
 - () มีการบอก Website เพื่อประกอบการสืบค้น
 - () มีการสอน-ส่งงาน ผ่านเครือข่าย Internet
 - () มีการจัดทำ E – Learning ในรายวิชาที่ท่านสอน
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน
และอิงพัฒนาการของผู้เรียน

- () ไม่มี
- () มี ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () มีการประเมินการสอนย่อยหลายวิธี
 - () มีการประเมินผลภาคปฏิบัติ
 - () มีการประเมินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - () มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบระหว่างเรียน
 - () มีการนำเสนอผลความก้าวหน้าการทำโครงการ
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ท่านมีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็ม
ศักยภาพ

- () ไม่มี
- () มี ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () มีการเสนอแนะการทำงานของนักเรียน และ สรุปสาระสำคัญที่เรียนมา
 - () มีการเสนอแนะผลการทำการค้นคว้าด้วยตนเอง
 - () มีการเสนอแนะการทำ Project ของนักเรียน
 - () มีการทำสื่อเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความรู้ให้ผู้เรียน
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. ท่านมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปพัฒนาผู้เรียน

- () ไม่มี
- () มี ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ทำการวิจัยในชั้นเรียน เป็นวิจัยขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาผู้เรียน
 - () ทำการวิจัยทางการศึกษา (วิจัย 5 บท) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
 - () มีการนำผลการวิจัย ของผู้อื่นมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียน
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.2 แบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1.2.1 แบบการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน

แบบฟอร์มที่ 1. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน จำแนกตามความสามารถเดิม กับวิธีการเรียนรู้ตามแบบแคทเทอร์รีน แจสเตอร์
1. ชื่อรายวิชา รหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต(.....) 2. ชื่อผู้สอน คณะ 3. หมู่เรียน..... รหัสหมู่เรียน.....
4. การสำรวจผลการเรียนและวิธีการเรียนรู้ คำชี้แจง 1. การจำแนกผู้เรียนใช้ความสามารถเดิม โดยดูจากเกรดเฉลี่ย ร่วมกับวิธีการจำแนกผู้เรียนแบบของ แคทเทอร์รีน แจสเตอร์ (Catherine Jester) 2. ให้ท่านกรอกรายชื่อผู้เรียน ในช่อง “รายชื่อผู้เรียน” และสอบถามเกรดเฉลี่ยจากผู้เรียน และกรอกเกรดเฉลี่ยเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ผ่านมา ลงในช่อง “เกรดเฉลี่ย” (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนแรก ให้ใช้เกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาปีที่ 6) 3. ให้ใช้วิธี “สังเกต” หรือ “สอบถาม” ผู้เรียน เพื่อพิจารณาจำแนกผู้เรียน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “วิธีการเรียนรู้” (กาเครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 รายการ)

ที่-	ชื่อ - สกุล	เกรด- เฉลี่ย	วิธีการเรียนรู้			
			จากการรับรู้ทางการมองเห็น และการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็น และไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำ หรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						

5. สรุปผลการเรียนและวิธีการเรียนรู้ (ทั้งหมดเรียน)						
กลุ่มที่	เกรดเฉลี่ย		วิธีการเรียนรู้			
	เกณฑ์ การแบ่งกลุ่ม	จำนวน คน รวม ทั้งสิ้น	จากการรับรู้ทางการมองเห็น และการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็น และไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำ หรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
			จำนวนคน	จำนวนคน	จำนวนคน	จำนวนคน
1.	กลุ่มเรียนเก่ง เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป					
2.	กลุ่มเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00					
3.	กลุ่มเรียนอ่อน เกรดเฉลี่ย ไม่เกิน 2.00					
รวมทั้งสิ้น						

6. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน (การออกแบบการสอนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน)

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

หมายเหตุ

ผู้วิจัยพัฒนาแบบบันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนจากแนวคิดของ
แคทเธอรีน แจสเตอร์

แบบฟอร์มที่ 2. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน

จำแนกตามความสามารถเดิม กับลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียนตามแบบ Grasha กับ Riechmann

1. ชื่อรายวิชา รหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต(.....)

2. ชื่อผู้สอน คณะ

3. หมู่เรียน..... รหัสหมู่เรียน.....

4. การสำรวจผลการเรียนและลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน

คำชี้แจง 1. การจำแนกผู้เรียนใช้ความสามารถเดิม โดยดูจากเกรดเฉลี่ย ร่วมกับวิธีการจำแนกผู้เรียนตามลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียนแบบของ Grasha กับ Riechmann (1975)

2. ให้ท่านกรอกรายชื่อผู้เรียน ในช่อง “รายชื่อผู้เรียน” และสอบถามเกรดเฉลี่ยจากผู้เรียน และกรอกเกรดเฉลี่ยเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ผ่านมา ลงในช่อง “เกรดเฉลี่ย” (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนแรก ให้ใช้เกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาปีที่ 6)

3. ให้ใช้วิธี “สังเกต” หรือ “สอบถาม” ผู้เรียน เพื่อพิจารณาจำแนกผู้เรียน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน”
(กาเครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 รายการ)

ที่	ชื่อ - สกุล	เกรดเฉลี่ย	ลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน					
			แบบแข่งขัน (Competitive)	แบบร่วมมือ (Collaborative)	แบบหลบหนี (Avoidant)	แบบมีส่วนร่วม (Participant)	แบบพึ่งผู้อื่น (Dependent)	พึ่งตนเอง (Independent)
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								

5. สรุปผลการเรียนและลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน (ทั้งหมดผู้เรียน)

กลุ่มที่	เกรดเฉลี่ย		ลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน					
	เกณฑ์ การแบ่งกลุ่ม	จำนวน คน รวม ทั้งสิ้น	แบบแข่งขัน (Competitive)	แบบร่วมมือ (Collaborative)	แบบหลบหนี (Avoidant)	แบบมีส่วนร่วม (Participant)	แบบพึ่งผู้อื่น (Dependent)	พึ่งตนเอง (Independent)
			คน	คน	คน	คน	คน	คน
1.	กลุ่มเรียนเก่ง เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป							
2.	กลุ่มเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00							
3.	กลุ่มเรียนอ่อน เกรดเฉลี่ย ไม่เกิน 2.00							
รวมทั้งสิ้น								

6. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน (ออกแบบการสอนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน)

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

หมายเหตุ

ผู้วิจัยพัฒนาแบบบันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนจากแนวคิดของ
Grasha กับ Riechmann

แบบฟอร์มที่ 3. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน จำแนกตามความสามารถเดิม กับสไตล์การเรียนรู้ตามแบบ Silver, Strong and Perini
1. ชื่อรายวิชา รหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต(.....) 2. ชื่อผู้สอน คณะ 3. หมู่เรียน..... รหัสหมู่เรียน.....
4. การสำรวจผลการเรียนและสไตล์การเรียนรู้ คำชี้แจง 1. การจำแนกผู้เรียนใช้ความสามารถเดิม โดยดูจากเกรดเฉลี่ย ร่วมกับวิธีการจำแนกผู้เรียนตามสไตล์การเรียนรู้ (Learning Styles) แบบของ Silver, Strong and Perini (2000) 2. ให้ท่านกรอกรายชื่อผู้เรียน ในช่อง “รายชื่อผู้เรียน” และสอบถามเกรดเฉลี่ยจากผู้เรียน และกรอกเกรดเฉลี่ยเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ผ่านมา ลงในช่อง “เกรดเฉลี่ย” (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนแรก ให้ใช้เกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาปีที่ 6) 3. ให้ใช้วิธี “สังเกต” หรือ “สอบถาม” ผู้เรียน เพื่อพิจารณาจำแนกผู้เรียน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “สไตล์การเรียนรู้” (กาเครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 รายการ)

ที่ -	ชื่อ - สกุล	เกรด - เฉลี่ย	สไตล์การเรียนรู้			
			เรียนด้วยการแสดงออก (Self Expressive Learner)	เรียนด้วยความรอบรู้ (Mastery Learners)	เรียนด้วยความเข้าใจ (Understanding Learners)	เรียนด้วยการมีสัมพันธ ภาพกับผู้อื่น (Interpersonal)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						

5. สรุปผลการเรียนและสไตล์การเรียนรู้ (ทั้งหมดผู้เรียน)

กลุ่มที่	เกรดเฉลี่ย		สไตล์การเรียนรู้			
	ชื่อ - สกุล	จำนวน คน รวม ทั้งสิ้น	เรียนด้วยการแสดงออก (Self Expressive Learner)	เรียนด้วยความรอบรู้ (Mastery Learners)	เรียนด้วยความเข้าใจ (Understanding Learners)	เรียนด้วยการมีสัมพันธ กับผู้อื่น (Interpersonal)
			คน	คน	คน	คน
1.	กลุ่มเรียนเก่ง เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป					
2.	กลุ่มเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00					
3.	กลุ่มเรียนอ่อน เกรดเฉลี่ย ไม่เกิน 2.00					
รวมทั้งสิ้น						

6. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน (ออกแบบการสอนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน)

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

หมายเหตุ

ผู้วิจัยพัฒนาแบบบันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนจากแนวคิดของ
Silver, Strong and Perini

1.2.2 แบบประมวลการสอนรายวิชา

แบบฟอร์ม - ประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus)

1. ชื่อรายวิชา.....
2. รหัสวิชา..... จำนวนหน่วยกิต.....(...-...-...)
3. ประเภทวิชา.....
4. ระดับการศึกษา.....
5. ชื่อผู้สอน.....
6. คณะ.....

7. คำอธิบายรายวิชา

.....
.....
.....

8. วัตถุประสงค์

8.1.....

8.2.....

9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ลำดับที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การวัดผล	บันทึกผล หลังสอน
	1.....	1.1.....		
		1.2.....		
	2.....	2.1.....		

		2.2.....		
--	--	----------	--	--

10. สื่อการเรียนการสอน

10.1.....

10.2.....

11. การวัดและประเมินผล

11.1 การวัดผล

11.1.1 การสอบกลางภาค %

11.1.2 การสอบปลายภาค %

11.1.3 การสอบภาคปฏิบัติ %

11.1.4 การทำรายงานการปฏิบัติ %

11.1.5 การเข้าชั้นเรียน %

11.1.6 คุณลักษณะนิสัย %

(เช่นความรับผิดชอบ การทำงานกลุ่ม การแต่งกาย ฯลฯ)

11.1.7 การรายงานการศึกษาค้นคว้า %

รวม 100 %

11.2 การประเมินผลการเรียน

การจัดสินผลการเรียนโดยวิธี **อิงเกณฑ์**

คะแนนระหว่าง 85-100 ได้ระดับ A

คะแนนระหว่าง 78-84 ได้ระดับ B+

คะแนนระหว่าง 71-77 ได้ระดับ B

คะแนนระหว่าง 63-70 ได้ระดับ C+

คะแนนระหว่าง 55-62 ได้ระดับ C

คะแนนระหว่าง 48-54 ได้ระดับ D+

คะแนนระหว่าง 41-47 ได้ระดับ D

คะแนนระหว่าง 0-40 ได้ระดับ E

12. การพบอาจารย์ผู้สอนนอกเวลา

12.1 นักศึกษาสามารถนัดหมายล่วงหน้า ได้ที่ห้อง.....อาคาร.....
หรือหมายเลขโทรศัพท์.....

12.2 E-mail address.....

13. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า

.....
.....
.....
.....

14. WebSite อ้างอิง

.....
http://www.....
.....
http://www.....

หมายเหตุ

ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวทางของที่ประชุมคณาจารย์คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1.2.3 แบบบันทึกผลการประเมินเพื่อพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบฟอร์มบันทึกผลการประเมินเพื่อพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 1. บันทึกผลการเรียนของนักศึกษา

1. ชื่อวิชา
2. รหัสวิชา.....จำนวนหน่วยกิต(.....-.....-.....)
4. รหัสหมู่เรียน.....
5. ชื่อผู้สอน 6. คณะ.....

7. ผลการประเมินผู้เรียน

เกรด	จำนวนนักศึกษา	เกรด	จำนวนนักศึกษา
ก หรือ A		ผ หรือ P	
B+		ผย หรือ PD	
ข หรือ B		ม หรือ F	
C+		ร หรือ I	
ค หรือ C		ฟ หรือ S	
D+		ย หรือ W	
ง หรือ D		* เรียนซ้ำ	
จ หรือ E			

ส่วนที่ 2. บันทึกผลการประเมินตนเองของผู้สอน

คำชี้แจง ให้ผู้สอนทุกท่านประเมินตนเอง โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับ
การจัดการเรียนการสอนของตัวเอง

รายการประเมินตนเองของผู้สอน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา					
1. ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา					
2. มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
3. ช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน					
ด้านวิธีสอน					
4. ตรงต่อเวลาในการสอนและเลิกสอน					
5. มีการจัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตร					
6. มีกิจกรรมการสอนหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน					
7. มีวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา					
8. มีการจัดสถานการณ์กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเมื่อมีข้อสงสัยระหว่างเรียน					
ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน					
10. มีประมวลการสอนหรือแผนบริหารการสอนแจก					
11. ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและช่วยให้เกิดการเรียนรู้					
12. มีตำราและ / เอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา					

รายการประเมินตนเองของผู้สอน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวัดผล					
13. มีการประเมินความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างการเรียนรู้การสอน					
14. มีการตรวจผลงาน มีการชี้แจงข้อบกพร่องให้ผู้เรียนได้แก้ไข					
15. มีวัดผลตามสภาพจริง และมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ถูกต้องยุติธรรม					

ส่วนที่ 3. บันทึกแนวทางการปรับปรุงการสอน

1. ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียนที่พบ

.....

.....

2. วิธีการแก้ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียน

.....

.....

3. แนวทางการปรับปรุงการสอน และ /นวัตกรรมการที่ควรนำมาปรับปรุงการสอน

จากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่พบและวิธีการแก้ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียน
ผู้สอนเห็นสมควรที่จะปรับปรุงวิธีการสอน ดังนี้

3.1.....

3.2.....

3.3.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

หมายเหตุ

ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวทางของที่ประชุมคณาจารย์คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

1.2.4 แบบรายงานวิจัยในชั้นเรียน

แบบฟอร์ม-รายงานการวิจัยในชั้นเรียน
ชื่อเรื่องวิจัย.....
ชื่อผู้วิจัย.....
ระยะเวลาวิจัย ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....
1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
.....
2. ศึกษาและรวบรวมวิธีการหรือนวัตกรรมในการแก้ปัญหา
.....
3. พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมที่เลือกใช้สำหรับการแก้ปัญหา
.....
4. การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ในชั้นเรียน
.....
5. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ปัญหา
.....
6. การนำผลการวิจัยไปใช้
.....

หมายเหตุ

ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวทางของที่ประชุมคณาจารย์คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการ ดังนี้

1. สํารวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. เก็บรวบรวมรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. รับการตรวจประเมินคุณภาพการปฏิบัติราชการ จาก กพร.
4. ปรับปรุงแบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้วยค่าร้อยละ
2. ตรวจสอบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการแจกแจงค่าความถี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายงานการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 1. เพื่อการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2. เพื่อกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นคณาจารย์ประจำ และคณาจารย์ ประจำพิเศษ ตามสัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2551

ตัวแปร คือ ประเด็นประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสำนักงาน กพร. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑) ประเด็นในการพิจารณา 7 ข้อ

1. คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา
2. คณาจารย์มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. คณาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน
4. คณาจารย์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
5. คณาจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. คณาจารย์มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
7. คณาจารย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1. แบบสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2. แบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 2.1 แบบการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน 2.2 แบบประมวลการสอนรายวิชา 2.3 แบบบันทึกผลการประเมินเพื่อพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.4 แบบรายงานวิจัยในชั้นเรียน

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าใช้การวิจัยและพัฒนา (R & D) ดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. ศึกษาหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษา

ระยะที่ 2 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. จัดทำหลักสูตรการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดทำรูปแบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เก็บรวบรวมรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากคณาจารย์ทุกคนที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2551

ระยะที่ 3 รับการตรวจประเมินจาก กพร.

1. มหาวิทยาลัยรับการตรวจประเมินคุณภาพการปฏิบัติราชการ จาก กพร.
 2. สรุปผลการตรวจประเมินคุณภาพการปฏิบัติราชการ จาก กพร.
- ในด้านประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ระยะที่ 4 กำหนดแนวทางการรายงานผลการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ปรับปรุงแบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดย คณะกรรมการบริหารคณะครุศาสตร์ และกำหนดเป็นแนวทางการรายงานผลการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. เมื่อดำเนินการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า

ตารางที่ 2 ข้อมูลคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ตอบแบบสำรวจการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามคณะ

คณะ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะครุศาสตร์	10	13.16
2. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	12	15.79
3. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	14	18.42
4. คณะวิทยาการจัดการ	23	30.26
5. คณะเทคโนโลยีการเกษตร	17	22.37
รวม	76	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีเพียง 76 คน จากคณาจารย์ทั้งสิ้น 250 คน มีเพียงร้อยละ 30.40 ของคณาจารย์ทั้งหมดของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ตารางที่ 3 ข้อมูลคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ตอบแบบสำรวจการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำแนกตามตำแหน่งอาจารย์

ตำแหน่งอาจารย์	จำนวน	ร้อยละ
1. อาจารย์	20	26.32
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์	7	9.21
3. รองศาสตราจารย์	2	2.63
4. อาจารย์ประจำพิเศษ	47	61.84
รวม	76	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า คณาจารย์ประจำพิเศษตามสัญญา ตอบแบบสอบถามมากที่สุด

ตารางที่ 4. ความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษา

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	12	15.79
2. มีความรู้ความเข้าใจ ดังนี้	60	84.21
2.1 รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาระดับชาติ	30	50.00
2.2 รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาของมหาวิทยาลัย	35	58.33
2.3 รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาของหลักสูตร	60	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า คณาจารย์ที่มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีร้อยละ 84.21 ของคณาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 5. มีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียน

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เคยวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน	20	26.22
2. มีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน ดังนี้	56	73.68
2.1 วิเคราะห์และเข้าใจผู้เรียน แต่ไม่ได้ทำหลักฐานไว้	35	62.50
2.2 วิเคราะห์และเข้าใจผู้เรียน และมีหลักฐานการดำเนินการวิเคราะห์	21	37.50
2.3 นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	12	21.43

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า คณาจารย์นำผลการวิเคราะห์ไปจัดการเรียนการสอนจำนวนน้อย เพียงร้อยละ 21.43 ของคณาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 6. การทำประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus) เพื่อแจกให้นักศึกษา

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ทำ	5	6.58
2. ทำ ดังนี้	71	93.42
2.1 แจกประมวลการสอนรายวิชา ให้ผู้เรียนในชั่วโมงแรกของการสอน	71	100
2.2 อธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ระบุในประมวลการสอนรายวิชา	50	70.42
2.3 ปฏิบัติการสอนตามประมวลการสอนรายวิชา	52	73.24

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ทำประมวลการสอนรายวิชา

ตารางที่ 7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้จัด	12	15.79
2. จัด ดังนี้	64	84.21
2.1 มีกิจกรรมให้นักเรียนสืบค้น ทำการร่วมกันเป็นกลุ่ม	42	65.63
2.2 มีการนำวิธีการวิจัย มาใช้ในการสอน	5	7.81
2.3 มีกิจกรรมสืบค้นข้อมูลจากตำราเอกสาร Internet มารายงานหน้าชั้น/ทำรายงานเสนอ	20	31.25
2.4 มีชั่วโมงในภาคปฏิบัติ	25	39.06
2.5 มีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	35	54.69
2.6 การศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมนอกห้องเรียน	5	7.81
2.7 ให้นักศึกษาทำโครงงาน หรือ Project	10	15.63

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมนอกห้องเรียน มีเพียงร้อยละ 7.81 และการนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน มีเพียงร้อยละ 7.81 เช่นกัน

ตารางที่ 8. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง และผู้เรียน

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้ใช้	17	22.37
2. ใช้ ดังนี้	59	77.63
2.1 มีเนื้อหาทันสมัย ได้จากการสืบค้น จาก Internet	12	20.34
2.2 มี PowerPoint ประกอบคำบรรยาย	30	50.85
2.3 มีกิจกรรมสืบค้นข้อมูลจากตำราเอกสาร Internet มา รายงานหน้าชั้น/ทำรายงานเสนอ	35	59.32
2.4 มีการบอก Website เพื่อประกอบการสืบค้น	50	84.75
2.5 มีการสอน-ส่งงาน ผ่านเครือข่าย Internet	5	8.47
2.6 มีการจัดทำ E – Learning ในรายวิชาที่ท่านสอน	6	10.17

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและ
ผู้เรียน เรื่อง มีการจัดทำ E – Learning ในรายวิชาที่ท่านสอน มีเพียงร้อยละ 10.17

และมีการสอน-ส่งงาน ผ่านเครือข่าย Internet มีเพียงร้อยละ 8.47

ตารางที่ 9. การประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและ
อิงพัฒนาการของผู้เรียน

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มี	5	6.58
2. มี ดังนี้	71	93.42
2.1 มีการประเมินการสอนย่อยหลายวิธี	71	100
2.2 มีการประเมินผลภาคปฏิบัติ	42	59.15
2.3 มีการประเมินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	42	59.15
2.4 มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบระหว่าง เรียน	42	59.15
2.5 มีการนำเสนอผลความก้าวหน้าการทำงาน	25	35.21

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการ
เรียนรู้ ด้านมีการนำเสนอผลความก้าวหน้าการทำงาน มีเพียงร้อยละ 35.21

ตารางที่ 10. การนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน
ให้เต็มศักยภาพ

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มี	20	26.32
2. มี ดังนี้	56	73.68
2.1 มีการเสนอแนะการทำงานของนักเรียน และ สรุป สาระสำคัญที่เรียนมา	56	100
2.2 มีการเสนอแนะผลการทำการค้นคว้าด้วยตนเอง	56	100
2.3 มีการเสนอแนะการทำ Project ของนักเรียน	12	21.43
2.4 มีการทำสื่อเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่นักเรียน	15	26.79

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน
เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ มีร้อยละ 73.68 ของผู้ตอบแบบสอบถาม และมีการเสนอแนะการ
ทำ Project ของนักเรียน เพียงร้อยละ 21.43

ตารางที่ 11. การวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อหรือการเรียนรู้ของนักเรียนและนำไปพัฒนาผู้เรียน

ประเด็นคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มี	64	84.21
2. มี ดังนี้	12	15.79
2.1 ทำการวิจัยในชั้นเรียน เป็นวิทยขนาดเล็ก เพื่อพัฒนา นักเรียน	12	100
2.2 ทำการวิจัยทางการศึกษา (วิจัย 5 บท) เพื่อพัฒนาการ เรียนการสอน	0	0
2.3 มีการนำผลการวิจัย ของผู้อื่นมาใช้เป็นแนวทางพัฒนา นักเรียน	12	100

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่ามีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อหรือการเรียนรู้ของนักเรียนและ
นำไปพัฒนาผู้เรียน น้อยมาก มีเพียงร้อยละ 15.79 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

เอกสารสรุปภาพรวมการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑
(ผลการประเมิน กพร. วันที่ 4 กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒)

	ประเมินตนเอง	กพร.ประเมิน	เหตุผลปรับค่าคะแนน
ตัวชี้วัดที่ 23	4.00	2.00	ขาดหลักฐาน รายการ ที่ 5-7 และไม่ครบ 75 % (มีเพียง 87 คน)

**ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสร้างประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ ปีงบประมาณ 2552**

1. มีเครื่องมือการกำกับติดตามคณาจารย์เป็นรายบุคคล
2. มีผลการกำกับติดตามประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มีเครื่องมือการประเมินผลการดำเนินงานประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์เป็นรายคณะ
4. มีการสรุปผลการดำเนินงานผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นรายคณะ และคณาจารย์เป็นรายบุคคล เป็นการงานที่มีผลต่อความดีความชอบ และเงินรางวัล (โบนัส)

**2. การกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ สรุปได้ ดังนี้**

กำหนดแนวทางการรายงานผลการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.เป้าหมายหลักสูตร

- 1.1 มีโครงการประชุมชี้แจงเป้าหมายหลักสูตร (คุณลักษณะผู้เรียนที่ต้องการ)
- 1.2 มีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75
- 1.3 มีประเมินผลการประชุม พร้อมผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำเป็นรายงานผลการประชุม

2. วิเคราะห์ผู้เรียน

2.1 มีผลสรุปการวิเคราะห์ผู้เรียน

มีแนวทางการใช้ผลการวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาผู้เรียน (สรุปทั้งหมู่เรียน)

2.2 มีการวิเคราะห์ผู้เรียนทุกคน ทั้งหมู่เรียน ทั้งด้านการเรียน ด้านที่บ้าน
ด้านพฤติกรรม (วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล)

3. ประมวลการสอนรายวิชา

3.1 มีประมวลการสอนรายวิชา (อย่างน้อย 1 รายวิชา)

3.2 มีข้อสอบ Pretest – Port test และผลการใช้ข้อสอบ

3.3 มีแผนการสอนอย่างน้อย 1 ครั้ง ที่มีวิธีสอนและเครื่องมือประกอบแผนการสอน

3.4 มีหน้า Website ที่ให้นักเรียนค้นคว้า หรือภาพหน้าจอ CAI หรือ E-learning (สำเนา
เป็นเอกสาร แนบประมวลการสอนรายวิชา)

3.5 มีเครื่องมือที่ใช้กับแผนการสอน เช่น แบบสังเกต แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบ
ประเมินภาคปฏิบัติ เกณฑ์การประเมิน (RUBRIC SCORE)

4. การวางแผนพัฒนาผู้เรียน

4.1 มีใบสรุปผลการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (อย่างน้อย 1 หมู่เรียน)

4.2 มีข้อสอบปลายภาค (หมู่เรียนเดียวกัน 1 รายวิชา)

4.3 มีจบหน้าและใบเกรด (อย่างน้อย 1 หมู่เรียน จำนวน 1 รายวิชา
สอดคล้องกับข้อ 4.1)

5. การวิจัยในชั้นเรียน (มีเอกสารรายงานการวิจัยในชั้นเรียน)

3. ปรับปรุงแบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดย คณะกรรมการบริหารคณะครุศาสตร์

ตามข้อเสนอแนะของ กพร. ให้คณาจารย์จัดทำ “แผนการจัดการเรียนรู้”

อย่างน้อย จำนวน 1 แผน ผู้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจึงขอความเห็นจากที่ประชุมคณะกรรมการ
บริหารคณะครุศาสตร์ ในฐานะผู้สอนวิธีสอน และสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา..... รหัสวิชา.....

วันที่สอน..... เวลา.....คาบ

ระดับ..... ภาคเรียนที่..... ปีการศึกษา.....

1. สาระสำคัญ

.....
.....

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

.....
.....

3. เนื้อหา / ประสบการณ์

.....
.....
.....
.....

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....

5. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

.....
.....

6. การประเมินผล

6.1 วิธีการวัดผล

.....

.....

6.2 เครื่องมือการวัดผล

.....

.....

6.3 เกณฑ์การประเมินผล (Rubric)

.....

.....

6.4 เกณฑ์การตัดสิน

.....

.....

7. บันทึกหลังสอน

.....

.....

8. ภาคผนวก

8.1 เครื่องมือการวัดผล

.....

.....

8.2 ใบความรู้

.....

.....

8.3 ใบงาน

.....

.....

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 1. เพื่อการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2. เพื่อกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นคณาจารย์ประจำ และคณาจารย์ ประจำพิเศษ ตามสัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2551

ตัวแปร คือ ประเด็นประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสำนักงาน กพร. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑) ประเด็นในการพิจารณา 7 ข้อ

1. คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา
2. คณาจารย์มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. คณาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน
4. คณาจารย์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
5. คณาจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. คณาจารย์มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
7. คณาจารย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1. แบบสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2. แบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 2.1 แบบการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน 2.2 แบบประมวลการ

สอนรายวิชา 2.3 แบบบันทึกผลการประเมินเพื่อพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.4 แบบรายงานวิจัยในชั้นเรียน

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าใช้การวิจัยและพัฒนา (R & D) ดำเนินการ ดังนี้

1. ดำเนินการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. ศึกษาหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษา

ระยะที่ 2 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. จัดทำหลักสูตรการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดทำรูปแบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เก็บรวบรวมรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากคณาจารย์ทุกคนที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2551

ระยะที่ 3 รับการตรวจประเมินจาก กพร.

1. มหาวิทยาลัยรับการตรวจประเมินคุณภาพการปฏิบัติราชการ จาก กพร.
 2. สรุปผลการตรวจประเมินคุณภาพการปฏิบัติราชการ จาก กพร.
- ในด้านประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ระยะที่ 4 กำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติงานจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ปรับปรุงแบบการรายงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดย คณะกรรมการบริหารคณะครุศาสตร์ และกำหนดเป็นแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติงานจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. เมื่อดำเนินการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า

- 1.1 คณาจารย์รู้และเข้าใจมากเป้าหมายของหลักสูตร
- 1.2 ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียน มีร้อยละ 73.68 ที่รู้และเข้าใจผู้เรียน แต่มีเพียงร้อยละ 21.43 ที่นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 การทำประมวลการสอนรายวิชา มีคณาจารย์จัดทำถึงร้อยละ 93.42 และทำการแจกให้นักศึกษาร้อยละ 100 แต่ปฏิบัติตามประมวลการสอนเพียงร้อยละ 73.24
- 1.4 การประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียนมีถึงร้อยละ 93.42 แต่มีการนำเสนอความก้าวหน้าการทำโครงการเพียงร้อยละ 35.21
- 1.5 การนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพมีร้อยละ 73.68
- 1.6 สำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปพัฒนาผู้เรียน คณาจารย์ไม่ได้ปฏิบัติถึงร้อยละ 84.21

2. การกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติงานจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสรุปได้ ดังนี้

2.1 เป้าหมายหลักสูตร

- 2.1.1 มีโครงการประชุมชี้แจงเป้าหมายหลักสูตร (คุณลักษณะผู้เรียนที่ต้องการ)
- 2.1.2 มีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75
- 2.1.3 มีประเมินผลการประชุม พร้อมผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำเป็นรายงานผลการประชุม

2.2 วิเคราะห์ผู้เรียน

2.2.1 มีผลสรุปการวิเคราะห์ผู้เรียน มีแนวทางการใช้ผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาผู้เรียน (สรุปทั้งหมู่เรียน)

2.2.2 มีการวิเคราะห์ผู้เรียนทุกคน ทั้งหมู่เรียน ทั้งด้านการเรียน ด้านทางบ้าน ด้านพฤติกรรม (วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล)

2.3 ประมวลการสอนรายวิชา

2.3.1 มีประมวลการสอนรายวิชา (อย่างน้อย 1 รายวิชา)

2.3.2 มีข้อสอบ Pretest – Port test และผลการใช้ข้อสอบ

2.3.3 มีแผนการสอนอย่างน้อย 1 ครั้ง ที่มีวิธีสอนและเครื่องมือประกอบแผนการสอน

2.3.4 มีหน้า Website ที่ให้นักเรียนค้นคว้า หรือภาพหน้าจอ CAI หรือ E-learning (สำเนาเป็นเอกสาร แบบประมวลการสอนรายวิชา)

2.3.5 มีเครื่องมือที่ใช้กับแผนการสอน เช่น แบบสังเกต แบบประเมินการทำงาน กลุ่ม แบบประเมินภาคปฏิบัติ เกณฑ์การประเมิน (RUBRIC SCORE)

2.4 การวางแผนพัฒนาผู้เรียน

2.4.1 มีใบสรุปผลการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (อย่างน้อย 1 หมู่เรียน)

2.4.2 มีข้อสอบปลายภาค (หมู่เรียนเดียวกัน 1 รายวิชา)

2.4.3 มีงบหน้าและใบเกรด (อย่างน้อย 1 หมู่เรียน จำนวน 1 รายวิชา)

2.5 การวิจัยในชั้นเรียน

มีเอกสารรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

การประเมินสอดคล้องกับ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการประชุมเชิงปฏิบัติการการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะคณาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจ ไม่เข้าร่วมประชุม ไม่ส่งรายงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด

เมื่อศึกษาแนวทางที่ กพร. ต้องการให้จัดทำเอกสารเพื่อรับการตรวจ จะทำให้ประสบปัญหาอย่างมาก เนื่องจากคณาจารย์ไม่ยอมทำตามแนวปฏิบัติ ถ้าไม่รีบแก้ไขปัญหาการไม่ปฏิบัติตามของคณาจารย์ จะเกิดปัญหาการประเมินอย่างแน่นอน

อภิปรายผล

1. การดำเนินการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คณาจารย์รู้และเข้าใจมากเป้าหมายของหลักสูตร การดำเนินงานจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ คือ

- 1.1 จัดทำเอกสารแนะนำการสร้างประสิทธิภาพการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
อาจออกเป็นรายเดือน เพื่อเป็นเพื่อนให้ข้อมูลหรือแนวทางในการปรับปรุงการสอนของคณาจารย์
- 1.2 ต้องจัดอบรมคณาจารย์อย่างน้อยภาคเรียนและ 1 ครั้ง ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน
เพื่อกระตุ้นและย้ำเตือนภารกิจทั้งด้านการสอน และการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานประกอบการ
แสดงศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.3 สำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปพัฒนาผู้เรียน
มหาวิทยาลัยควรกระตุ้นโดยการให้ทุนในการดำเนินการ โดยมีข้อผูกพันที่ต้องจัดกระทำจริง

2. การกำหนดแนวทางการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยควรจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งมีคณบดีเป็นกรรมการ ดำเนินการเก็บข้อมูล
ทุกภาคเรียน นำมาเสนอคณะกรรมการอำนวยการประกันคุณภาพเพื่อตรวจรับรอง จึงจะได้ข้อมูล
ครบ และการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสร้างประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ ปีงบประมาณ 2552

1. มีเครื่องมือการกำกับติดตามคณาจารย์เป็นรายบุคคล
2. มีผลการกำกับติดตามประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มีเครื่องมือการประเมินผลการดำเนินงานประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญของอาจารย์เป็นรายคณะ
4. มีการสรุปผลการดำเนินงานผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นรายคณะ และคณาจารย์เป็น
รายบุคคล เป็นภาระงานที่มีผลต่อความดีความชอบ และเงินรางวัล (โบนัส)

บรรณานุกรม

โกวิท ประวาลพุกษ์. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.

เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู

โรงเรียนกาวิละวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า

และพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. ร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้

ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้.

กรุงเทพฯ ฯ : 2542.

ดวงเดือน อ่อนน้อม และคณะ. รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้กรณีศึกษาโรงเรียน

ในกรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (อัคราณา),

2542.

ทิสนา แคมมณี. “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.

โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)” วิชาการ. 2(12) : 2-8 พฤษภาคม 2542.

เทอดศักดิ์ เดชคง. ความฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษายุคใหม่. วารสารวิชาการ,2

(1 มกราคม), 2542.

ไพบูลย์ จันทร์พรหม. “การพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภูผินารายณ์

จังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่พิมพ์ 2550.

ระวีวรรณ โพธิ์วัง. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วารสารข้าราชการครู
ฉบับที่ 6 สิงหาคม-กันยายน, 2543.

วัฒนาพร ระวีบทุข. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : คอมพิวเตอร์กราฟฟิก,
2542.

สุมาลัย วงศ์เกษม และคณะ. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ชุดวิชาการคิดและการพัฒนาตนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม” มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2547.

อรทัย มูลคำและคณะ. การบูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2544.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. 1. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เรื่อง
การเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ภาคผนวก ข. ผลการประเมิน และคำแนะนำจากการประเมินของ กพร.

ภาคผนวก ค. 1. แบบสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2. แบบประเมินการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง
“ประสิทธิภาพการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

ภาคผนวก ง. เอกสารการฝึกอบรม “ประสิทธิภาพของการจัด
การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

ภาคผนวก ก.

1. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
เรื่อง การเข้าประชุมเชิงปฏิบัติการการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ที่ ๑๓๑/๒๕๕๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง
“ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

ตามที่ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

เพื่อให้การดำเนินงานในโครงการฯ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ณ หอประชุมประกายทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ

๑.๑	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	ประธานกรรมการ
๑.๒	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ	รองประธานกรรมการ
๑.๓	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา	กรรมการ
๑.๔	รองอธิการบดีฝ่ายทรัพย์สินและจัดหารายได้	กรรมการ
๑.๕	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๑.๖	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน	กรรมการ
๑.๗	ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี	กรรมการ
๑.๘	คณบดีคณะครุศาสตร์	กรรมการ

มีหน้าที่ อำนวยการ ประสานงานและสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

๒. คณะอาจารย์ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ คณะครุศาสตร์ กลุ่มที่ ๑

๒.๑	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสวัทย์ ปทุมมาศ	ประธานกลุ่ม
๒.๒	นางสาวนพวรรณ จำนวน	
๒.๓	นางประภาศิริ โชคอุดมชัย	
๒.๔	นายประสิทธิ์ ไชยศรี	
๒.๕	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา มหาราช	

๒.๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรวงพร กุศลส่ง

๒.๗ นางสาวอุไร พรหมมา

๒.๘ นางอิสราพร ชัยงาม

๒.๙ นางสาวอาทิตย์ยา ขาวพราย

๒.๑๐ นางสาวโชคอรีย์ มั่นอินทร์

๒.๑๑ นางสาวตณรณ บัญมัติ

๒.๑๒ นางเอรารรณ ศรีจักร

๒.๑๓ นายเทิน สีนวน

เลขานุการกลุ่ม

๓. คณาจารย์ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มที่ ๒

๓.๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยูร ลิ้มสุข

ประธานกลุ่ม

๓.๒ นางสาวจันทร์พิมพ์ มีเปี่ยม

๓.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์

๓.๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ แยมพงษ์

๓.๕ รองศาสตราจารย์ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์

๓.๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.พิมพรรณ รังสิกรรพุม

๓.๗ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เปรมฤดี ศรีเงิน

๓.๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกรียงไกร ทองจิตติ

๓.๙ นายมานพ ศิลาสุวรรณ

๓.๑๐ นายสุวัฒน์ บุศย์เมือง

๓.๑๑ นางสาวนงลักษณ์ อานี

๓.๑๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมยศ จันทรมบติ

๓.๑๓ นายสมพงษ์ พิภผล

๓.๑๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธงชัย จันทรรุ่งเรือง

๓.๑๕ นายสมบัติ บุญเลี้ยง

๓.๑๖ นายพีระพงษ์ โหมยตานนท์

๓.๑๗ นางอัญชนา ศรีเรืองฤทธิ์

๓.๑๘ นายสำราญ ท้าวเงิน

๓.๑๙ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภาภรณ์ วรรณ

๓.๒๐ นางสาวนงลักษณ์ อานี

๓.๒๑ นายพีรภพ พรหมบุญมี

๓.๒๒ นางสาวณัฐชยา หุมน

๓.๒๓ นางสาวกนกวรรณ นววัฒน์

๓.๒๔ Mr. Laurence David Goldblatt

๓.๒๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประมวล โภชกะ

๓.๒๖ นายทศพล ปฐมทศพร

๓.๒๗ นายธานินทร์ ทองคำสุก

๓.๒๘ นางปาริชาติ ลาจันนนท์

๓.๒๙ นายสมศักดิ์ ภู่วรายงาม

๓.๓๐ นางสาววริยา ค้างน้อย

๓.๓๑ นายสุภชัย ศรีทศ

๓.๓๒ นายโคมธราดล อนันตสถาน

๓.๓๓ นางสาวชุติมา กองถัน

๓.๓๔ นายพรเทพ แร่นาค

๓.๓๕ Mr. Douglas James Coleman

๓.๓๖ นายสรศักดิ์ กำมา

๓.๓๗ Miss Dangielyn P. Kabigting

๓.๓๘ นางสาวสุพรรณษา ศรีประเสริฐ

๓.๓๙ นางสาวดวงฤทัย กลิ่นจำปี

๓.๔๐ นางสาวปริศนา แก่นโท

๓.๔๑ นางสาวเครือวัลย์ อินทรสุข

๓.๔๒ นางสาวเสาวคนธ์ วงศ์คำ

๓.๔๓ Miss Man Luo

๓.๔๔ Mr.Nitinkumar Khandare

๓.๔๕ นางสาวนนทชา แสงรุ่งจน์

๓.๔๖ นางสาวกัญยาพร ภูณทลเสพย์

๓.๔๗ นายอรุณ สนใจ

๓.๔๘ นางสาวสุภาณดา ทองคำ

๓.๔๙ นายสุวัฒน์ อินทรประไพ

๓.๕๐ นายพชรพล ออกเงินจบ

๓.๕๑ นางสาวณิษา กาเรียน

๓.๕๒ Mr.Muhammad Tariq

๓.๕๓ นายวุฒิพงศ์ บัวชัย

๓.๕๔ นางสาวจิตาภา คำดี

๓.๕๕ นางสาวทัศนีย์ ปัทมสนธิ์

๓.๕๖ นางสาวมนัสนันท์ ปิ่นพิทักษ์

๓.๕๗ นายสุรศักดิ์ โทผา

๓.๕๘ นายบัณฑิต โชคสวัสดิ์ธนะกิจ

เลขานุการกลุ่ม

๔. คณะกรรมาธิการผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ คณะวิทยาการจัดการ กลุ่มที่ ๓

๔.๑ นางปานิสรรา คงปัญญา

ประธานกลุ่ม

๔.๒ นางกนกพร สัตยพงษ์

๔.๓ นายเกรียงไกร เจริญพานิช

๔.๔ นางชลัยรัตน์ ศรีเฒ

๔.๕ นางอัจฉรา ผ่องพิทยา

๔.๖ นายชาญชัย สุขสกุล

๔.๗ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นงลักษณ์ เรืองวิทยาภรณ์

๔.๘ นางสาวปวีณา โทนแก้ว

๔.๙ นางปิ่นธนา สงวนบุญญพงษ์

๔.๑๐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว

๔.๑๑ นายสำรวย ชวนชม

๔.๑๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล

๔.๑๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตน์ลวดิ โปสุวรรณ

๔.๑๔ นางอรทัย ศรีวิวัฒน์

๔.๑๕ นางอรุณรุ่ง แก้วพัฒน์กุล

๔.๑๖ นายนิคม จันทรมังกร

๔.๑๗ นางสาวณัฐแก้ว ข้องรอด

๔.๑๘ นางสาวสุนทรี รอดคิษฐ์

๔.๑๙ นางกฤษฎิยา มุลศรี

๔.๒๐ นายโอบกิจ พรสีมา

๔.๒๑ นางสาวดอกอ้อ ขวัญนิน

๔.๒๒ นางสาวปิยะนุช พรหมประเสริฐ

๔.๒๓ นางสาวปฐกธริกา แก้วเจียมวงศ์

๔.๒๔ นายศิริพงษ์ เหมม่น

๔.๒๕ นายนิพนธ์ เพชรบุรณิน

๔.๒๖ นายวิศาล บุญประกอบ

๔.๒๗ นางสาวรักษนก สมศักดิ์

๔.๒๘ นางปราณีต ใจหนัก

- ๔.๒๘ นางสาวนภลัย บัญทิม
 ๔.๓๐ นายวุฒินันท์ รัตนภรณ์
 ๔.๓๑ นายนันทพันธ์ จิระเดชประไพ
 ๔.๓๒ นางสาวพิชยพิมพ์ คำเพียร
 ๔.๓๓ นางวิภาวดี ผกามาศ
 ๔.๓๔ นางสาวปิยะวัน เพชรหมี่
 ๔.๓๕ นางสาวถาวร เลี้ยงม่น
 ๔.๓๖ นางสาวสุทธิกานต์ เมืองจันทร์
 ๔.๓๗ นายฐาณกร อนุสรณ์พานิชกุล
 ๔.๓๘ นางวิไลพร วงษ์อินทร์
 ๔.๓๙ นางสาวนันทกานต์ ศรีปลั่ง
 ๔.๔๐ นางสาวปวีตรา โคบำรุง
 ๔.๔๑ นายบรรลักษ์ณ์ เงินมา
 ๔.๔๒ นายไชยา ทองค้อย
 ๔.๔๓ นางสาวพิมพ์พร เกษดี
 ๔.๔๔ นางสาวจตุพร จันทร์เพชร
 ๔.๔๕ นายเอ็ม สายคำหน่อ
 ๔.๔๖ นางสาวจุฬาลักษณ์ กันยาประสิทธิ์
 ๔.๔๗ นางสาวกษชา ปาพันธ์
 ๔.๔๘ นางสาวศรินันท์ ไชยวัฒนานนท์
 ๔.๔๙ นายณรงค์ฤทธิ์ สุขสวัสดิ์
 ๔.๕๐ นางสาวชุติมันต์ เหลืองทองคำ
 ๔.๕๑ นางสาวสุวิมล พันธุ์โต
 ๔.๕๒ นายอดุลย์ศิริ สัตย์เจริญ
 ๔.๕๓ นางสาวปาณิสรา เพชรบรรณิน
 ๔.๕๔ นางสาวอจรร่า กลิ่นจันทร์
 ๔.๕๕ นายสมคิด เจริญวงศ์
 ๔.๕๖ นายวิจิต วิญญกุล

เลขานุการกลุ่ม

๕. คณาจารย์ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มที่ ๔

- ๕.๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ ศรีเพชรพันธุ์ ประธานกลุ่ม
- ๕.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชะหนาย มังคลารัตนศรี
- ๕.๓ นางณอมนวล พรหมบุญ
- ๕.๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิวาพร ชันผณี
- ๕.๕ นายเทพปัญญา เสงลาหอม
- ๕.๖ รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจพร ศรีสุวรรณ
- ๕.๗ นางปริศนา ตรีนารัตน์
- ๕.๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ เพ็งพัด
- ๕.๙ นายสนธยา พิงศิริ
- ๕.๑๐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร แทนทอง
- ๕.๑๑ นายสมบุญ พานิชศิริ
- ๕.๑๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรรฤดี ดีปู
- ๕.๑๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ เกติมี
- ๕.๑๔ นายสุเมธ ธรรมาภิมุข
- ๕.๑๕ รองศาสตราจารย์ สุวิทย์ วรรณศรี
- ๕.๑๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวนิตย์ แดงทองดี
- ๕.๑๗ นางสาวเหมพรรณ สุวรรณวิวัฒน์
- ๕.๑๘ นางสาวอรพิน นิยมญาติ
- ๕.๑๙ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครุณย์ จงรักย์
- ๕.๒๐ นางสาวเสาวภา ชุมณี
- ๕.๒๑ นายปิยรัตน์ มูลศรี
- ๕.๒๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยณรงค์ ชันผณี
- ๕.๒๓ นางเดือนฉาย ไชยบุตร
- ๕.๒๔ นายประยูร ไชยบุตร
- ๕.๒๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงผกา แก้วกรม
- ๕.๒๖ นางสาวสุชาดา ปั่นน้อย
- ๕.๒๗ นายอัคกะบัทถาน ปาทาน
- ๕.๒๘ นางสาววิไลพร ปองเพียร
- ๕.๒๙ นางสาวขนิษฐา หอมตา
- ๕.๓๐ นางสาวพิณทิพย์ แก้วแกมทอง
- ๕.๓๑ นางสาวสุรางค์รัตน์ พันแสง

- ๕.๓๒ นางสาวดวงจันทร์ สีหาราช
 ๕.๓๓ นางสาวศรัญญา วงศ์ษา
 ๕.๓๔ นายเจษฎาพร ปาคำวัง
 ๕.๓๕ นายอนุพงษ์ สุขประเสริฐ
 ๕.๓๖ นายชูศักดิ์ จันทรดวงโต
 ๕.๓๗ นางนฤมล บุญใหญ่
 ๕.๓๘ นางสาวยุภา สุรงษา
 ๕.๓๙ นายรัชชัย พิลา
 ๕.๔๐ นายเขมปรีต ขุนราชเสนา
 ๕.๔๑ นายภาณุมาศ หากา
 ๕.๔๒ นายชูเกียรติ โพนแก้ว
 ๕.๔๓ นายน้ำมนต์ ใจแสง
 ๕.๔๔ นายอานนท์ ชันติกิจ
 ๕.๔๕ นางสาวนัคมณ สังข์ทอง
 ๕.๔๖ นายจันทร์ เป็ดทิพย์
 ๕.๔๗ นางสาวชลธิชา บุญเรือน
 ๕.๔๘ นายอดิเทพ ศรีลาพล
 ๕.๔๙ นางสาวสุริย์รัตน์ มีผล
 ๕.๕๐ นางสาวธนาวรรณ สุขเกษม
 ๕.๕๑ นางสาวขนิษฐา ศรีนวล
 ๕.๕๒ นางสาวกัลยา บุญหล้า
 ๕.๕๓ นางสาวอังคณา เชื้อเจ็ดตน
 ๕.๕๔ นางสาวตรีชฎา อุทัยดา
 ๕.๕๕ นายเกรียงศักดิ์ ไชยยา
 ๕.๕๖ นางสาวกมลวรรณ ศรีปลั่ง
 ๕.๕๗ นางวิลาสินี ดีปัญญา
 ๕.๕๘ นางสาวจิตรนันท์ ศรีเจริญ

กรรมการและเลขานุการ

๖. คณะกรรมการดำเนินงาน คณะเทคโนโลยีการเกษตร กลุ่มที่ ๕

- ๖.๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จินตนา สนามชัยสกุล
 ๖.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กำธร สุทธิสารากร
 ๖.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรุจน์ท์ เอี่ยมแสน
 ๖.๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุทิศ เอี่ยมใส

ประธานกลุ่ม

- ๖.๕ นายบุญช่วย สิทธิรักษ์
- ๖.๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญรัตน์ พิมพ์ภรณ์
- ๖.๗ นายบุญรอด ทองสว่าง
- ๖.๘ นายปิยพงศ์ บางใบ
- ๖.๙ นายปัญญา เทียนนาวา
- ๖.๑๐ ศ.ท.พิศุทธิ์ บัวเปรม
- ๖.๑๑ นายมานะ อินพรมมี
- ๖.๑๒ นายวิทยา หนูช่างสิงห์
- ๖.๑๓ นายวิศิษฐ์ จันทร์ตั้ง
- ๖.๑๔ นางศิริวรางค์ ปทุมมาศ
- ๖.๑๕ นางสุภาพร บางใบ
- ๖.๑๖ นายสุเมธ สงวนใจ
- ๖.๑๗ นางสุรีย์พร ธรรมิกพงษ์
- ๖.๑๘ นายสมเดช ศิริโสภณ
- ๖.๑๙ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนงค์พรรณ หัตถมาศ
- ๖.๒๐ นายอมรรัตน์ ภูมิพลินภานนท์
- ๖.๒๑ นางสาวสุชีรา นวลคำแหง
- ๖.๒๒ นายพิพัฒน์ ชนาเทพาพร
- ๖.๒๓ นายโกศล พิทักษ์สัตยาพรต
- ๖.๒๔ นายขุนแผน คู่มทองคำ
- ๖.๒๕ นายทิวา แก้วเสริม
- ๖.๒๖ นางนภาพร คู่มทองคำ
- ๖.๒๗ นางน้ำผึ้ง พูนวิวัฒน์
- ๖.๒๘ นายพิทักษ์ จิตรสำราญ
- ๖.๒๙ นายกฤษณ์พันธ์ พรณรัตน์ชัย
- ๖.๓๐ นายสุวิชา พุทธรัตน์
- ๖.๓๑ นายสมคิด ทิพย์วงศ์
- ๖.๓๒ นายณรงค์ศักดิ์ แพงสาย
- ๖.๓๓ นายเสกสรรค์ ศรีสวัสดิ์
- ๖.๓๔ นายประธาน เรียงลาด
- ๖.๓๕ นางสาวปรียากร บัวทอง
- ๖.๓๖ นายธรรม์ณชาติ วันแต่ง
- ๖.๓๗ นายณัฐพล ชัยทวิชานันท์

๖.๓๘ นายวิโรจน์ โชคอุดมชัย

๖.๓๙ นายนิสิต งามอาจ

๖.๔๐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลัญญ์ ฉัตรตระกูล

เลขานุการกลุ่ม

มีหน้าที่ เข้ารับการอบรมตามโครงการฯ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย

๗. คณะกรรมการฝ่ายจัดทำเอกสารการอบรม และรับลงทะเบียนผู้เข้าอบรม

๗.๑ นายเทิน สีนวน	ประธานกรรมการ
๗.๒ นางสาวนพวรรณ จำนวน	รองประธานกรรมการ
๗.๓ นางสาวณัฏฐา ทับสิงห์	กรรมการ
๗.๔ นางเพ็ญศิริ ป้องท้าว	กรรมการ
๗.๕ นางสาวกฤษณา นวลดี	กรรมการ
๗.๖ นางสาวกรรณก คานพิมพ์ศรี	กรรมการ
๗.๗ นางพยอม รังวรณา	กรรมการ
๗.๘ นางสาวโชคอรีย์ มั่นอินทร์	กรรมการและเลขานุการ
๗.๙ นางรัตนรณ บุญมัติ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ จัดทำเอกสารประกอบการอบรม รับลงทะเบียนผู้เข้ารับการอบรม

๘. คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

๘.๑ นางอิสราพร ชัยงาม	ประธานกรรมการ
๘.๒ นายเทิน สีนวน	รองประธานกรรมการ
๘.๓ นางสาวโชคอรีย์ มั่นอินทร์	กรรมการ
๘.๔ นางสาวรัตนรณ บุญมัติ	กรรมการ
๘.๕ นางสาวอาทิตย์ยา ขาวพราย	กรรมการ
๘.๖ นางสาวจิตติรัตน์ รักษาศรี	กรรมการ
๘.๗ นางสาวกฤษณา นวลดี	กรรมการและเลขานุการ
๘.๘ นางเพ็ญศิริ ป้องท้าว	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
ถ่ายภาพนิ่ง, VDO ตลอดการอบรม

๕. คณะกรรมการฝ่ายพิธีกร

๕.๑ นางสาวโชคอรีย์ มั่นอินทร์	ประธานกรรมการ
๕.๒ นางสาวตณรณณ์ บุญมัติ	รองประธานกรรมการ
๕.๓ นางสาวอาทิตย์ยา ขาวพราย	กรรมการ
๕.๔ นางสาวฐิติรัตน์ รักษาศรี	กรรมการ
๕.๕ นางเอราวรรณ ศรีจักร	กรรมการ
๕.๖ นายเทิน สีนวน	กรรมการและเลขานุการ
๕.๗ นางสาวนพวรรณ จำนวน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการตามพิธีการตลอดการอบรม

๑๐. คณะวิทยากร

๑๐.๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์	ประธานกรรมการ
๑๐.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ วิภาจักษ์ณกุล	รองประธานกรรมการ
๑๐.๓ รองศาสตราจารย์วิรัช ประสิทธิ์วุฒิเวช	กรรมการ
๑๐.๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัติ คุณแก้ว	กรรมการ
๑๐.๕ นางแขก มุลเดช	กรรมการ
๑๐.๖ นางสาวอรรณณ ฌรงค์สรศักดิ์	กรรมการ
๑๐.๗ นางพรพิมล อ่อนศรี	กรรมการและเลขานุการ
๑๐.๘ นางสาวสมใจ กงเดิม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ เป็นวิทยากรให้ความรู้ตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายและให้คำปรึกษาแก่ผู้เข้าร่วมอบรม

๑๑. กรรมการประสานข้อมูลระดับคณะ

๑๑.๑ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- ๑๑.๑.๑ นางสาวจิตรนันท์ ศรีเจริญ
- ๑๑.๑.๒ นางสาวกมลวรรณ ศรีปลั่ง
- ๑๑.๑.๓ นายชูศักดิ์ จันทรดวงโต
- ๑๑.๑.๔ นายเขมปรีต ขุนราชเสนา

๑๑.๒ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

- ๑๑.๒.๑ นายบัณฑิต โชคสวัสดิ์ธนิก

๑๑.๓ คณะครุศาสตร์

- ๑๑.๓.๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงวิทย์ ปทุมมาศ

๑๑.๔ คณะเทคโนโลยีการเกษตร

๑๑.๔.๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลัญฐ์ ฉัตรตระกูล

๑๑.๔.๒ นายนุทิศ เอี่ยมใส

๑๑.๕ คณะวิทยาการจัดการ

๑๑.๕.๑ นางปิ่นธนา สงวนบุญญพงษ์

๑๑.๕.๒ นางปิยะวัน เพชรหมี่

มีหน้าที่

๑. นำเอกสารข้อมูลประกอบการฝึกอบรม แจ้งให้คณาจารย์กรอกข้อมูล เพื่อนำมาใช้ประกอบการฝึกอบรม

๒. รวบรวมเอกสารรายการต่อไปนี เพื่อส่งให้ กพร. รับทราบ ในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ คือ

๒.๑ แบบวิเคราะห์ผู้เรียน

๒.๒ ประมวลการสอนรายวิชา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๓ แบบรายงานการนำผลการประเมินการสอนไปพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๔ แบบรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอให้คณะกรรมการทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย และบังเกิดผลดีต่อมหาวิทยาลัยฯ และเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

สั่ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง จันดา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง จันดา)

รักษาราชการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ข.

ผลการประเมิน และคำแนะนำจากการประเมินของ กพร.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ที่ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2552
เรื่อง รายงานผลการประเมิน กพร. ตัวชี้วัดที่ 23

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เอกสารสรุปภาพรวมการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑
(ผลการประเมิน กพร. วันที่ 4 กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒)

	ประเมินตนเอง	กพร.ประเมิน	เหตุผลปรับค่าคะแนน
ตัวชี้วัดที่ 23	4.00	2.00	ขาดหลักฐาน รายการ ที่ 5-7 และไม่ครบ 75 % (มีเพียง 87 คน)

1.เอกสารสำหรับการดำเนินงานรายการตามข้อประเมินในปีงบประมาณ 2552

1.เป้าหมายหลักสูตร

- 1.1 มีโครงการประชุมชี้แจงเป้าหมายหลักสูตร (คุณลักษณะผู้เรียนที่ต้องการ)
- 1.2 มีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75
- 1.3 มีประเมินผลการประชุม พร้อมผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำเป็นรายงานผลการประชุม

2. วิเคราะห์ผู้เรียน

- 2.1 มีผลสรุปการวิเคราะห์ผู้เรียน
มีแนวทางการใช้ผลการวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาผู้เรียน (สรุปทั้งหมู่เรียน)
- 2.2 มีการวิเคราะห์ผู้เรียนทุกคน ทั้งหมู่เรียน ทั้งด้านการเรียน ด้านทางบ้าน
ด้านพฤติกรรม (วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล)

3. ประมวลการสอนรายวิชา

- 3.1 มีประมวลการสอนรายวิชา (อย่างน้อย 1 รายวิชา)
- 3.2 มีข้อสอบ Pretest – Port test และผลการใช้ข้อสอบ

3.3 มีแผนการสอนอย่างน้อย 1 ครั้ง ที่มีวิธีสอนและเครื่องมือประกอบแผนการสอน

3.4 มีหน้า Website ที่ให้นักเรียนค้นคว้า หรือภาพหน้าจอ CAI หรือ E-learning (สำเนาเป็นเอกสาร แนบประมวลการสอนรายวิชา)

3.5 มีเครื่องมือที่ใช้กับแผนการสอน เช่น แบบสังเกต แบบประเมินการทำงานกลุ่ม แบบประเมินภาคปฏิบัติ เกณฑ์การประเมิน (RUBRIC SCORE)

4. การวางแผนพัฒนาผู้เรียน

4.1 มีใบสรุปผลการวางแผนพัฒนาผู้เรียน (อย่างน้อย 1 หมู่เรียน)

4.2 มีข้อสอบปลายภาค (หมู่เรียนเดียวกัน 1 รายวิชา)

4.3 มีแบบหน้าและใบเกรด (อย่างน้อย 1 หมู่เรียน จำนวน 1 รายวิชา สอดคล้องกับข้อ 4.1)

5. การวิจัยในชั้นเรียน

(มีเอกสารรายงานการวิจัยในชั้นเรียน)

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสร้างประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปีงบประมาณ 2552

1. มีเครื่องมือการกำกับติดตามคณาจารย์เป็นรายบุคคล
2. มีผลการกำกับติดตามประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มีเครื่องมือการประเมินผลการดำเนินงานประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์เป็นรายคณะ
4. มีการสรุปผลการดำเนินงานผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นรายคณะ และคณาจารย์เป็นรายบุคคล เป็นภาระงานที่มีผลต่อความดีความชอบ และเงินรางวัล (โบนัส)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บุญเอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บุญเอก)
ผู้กำกับตัวชี้วัดที่ 23

ภาคผนวก ค.

1. แบบสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. แบบประเมินการประชมอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “ ประสิทธิภาพการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

แบบสำรวจการปฏิบัติการสอนของคณาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย ✓ ใน () ที่ตรงกับท่าน หรือ การปฏิบัติของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลอาจารย์

1. สังกัด

☐ คณะครุศาสตร์	☐ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
☐ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	☐ คณะวิทยาการจัดการ
☐ คณะเทคโนโลยีการเกษตร	

2. ตำแหน่งอาจารย์

☐ อาจารย์ประจำพิเศษ	☐ อาจารย์
☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์	☐ รองศาสตราจารย์

ตอนที่ 2 ข้อมูลการปฏิบัติการสอน

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษา

- ☐ ไม่มีความรู้ความเข้าใจ
- ☐ มีความรู้ความเข้าใจ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาระดับชาติ
- ☐ รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาของมหาวิทยาลัย
- ☐ รู้และเข้าใจเป้าหมายการศึกษาของหลักสูตร
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านมีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียน

- ☐ ไม่เคยวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน
- ☐ มีการวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ วิเคราะห์และเข้าใจผู้เรียน แต่ไม่ได้ทำหลักฐานไว้
- ☐ วิเคราะห์และเข้าใจผู้เรียน และมีหลักฐานการดำเนินการวิเคราะห์
- ☐ นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านทำประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus) เพื่อแจกให้นักศึกษาหรือไม่

() ไม่ทำ

() ทำ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () แจกประมวลการสอนรายวิชา ให้ผู้เรียนในชั่วโมงแรกของการสอน
- () อธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ระบุในประมวลการสอนรายวิชา
- () ปฏิบัติการสอนตามประมวลการสอนรายวิชา
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่

() ไม่ได้จัด

() จัด ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () มีกิจกรรมให้นักเรียนสืบค้น ทำการร่วมกันเป็นกลุ่ม
- () มีการนำวิธีการวิจัย มาใช้ในการสอน
- () มีกิจกรรมสืบค้นข้อมูลจากตำราเอกสาร Internet มารายงานหน้าชั้น/ทำ

รายงานเสนอ

- () มีชั่วโมงในภาคปฏิบัติ
- () มีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
- () มีการศึกษาดูงาน หรือทำกิจกรรมนอกห้องเรียน
- () ให้นักศึกษาทำโครงงาน หรือ Project
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ท่านมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง และผู้เรียน

() ไม่ได้ใช้

() ใช้ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () มีเนื้อหาทันสมัย ได้จากการสืบค้น จาก Internet
- () มี PowerPoint ประกอบคำบรรยาย
- () มีการบอก Website เพื่อประกอบการสืบค้น
- () มีการสอน-ส่งงาน ผ่านเครือข่าย Internet
- () มีการจัดทำ E – Learning ในรายวิชาที่ท่านสอน
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน และ

อิงพัฒนาการของผู้เรียน

() ไม่มี

() มี ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() มีการประเมินการสอนย่อยหลายวิธี

() มีการประเมินผลภาคปฏิบัติ

() มีการประเมินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

() มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบระหว่างเรียน

() มีการนำเสนอผลความก้าวหน้าการทำโครงการ

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ท่านมีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

() ไม่มี

() มี ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() มีการเสนอแนะการทำงานของนักเรียน และ สรุปสาระสำคัญที่เรียนมา

() มีการเสนอแนะผลการทำการค้นคว้าด้วยตนเอง

() มีการเสนอแนะการทำ Project ของนักเรียน

() มีการทำสื่อเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความรู้ให้ผู้เรียน

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. ท่านมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อหรือการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปพัฒนาผู้เรียน

() ไม่มี

() มี ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ทำการวิจัยในชั้นเรียน เป็นวิจัยขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาผู้เรียน

() ทำการวิจัยทางการศึกษา (วิจัย 5 บท) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

() มีการนำผลการวิจัย ของผู้อื่นมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียน

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

แบบประเมินการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “ประสิทธิภาพการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับการประเมิน” ทางขวามือ

ข้อประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ระยะเวลาในการจัดอบรม					
2. คุณภาพของเอกสารประกอบการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ					
3. คุณภาพวิทยากรในการอบรม					
4. ความเข้าใจ เนื้อหา					
4.1 การวิเคราะห์ผู้เรียน					
4.2 การเขียนประมวลการสอนรายวิชา					
4.3 การนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน					
4.4 การวิจัยในชั้นเรียน					
5. คุณภาพอาหารและอาหารว่าง					
6. ความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม					
7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง.

เอกสารการฝึกอบรม

“ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ
**ประสิทธิภาพของการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ปีการศึกษา 2551

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดให้มีการจัดทำคำรับรองและติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขึ้น ประเด็นการประเมินผล : หลักสูตรและการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่ ๒๓ ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประเด็นในการพิจารณา ๗ ข้อ

๑) ศึกษารายชื่อที่มีความรู้ความเข้าใจรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษา
อุดมศึกษา

๒) ศึกษารายชื่อที่มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๓) ศึกษารายชื่อที่มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดการ
ถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน

๔) ศึกษารายชื่อที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและ
ผู้เรียน

๕) ศึกษารายชื่อที่มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้
ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินเพื่อ
ตัดสินผลการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

๖) ศึกษารายชื่อที่มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตาม
ศักยภาพ

๗) ศึกษารายชื่อที่มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนา
ผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์จึงจัดให้มีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง
“ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่อาจารย์
และสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คณะทำงาน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
ส่วนที่ 1. การประกันคุณภาพการศึกษา กรณีตัวชี้วัด : ประสิทธิภาพของ	
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	1
1.หลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	2
2.ตัวชี้วัดของคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการ	
ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ	
พ.ศ. ๒๕๕๑(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑) (ของ กพร.).....	11
3.ตัวบ่งวัดของคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	
ระดับอุดมศึกษา (ของ สกอ.).....	15
4.ตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา	
ของ สมศ. มาตรฐานที่ 6 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน.....	18
5.ตัวบ่งวัดของคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา	
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2551 – 2552.....	20
6.การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและรายการหลักฐาน	
กรณีตัวบ่งชี้: มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	23
ส่วนที่ 2. สารสำคัญประกอบประเด็นการพิจารณา ประสิทธิภาพการสอน	
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	26
1. เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา....	27
1.1 เป้าหมายของการจัดการศึกษา.....	28
1.2 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของ สกอ.....	32
1.3 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาเอก	
ของ สกอ.....	35
1.4 สหกิจศึกษา (Co-operative Education).....	42

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
2. การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน และเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล.....	53
2.1 หลักการศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน.....	54
2.2 แบบฟอร์มที่ 1. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพ ของผู้เรียน (จำแนกตามความสามารถเดิม กับวิธีการเรียนรู้ ตามแบบแคทเทอร์รีน แจสเตอร์).....	70
2.3 แบบฟอร์มที่ 2. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพ ของผู้เรียน (จำแนกตามความสามารถเดิม กับลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน ตามแบบ Grasha กับ Riechmann).....	73
2.4 แบบฟอร์มที่ 3. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพ ของผู้เรียน (จำแนกตามความสามารถเดิม กับสไตล์การเรียนรู้ ตามแบบ Silver, Strong and Perini).....	76
2.5 ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน...	79
3. ประมวลการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	83
3.1 การเขียนประมวลการสอน หัวข้อ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้” : ส่วนของ “เนื้อหา” และ “กิจกรรม”	84
3.2 หลักการออกแบบการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	90
3.3 การเขียนประมวลการสอน หัวข้อ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้” : ส่วนของ “การวัดผล”	116
3.4 แบบฟอร์ม-ประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus).....	119
3.5 ตัวอย่างที่ 1. - ประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus)....	122

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
4. การนำผลการประเมินการสอนไปพัฒนาการสอนที่	
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	128
4.1 หลักการนำผลการประเมินการสอนไปพัฒนาการสอนที่	
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	129
4.2 แบบฟอร์มการบันทึกผลการประเมินการสอนไป	
พัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	137
4.3 ตัวอย่างการบันทึกผลการประเมินการสอนไป	
พัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	141
5. การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้และนำผลการวิจัย	
มาพัฒนาผู้เรียน.....	145
5.1 หลักการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้และนำผลการวิจัย	
มาพัฒนาผู้เรียน.....	146
5.2 แบบฟอร์มการวิจัยในชั้นเรียน.....	154
5.3 ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียน.....	155
ภาคผนวก	
กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ประสิทธิภาพ	
ของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”.....	158

ส่วนที่ 1.

การประกันคุณภาพการศึกษา

กรณีตัวชี้วัด : ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. หลักการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ตัวชี้วัดของกลุ่มการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑
(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑) (ของ กพร.)
3. ตัวบ่งชี้ของกลุ่มการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับอุดมศึกษา (ของ สกอ.)
4. ตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา
ของ สมศ. มาตรฐานที่ 6 ด้านหลักสูตร
และการเรียนการสอน
5. ตัวบ่งชี้ของกลุ่มการประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2551 – 2552
6. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและรายการหลักฐาน

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered)

- 1 -

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมวด ๔

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

- 2 -

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้
ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ
ดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความ
สนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล

- 3 -

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ
สถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและ
แก้ไขปัญหา

- 4 -

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

- 5 -

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

- 6 -

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถ
จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน
และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ
กระบวนการเรียนรู้
ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อ
การเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

- 7 -

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มี
การประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และ
บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม
ศักยภาพ

- 8 -

ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.เป็นปรัชญาการศึกษาหรือแนวความคิดในการจัดบรรยากาศ
การเรียนการสอน

2.เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด

3.ให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด ลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน
จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

- 9 -

ความหมายของกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ต่อ)

4.สภาพการเรียนรู้มีลักษณะผสมผสานด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย

5.บทบาทของครูเปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นผู้ให้การสนับสนุน
ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ

6.ฝึกให้ผู้เรียนคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง

- 10 -

ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ตัวบ่งชี้การเรียนของผู้เรียน

1.1 ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัด และวิธีปฏิบัติของตนเอง

1.3 ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม

1.4 ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย แสดงออกชัดเจนและมีเหตุผล

1.5 ผู้เรียนค้นหาคำตอบทั้งด้วยตนเอง และร่วมด้วยช่วยกัน

1.6 ผู้เรียนได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง

- 11 -

ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ตัวบ่งชี้การเรียนของผู้เรียน (ต่อ)

1.7 ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข

1.8 ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัย และมีความรับผิดชอบในการทำงาน

1.9 ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนเฝ้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

- 12 -

ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ตัวบ่งชี้การเรียนของครู

2.1 ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ

2.2 ครูจัดสิ่งแวดล้อมเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2.3 ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.4 ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียน ได้แสดงออก
และคิดอย่างสร้างสรรค์

2.5 ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกหัด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

2.6 ครูใช้สื่อการสอนที่ฝึกการคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

- 13 -

ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ตัวบ่งชี้การเรียนของครู (ต่อ)

2.7 ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์
จากชีวิตจริง

2.8 ครูฝึกฝนสอดแทรกคุณธรรม กิริยามารยาท และวินัยให้
ผู้เรียน

2.9 ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนจากสภาพจริง
อย่างหลากหลาย

- 14 -

เกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณา สภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. มีกลไกให้ความรู้ความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอนถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาทุกหลักสูตร
2. คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา
3. คณาจารย์มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
4. มีการออกแบบการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกหลักสูตร

- 15 -

เกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณา สภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ต่อ)

5. คณาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน
6. มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน ในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทุกหลักสูตร
7. มีการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายที่จะสนองต่อความต้องการของผู้เรียน
8. คณาจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียนทุกหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

- 16 -

เกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณา สภาพการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ต่อ)

9. มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนในเรื่องคุณภาพการสอนและ ถึงสนับสนุนการเรียนรู้ทุกหลักสูตร

10. คณาจารย์มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

11. มีระบบการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร

12. คณาจารย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน

ตัวชี้วัดของกลุ่มการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑) (ของ กพร.)

ประเด็นการประเมินผล : หลักสูตรและการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ ๒๓ ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

น้ำหนัก : ร้อยละ ๒

คำอธิบาย :

- อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนิสิตนักศึกษา และการจัดให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าวิจัยโดยอิสระในรูปแบบโครงการวิจัยส่วนบุคคล การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้หลากหลายวิชาทั้งในและนอกคณะ การเปิดรายวิชาเลือกเสรีที่ครอบคลุมองค์ความรู้ต่างๆ จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

- ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นตัวบ่งชี้ซึ่งคุณภาพที่ต้องอาศัยความละเอียดในการพิจารณาและมีลักษณะแตกต่างจากตัวบ่งชี้อื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ตัวบ่งชี้นี้มีความสำคัญเนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ที่จะบอกให้ทราบว่าสถาบันการศึกษาได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามมาตรา ๒๒ หรือไม่ ซึ่งมาตรา ๒๒ กำหนดไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด"

- การประเมินผลอาจพิจารณาจากการเขียนแผนการจัดประสบการณ์หรือการจัดกิจกรรมในชั่วโมงการเรียนการสอน หรือจัดเก็บร่องรอยหลักฐานจากการศึกษาข้อมูลจากวิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกตการเรียนการสอน วิธีการตั้งปัญหา และพิจารณาจากงานที่ผู้สอนมอบหมายด้วย

ประเด็นในการพิจารณา ๗ ข้อ

- ๑) คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตร การศึกษาอุดมศึกษา
- ๒) คณาจารย์มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- ๓) คณาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลด การถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน
- ๔) คณาจารย์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ของตนเอง และผู้เรียน
- ๕) คณาจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่และการประเมินเพื่อ ตัดสินผลการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๖) คณาจารย์มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็ม ตามศักยภาพ
- ๗) คณาจารย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนา ผู้เรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน				
๑	๒	๓	๔	๕
อาจารย์ประจำ ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๕ ปฏิบัติได้ ๑-๒ ประเด็น	อาจารย์ประจำ ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๕ ปฏิบัติได้ ๓-๔ ประเด็น	อาจารย์ประจำ ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๕ ปฏิบัติได้ ๕ ประเด็น	อาจารย์ประจำ ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๕ ปฏิบัติได้ ๖ ประเด็น	อาจารย์ประจำ ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๕ ปฏิบัติได้ทั้ง ๗ ประเด็น

ข้อมูลที่ต้องการ :

ข้อมูลที่แสดงให้เห็นหลักฐานของการปฏิรูปกระบวนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติที่แสดงถึงการให้นักศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ตามความสนใจ การสอนแบบ Problem Based Learning , Project-Based Learning เป็นต้น การทำ Senior project การสอนแบบสัมมนา และการที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งจำนวนชั่วโมงในภาคสนาม จำนวนโปรแกรม/ รายวิชาที่เป็นวิชา เลือกลงเรียน ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผลการ

ประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน และมีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

นอกจากนั้นยังรวมถึงผลงานอาจารย์ที่เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน จำนวนรายวิชาที่มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) จำนวนชั่วโมงที่เปิดให้บริการให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดและห้องคอมพิวเตอร์ต่อวัน เป็นต้น รวมถึง แผนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีบทบาทในการเรียนรู้

สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดทำรายงานวิจัยประเมินผลตามตัวชี้วัดที่ ๒๓ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันในการประเมินตนเองของสถาบัน

แนวทางการประเมินผล :

ประเด็นย่อยที่ใช้ในการพิจารณาต่ออาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๕ ปฏิบัติได้	ระดับคะแนน	แนวทางการประเมินผล
๑ – ๒ ประเด็นย่อย	๑	ประเมินผลจากข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ✗ เอกสาร/หลักฐานแสดงถึงการดำเนินงานโดยต้องได้รับการรับรองจากผู้มีอำนาจ ๑ - ๒ ประเด็นย่อย ใน ๗ ประเด็น
๓ – ๔ ประเด็นย่อย	๒	ประเมินผลจากข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ✗ เอกสาร/หลักฐานแสดงถึงการดำเนินงานโดยต้องได้รับการรับรองจากผู้มีอำนาจ ๓ – ๔ ประเด็นย่อย ใน ๗ ประเด็น
๕ ประเด็นย่อย	๓	ประเมินผลจากข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ✗ เอกสาร/หลักฐานแสดงถึงการดำเนินงานโดยต้องได้รับการรับรองจากผู้มีอำนาจ ๕ ประเด็นย่อย ใน ๗ ประเด็น
๖ ประเด็นย่อย	๔	ประเมินผลจากข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ✗ เอกสาร/หลักฐานแสดงถึงการดำเนินงานโดยต้องได้รับการรับรองจากผู้มีอำนาจ ๖ ประเด็นย่อย ใน ๗ ประเด็น
๗ ประเด็นย่อย	๕	ประเมินผลจากข้อมูล เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ✗ เอกสาร/หลักฐานแสดงถึงการดำเนินงานโดยต้องได้รับการรับรองจากผู้มีอำนาจ ทั้ง ๗ ประเด็นย่อย

หมายเหตุ :

✍ การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ (Self Assessment Report : SAR) ขอให้สถาบันอุดมศึกษาสรุปผลการดำเนินงาน พร้อมแนบตัวอย่างเอกสาร/หลักฐานประกอบของตัวชี้วัดมาด้วย **หลักฐานที่แสดงควรเป็นรายงานการวิจัยเชิงประเมินการสอนของคณาจารย์โดยทีมงาน** ส่วนกลางของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ส่วนเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องอื่นที่ไม่ได้จัดส่งให้ สำนักงาน ก.พ.ร. ขอให้สถาบันอุดมศึกษาจัดเตรียมไว้ ณ สถาบันอุดมศึกษา เพื่อพร้อมให้ผู้ประเมินตรวจสอบหรือขอข้อมูลเพิ่มเติม

๒. ประเมินผลจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

- ▶ ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด
- ▶ ผู้จัดเก็บข้อมูล
- ▶ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา

๓. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

- ✍ กระบวนการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของตัวชี้วัดควรมีคุณสมบัติ ดังนี้
- ▶ ความถูกต้อง เช่น แบบฟอร์มและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูลก่อนและหลังการจัดเก็บทุกครั้ง รวมทั้งแบบฟอร์มและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการสอบถามข้อมูลต่างๆ จากเจ้าของข้อมูล
 - ▶ ความน่าเชื่อถือ เช่น ระบุแหล่งที่มาได้ชัดเจน สามารถสอบย้อนข้อมูลกับหน่วยงานเจ้าของข้อมูลได้ มีการจัดเก็บเป็นระบบและมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บ
 - ▶ ความทันสมัย เช่น ความถี่ในการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทุกครั้งที่ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงลงในระบบฐานข้อมูล
 - ▶ ความสามารถในการตรวจสอบได้ เช่น สถาบันอุดมศึกษามีความพร้อมให้คณะกรรมการฯ ส่วนราชการ ภาคเอกชนและประชาชนตรวจสอบข้อมูลได้
- ✍ จัดเก็บข้อมูลตามนิยามที่ระบุไว้ในคู่มือ
- ✍ การกำหนดนโยบายแผนของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด
- ✍ การมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน

ของกลุ่มการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 : มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ชนิดของตัวบ่งชี้ : กระบวนการ

คำอธิบายตัวบ่งชี้ : รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและยืดหยุ่น ตลอดจนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อความกระหายใคร่รู้และต่อสมรรถนะในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา เช่น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าวิจัย โดยอิสระในรูปโครงการวิจัยส่วนบุคคล การจัดให้มีชั่วโมงเรียน ในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

แนวปฏิบัติที่ดี :

1. มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งมีการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนอาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้ การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-Based Learning : PBL) การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individual Study) การเรียนรู้แบบสรคณิยม (Constructivism) การสอนแบบเอส ไอ พี การเรียนรู้แบบแสวงหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self - Study) การเรียนรู้จากการทำงาน (Work – Based Learning) การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research – Based Learning) การเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจาก การตกผลึกทางปัญญา (Crystal – Based Approach)
2. การเรียนการสอนยึดหลักการมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และระหว่างนักศึกษากับนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น

3. มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ แต่ยืดหยุ่นและหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งความยืดหยุ่นด้านช่วงเวลาเรียนและหรือด้านตำแหน่งและสถานที่เรียน และหรือด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล และหรือด้านอื่น ๆ

4. มีการติดตามผลการเรียน ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องและนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

ข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้ประเมิน :

1. เอกสารหลักสูตร แผนการสอน ประมวลรายวิชา บทเรียน e-learning
2. เอกสารหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนผู้เรียนเป็นสำคัญ อาทิ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบประมวลสนับสนุน ตารางการเปิดให้บริการนักศึกษาใช้ห้องสมุดและห้องคอมพิวเตอร์ต่อวัน
3. แฟ้มประวัตินักศึกษา ผลงานของนักศึกษาตลอดจนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เอกสารการสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และหลักฐานการนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
5. สถิติข้อมูลหรือรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น จำนวนคณาจารย์ที่ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติ จำนวนวิชาที่ทำ senior project วิชาสัมมนาหรือวิชาที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวนชั่วโมงภาคสนาม จำนวนโปรแกรมหรือรายวิชาที่เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนรายวิชาที่มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น
6. รายงานการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน
7. ผลงานอาจารย์ที่เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน

เกณฑ์มาตรฐาน : ระดับ

1. มีกลไกให้ความรู้ความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอนถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาทุกหลักสูตร

2. มีการออกแบบการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ทุกหลักสูตร

3. มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ทุกหลักสูตร

4. มีการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายที่จะสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน

5. มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียนทุกหลักสูตร

6. มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนในเรื่องคุณภาพการสอนและ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทุกหลักสูตร

7. มีระบบการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร

เกณฑ์การประเมิน :

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3
มีการดำเนินการ ไม่ครบ 5 ข้อแรก	มีการดำเนินการ 5 - 6 ข้อแรก	มีการดำเนินการ ครบทุกข้อ

ตัวบ่งชี้ที่ 6.6 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติและประสบการณ์จริง
มาตรฐานที่ 6 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
การประกันคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ของ สมศ.

ตัวบ่งชี้ 6.6 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
และประสบการณ์จริง

คำอธิบาย

มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนิสิตนักศึกษา และการ
จัดให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้
ค้นคว้าวิจัยโดยอิสระในรูปโครงการวิจัยส่วนบุคคล การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้
หลากหลายวิชาทั้งในและนอกคณะ การเปิดรายวิชาเลือกเสรีที่ครอบคลุมองค์ความรู้ต่างๆ จำนวน
หน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์
ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการ
สอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่
เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง ตัวบ่งชี้ี้จะมีลักษณะเป็นตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพที่
ต้องอาศัยความละเอียดในการพิจารณาและมีลักษณะแตกต่างจากตัวบ่งชี้อื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว
อย่างไรก็ตาม ตัวบ่งชี้ี้มีความสำคัญเนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ที่จะบอกให้ทราบว่าสถาบันการศึกษาได้
จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 22 หรือไม่ ซึ่งมาตรา 22
กำหนดไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
ได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด" ผู้ประเมินอาจจะพิจารณาหาร่องรอยหลักฐานด้วยวิธีการ
อื่นๆ เช่น การสังเกตการณ์เรียนการสอน วิธีการตั้งคำถาม การสัมภาษณ์ และพิจารณาจากงานที่
ผู้สอนมอบหมายด้วย เป็นต้น

ข้อมูลที่ต้องการ :

ข้อมูลที่แสดงให้เห็นหลักฐานของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
เช่น จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติที่แสดงถึงการให้นักศึกษาค้นคว้าหา
ความรู้ตามความสนใจ การทำ Senior project วิชาสัมมนา และวิชาที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้า
หาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งจำนวนชั่วโมงในภาคสนาม จำนวนโปรแกรม/ รายวิชาที่เป็นวิชาเลือก

เสรี ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผลการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน และมีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังรวมถึงผลงานอาจารย์ที่เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน จำนวนรายวิชาที่มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) จำนวนชั่วโมงที่เปิดให้บริการให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดและห้องคอมพิวเตอร์ต่อวัน เป็นต้น รวมถึง แผนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เกณฑ์การพิจารณาข้อ 6.6

1. คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจรู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาดุธยมศึกษา
2. คณาจารย์มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. คณาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. คณาจารย์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
5. คณาจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน และอิงพัฒนาการของผู้เรียน
6. คณาจารย์มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
7. คณาจารย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน
ของคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ปีการศึกษา 2551 - 2552

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2				
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (มรภ.พช 2.2/สกอ. 2.2/สมศ. 6.6/ก.พ.ร. 52:17)				
ชนิด	หน่วยนับ	น้ำหนัก	เป้าหมาย	หน่วยงานที่ประกันคุณภาพ
กระบวนการ	ข้อ	1.12	6 ข้อ	ทุกคณะ ทุกสำนัก และสถาบัน

1. คำอธิบาย :

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและยืดหยุ่น ตลอดจนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญมากต่อความกระหายใคร่รู้ และต่อสมรรถนะในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา เช่น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าวิจัย โดยอิสระในรูปโครงการวิจัยส่วนบุคคล การจัดให้มีชั่วโมงเรียน ในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

2. แนวปฏิบัติที่ดี

1. มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งมีการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนอาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้ การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-Based Learning : PBL) การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individual Study) การเรียนรู้แบบสรคณิยม (Constructivism) การสอนแบบเอส ไอ พี การเรียนรู้แบบแสวงหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self - Study) การเรียนรู้จากการทำงาน (Work – Based Learning) การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research – Based Learning) การเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจาก การตกผลึกทางปัญญา (Crystal – Based Approach)

2. การเรียนการสอนยึดหลักการมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ และระหว่างนักศึกษากับนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น

3. มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ แต่ยืดหยุ่นและหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งความยืดหยุ่นด้านช่วงเวลาเรียนและหรือด้านตำแหน่ง และสถานที่เรียน และหรือด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล และหรือด้านอื่น ๆ

4. มีการติดตามผลการเรียน ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอน และสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้เป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องและนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ ได้เต็มศักยภาพ

3. ข้อมูลที่ต้องการ/ ข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้ประเมิน :

1. เอกสารหลักสูตร แผนการสอน ประมวลรายวิชา บทเรียน e-learning
2. เอกสารหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน ผู้เรียนเป็นสำคัญ อาทิ สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ งบประมาณสนับสนุน ตารางการเปิดให้บริการนักศึกษาใช้ห้องสมุดและห้องคอมพิวเตอร์ต่อวัน
3. แฟ้มประวัตินักศึกษา ผลงานของนักศึกษาตลอดจนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เอกสารการสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอนและสิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ และหลักฐานการนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
5. สถิติข้อมูลหรือรายงานผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น จำนวนคณาจารย์ที่ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติ จำนวนวิชาที่ทำ senior project วิชาสัมมนาหรือวิชาที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวนชั่วโมง ภาคสนาม จำนวนโปรแกรมหรือรายวิชาที่เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนรายวิชาที่มีการเรียนการสอน ทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น
6. รายงานการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน
7. ผลงานอาจารย์ที่เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนา ผู้เรียน

4. เกณฑ์มาตรฐาน : ระดับ

1. มีกลไกให้ความรู้ความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอนถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของการจัดการศึกษาทุกหลักสูตร
2. มีการออกแบบการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกหลักสูตร
3. มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทุกหลักสูตร
4. มีการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายที่จะสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน
5. มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียนทุกหลักสูตร
6. มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนในเรื่องคุณภาพการสอนและ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทุกหลักสูตร
7. มีระบบการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทุกหลักสูตร

5. เกณฑ์การให้คะแนน :

5.1 การประเมินอิงเกณฑ์มาตรฐาน (คะแนนเต็ม 3 คะแนน)

คะแนน 1	คะแนน 2	คะแนน 3
มีการดำเนินการไม่ครบ 5 ข้อแรก	มีการดำเนินการ 5-6 ข้อแรก	มีการดำเนินการครบทุกข้อ

5.2 การประเมินพัฒนาการ (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)

ไม่มีพัฒนาการ	มีการพัฒนา
0 คะแนน	1 คะแนน

5.3 การประเมินประสิทธิผลตามแผน/เป้าหมาย (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)

ไม่บรรลุเป้าหมายของแผน	บรรลุเป้าหมายของแผน
0 คะแนน	1 คะแนน

6. แหล่งข้อมูล/วิธีจัดเก็บข้อมูล : สํารวจจาก คณะต่าง ๆ สํานักส่งเสริมวิชาการฯ

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและรายการหลักฐาน

กรณีตัวบ่งชี้ : มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การดำเนินงาน	รายการหลักฐาน	หมายเลขเอกสาร
1.มีกลไกให้ความรู้ความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอนถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา <u>ทุกหลักสูตร</u>	1.1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหรือทบทวนเป้าหมายการจัดการศึกษาของคณะและของหลักสูตร <u>ทุกหลักสูตร</u>	2.2-1
	1.2 แผนการให้ความรู้ความเข้าใจคณาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา <u>ทุกหลักสูตร</u>	2.2-2
	1.3 บันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการการสร้างความรู้ความเข้าใจกับคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยทุกหลักสูตรเรื่องวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา	2.2-3
2.คณาจารย์มีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา	2.1 บันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการการสร้างความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษากับคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย เช่น เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร สหกิจศึกษา	2.2-4
	2.2 บันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการการสร้างความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษากับคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย เช่น เรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษา	2.2-5
3. คณาจารย์มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.1 แบบวิเคราะห์ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษา	2.2-6

การดำเนินงาน	รายการหลักฐาน	หมายเลขเอกสาร
4. มีการออกแบบการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ <u>ทุกหลักสูตร</u>	4.1 ประมวลการสอน (Course Syllabus) ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.2-7
5. คณาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน	5.1 ประมวลการสอน (Course Syllabus) ส่วนของวิธีสอน / การจัดประสบการณ์	2.2-8
6. มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน ในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ <u>ทุกหลักสูตร</u>	6.1 ประมวลการสอน (Course Syllabus) 6.1.1 ส่วนของสื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการสอน 6.1.2 ส่วน E-mail address หรือการส่งงานทาง Internet 6.1.3 ส่วนของ Website อ้างอิง	2.2-9
7. มีการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายที่จะสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน	7.1 ประมวลการสอน (Course Syllabus) 7.1.1 ส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 7.1.2 ส่วนของการวัดและประเมินผล	2.2-10

การดำเนินงาน	รายการหลักฐาน	หมายเลขเอกสาร
8. ครูอาจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียนทุกหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	8.1 ประมวลการสอน (Course Syllabus) 8.1.1 ส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการวัดผล 8.1.2 ส่วนของการวัดและประเมินผล	2.2-11
9. มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนในเรื่องคุณภาพการสอนและ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ <u>ทุกหลักสูตร</u>	9.1 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน <u>ทุกหลักสูตร</u> ในเรื่อง 9.1.1 คุณภาพการสอน 9.1.2 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	2.2-12
10. ครูอาจารย์มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ	10.1 มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.2-13
11. ครูอาจารย์มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน	11.1 รายงานการวิจัยในชั้นเรียน	2.2-14

ส่วนที่ 2.

สาระสำคัญประกอบประเด็นการพิจารณา ประสิทธิภาพการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา
2. การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน และเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. ประมวลการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. การนำผลการประเมินการสอนไปพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ

5. การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้และนำผลการวิจัยมาพัฒนาผู้เรียน

1. เป้าหมายของการจัดการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา

- 1.1 เป้าหมายของการจัดการศึกษา
- 1.2 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี
ของ สกอ
- 1.3 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาโท
และปริญญาเอกของ สกอ.
- 1.4 สหกิจศึกษา (Co-operative Education)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา

- 1 -

เป้าหมายของการจัดการศึกษา

1. ความหมาย

หมายถึง ผลการศึกษาที่พึงประสงค์ของการศึกษา

2. ประโยชน์ของเป้าหมายการจัดการศึกษา

2.1 ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การบริหารงาน
การบริหารหลักสูตร เพื่อให้ผลสำเร็จออกมาตรงตามเป้าหมายที่
ได้วางไว้

2.2 ใช้เป็นแนวทางประเมินการจัดการศึกษา

- 2 -

เป้าหมายของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

- 3 -

เป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 — 2565)

กำหนดไว้ดังนี้

ยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ

- 4 -

(ร่าง) เป้าหมายของการจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กำหนดไว้ดังนี้

เพื่อผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณธรรมจริยธรรม
ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาศักยภาพเพื่อสร้าง
องค์ความรู้ นวัตกรรม และใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ
เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่น

- 5 -

เป้าหมายการจัดการศึกษาของคณะ

คณะทุกคณะต้องทำการวิเคราะห์เป้าหมายระดับบน
และสังเคราะห์เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา
ของแต่ละคณะ

- 6 -

เป้าหมายการจัดการศึกษาของหลักสูตร

หลักสูตรทุกหลักสูตรต้องทำการวิเคราะห์เป้าหมายของการจัดการศึกษาของหลักสูตร ว่าต้องการให้บัณฑิตที่สำเร็จออกมามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร และสังเคราะห์เป็นเป้าหมายการจัดการศึกษาของแต่ละหลักสูตร

- 7 -

สวัสดิ์

- 8 -

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของ สกอ.

1. ระบบการจัดการศึกษา/ภาคเรียน

ทวิภาค	ไตรภาค	จตุรภาค
ไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์	ไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์	ไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

2. การคิดหน่วยกิต/ภาคเรียน/ระบบทวิภาค

1 หน่วยกิต/ภาคเรียน				
ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ฝึกงาน	โครงงาน	กิจกรรมการเรียนรู้อื่นใด ตามที่ได้รับมอบหมาย
15 ชั่วโมง	30 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง

3. โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตและระยะเวลาการศึกษา - หลักสูตรปริญญาตรี

4 ปี	5 ปี	ไม่น้อยกว่า 6 ปี	ต่อเนื่อง
1. หน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต	1. หน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต	1. หน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต	1. หน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต
2. ลงทะเบียนเรียนแบบ เต็มเวลา ใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน 8 ปีการศึกษา	2. ลงทะเบียนเรียนแบบ เต็มเวลา ใช้เวลาศึกษา ไม่เกิน 10 ปีการศึกษา	2. ลงทะเบียนเรียน แบบเต็มเวลา ใช้เวลา ศึกษาไม่เกิน 12 ปี การศึกษา	2. ลงทะเบียนเรียน แบบเต็มเวลา ใช้ เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปี การศึกษา

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วนและให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป

1. อาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและกลุ่มวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
2. การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะ

1. หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต
2. หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต
3. หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 144 หน่วยกิต
4. หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้

โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี

หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึงวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
--

4. จำนวนและคุณวุฒิอาจารย์

1. มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า 5 คน และในจำนวนนั้นต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ อย่างน้อย 2 คน
2. อาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตรจะเป็นอาจารย์ประจำเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้

5. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

5.1 ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้แต้มระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 แต้มระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตรปริญญาตรี

5.2 สถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่างจากนี้จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

6. การประกันคุณภาพหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

- 6.1 การบริหารหลักสูตร
- 6.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน
- 6.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา
- 6.4 ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

7. การพัฒนาหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยแสดงการปรับปรุงดัชนีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของ สกอ.

1. ระบบการจัดการศึกษา/ภาคเรียน

ทวิภาค	ไตรภาค	จตุรภาค
ไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์	ไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์	ไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์

2. การคิดหน่วยกิต/ภาคเรียน/ระบบทวิภาค

1 หน่วยกิต/ภาคเรียน					
ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ฝึกงาน	กิจกรรม	ค้นคว้าอิสระ	วิทยานิพนธ์
15 ชั่วโมง	30 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง	45 ชั่วโมง

3. โครงสร้างหลักสูตร

ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
ไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต

ปริญญาโท ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต		
แผน ก แบบ ก 1	แผน ก แบบ ก 2	แผน ข
วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต	ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต	ศึกษางานรายวิชา 30-33 หน่วยกิต
	วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต	ค้นคว้าอิสระ 3-6 หน่วยกิต

ปริญญาเอก ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต			
แบบ 1.1	แบบ 1.2	แบบ 2.1	แบบ 2.2
จบปริญญาโท	จบปริญญาตรี	จบปริญญาโท	จบปริญญาตรี
วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต	วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต	ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต	ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต
		วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต	วิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

4. จำนวนและคุณวุฒิอาจารย์

4.1 จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน

4.2 เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรไม่เกิน 1 หลักสูตร

5. คุณสมบัติอาจารย์ประจำหลักสูตร

ปริญญาโท	ปริญญาเอก
จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย 3 คน	จบปริญญาเอกหรือศาสตราจารย์ในสาขานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย 3 คน

สถาบันอุดมศึกษาต้องเปิดเผยข้อมูลรายชื่อและคุณวุฒิของอาจารย์ในแต่ละหลักสูตร
ทั้งคณาจารย์ประจำและคณาจารย์พิเศษ ในแต่ละภาคเรียน โดยเผยแพร่ในเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

6. คุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ปริญญาโท	ปริญญาเอก
1. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก - เป็นอาจารย์ประจำ - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์ - มีประสบการณ์การทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา	1. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก - เป็นอาจารย์ประจำ - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์ - มีประสบการณ์การทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา
2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) - เป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์ - มีประสบการณ์การทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา	2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) - เป็นอาจารย์ประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์ - มีประสบการณ์การทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมอาจเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ แต่ต้องไม่เป็นประธานกรรมการและต้องเข้าสอบวิทยานิพนธ์ด้วยทุกครั้ง

7. คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์

ปริญญาโท	ปริญญาเอก
1. อาจารย์ประจำ - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน - มีประสบการณ์การทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา	1. อาจารย์ประจำ - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน - มีประสบการณ์การทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา
2. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน - มีประสบการณ์การทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา	2. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน - มีประสบการณ์การทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

การสอบวิทยานิพนธ์ ควรเป็นระบบเปิด ให้ผู้สนใจเข้าฟังได้ โดยเฉพาะวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกซึ่งมีการเสนอผลงานวิจัยที่สามารถตรวจสอบได้

8. คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน

ป.บัณฑิต ป.บัณฑิตชั้นสูง และปริญญาโท	ปริญญาเอก
1. อาจารย์ประจำ - จบปริญญาโทหรือผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน - มีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา	1. อาจารย์ประจำ - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน - มีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา
2. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน - จบปริญญาโทหรือผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขา	2. ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน - จบปริญญาเอกหรือรองศาสตราจารย์ในสาขา

นั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน - มีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัย ที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา	นั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน - มีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัย ที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา
---	---

9. ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และค้นคว้าอิสระ

1. อาจารย์ประจำ 1 คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก ได้ไม่เกิน 5 คน และหากหลักสูตรใดมีอาจารย์ประจำที่มีศักยภาพพร้อมที่จะดูแลนักศึกษาได้มากกว่า 5 คน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบันอุดมศึกษานั้น แต่ต้องไม่เกิน 10 คน
2. อาจารย์ประจำ 1 คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโทได้ไม่เกิน 15 คน
3. หากเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ให้คิดสัดส่วนจำนวนนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ 1 คนเทียบได้กับจำนวนนักศึกษาที่ค้นคว้าอิสระ 3 คน โดยให้นับรวมนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในเวลาเดียวกัน
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรือผู้สอบวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรนั้นด้วย

10. การลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาการศึกษา

นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 15 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ และให้ใช้เวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตร ดังนี้

1. ประกาศนียบัตรและประกาศนียบัตรชั้นสูง ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 3 ปีการศึกษา
2. ปริญญาโท ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 5 ปีการศึกษา
3. ปริญญาเอก ผู้ที่สำเร็จปริญญาโท ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 6 ปีการศึกษา ผู้ที่สำเร็จปริญญาตรี ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา

11. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

ปริญญาโท แผน ก

แผน ก แบบ ก 1	แผน ก แบบ ก 2
1. เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง	1. ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า
2. ผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการยอมรับตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)	2. เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่งตั้ง
	3. ผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการยอมรับตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)

ปริญญาโท แผน ข

1. ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า
2. สอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น

ปริญญเอก

แบบ 1	แบบ 2
1. สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถาบันกำหนด	1. ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า
2. สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิ์ขอทำวิทยานิพนธ์	2. สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สถาบันกำหนด
3. เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก	3. สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิ์ขอทำวิทยานิพนธ์
4. ผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ที่มีกรรมการภายนอกร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ก่อนการตีพิมพ์และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น	4. เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก
	5. ผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ที่มีกรรมการภายนอกร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) ก่อนการตีพิมพ์และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชานั้น

12. การประกันคุณภาพหลักสูตร

จะต้องมีการกำหนดระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วย ประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ

1. การบริหารหลักสูตร
2. ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย
3. การสนับสนุนและการให้คำแนะนำปรึกษา
4. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

13. การพัฒนาหลักสูตร

ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยแสดงการปรับปรุงดัชนีมาตรฐานและคุณภาพ การศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

สหกิจศึกษา (Co-operative Education)

- 1 -

สหกิจศึกษา (Co-operative Education)

เป็นระบบการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติงานในสถานประกอบการอย่างมีระบบ

โดยจัดให้มีการเรียนในสถานศึกษาร่วมกับการจัดให้นักศึกษาไปปฏิบัติจริง ณ สถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ

ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ประสบการณ์จากการไปปฏิบัติงาน และทำให้นักศึกษามีคุณภาพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการมากที่สุด การส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและมหาวิทยาลัย

- 2 -

นักศึกษาสหกิจศึกษาจะเข้าปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
ในลักษณะพนักงานชั่วคราว ที่จะต้องได้ลงมือปฏิบัติจริง
เพราะเป็นประสบการณ์ในส่วนที่นักศึกษาไม่สามารถเรียนรู้ได้ใน
ห้องเรียน

นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาตนเองทางด้านความคิด
การสังเกต การตัดสินใจ การวิเคราะห์ และประเมินผลอย่างเป็น
รูปแบบ

รวมทั้งการจัดเตรียมและนำเสนอรายงานจากประสบการณ์
การทำงานจริงของตนเองที่สะท้อนการผสมผสาน ระหว่างทฤษฎี
และปฏิบัติเข้าด้วยกัน รวมทั้งการมองเห็นแนวทางด้านงานอาชีพ
ของตนเองชัดเจนขึ้น

- 3 -

วัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษา

1. เพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์ด้านการเรียนรู้และอาชีพ ซึ่ง
เป็นการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของสถานประกอบการในรูปแบบที่มีคุณค่าเหนือกว่าการฝึกงาน

2. เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้มี
ส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และใช้ความชำนาญและ
ประสบการณ์ของบุคลากรในหน่วยงานให้มีส่วนร่วมในการให้
การศึกษาแก่บัณฑิต

- 4 -

วัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษา (ต่อ)

3. เพื่อให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

4. เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ โดยผ่านนักศึกษาผู้ไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการนั้นๆ

- 5 -

หลักปฏิบัติของสหกิจศึกษา

การพัฒนาศักยภาพของนิสิตทั้งใน
ด้านวิชาการและวิชาชีพ ให้เข้าสู่ และตรงกับ
ความต้องการของตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ
โดยการเรียนรู้จากการได้ทดลองทำงานจริงใน
สถานประกอบการ (Work-Based Learning)

- 6 -

พัฒนาการของสหกิจศึกษาในประเทศไทย

ในปีการศึกษา 2545 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
ได้ริเริ่มโครงการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้ต้นแบบ
จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี-สุรนารี

และสนับสนุนให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วง
2 ปีสุดท้ายได้ออกไปปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา ในภาค
การศึกษาที่ 2 ของระบบทวิภาค

- 7 -

พัฒนาการของสหกิจศึกษาในประเทศไทย (ต่อ)

ปีการศึกษา 2545 มีสถาบันอุดมศึกษา 17 แห่ง องค์กรผู้ใช้บัณฑิต
257 แห่ง และนักศึกษาจำนวน 679 คน เข้าร่วมโครงการ

ปีการศึกษา 2547 โดยรวมแล้วมีสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วม 60
สถาบัน องค์กรผู้ใช้บัณฑิต 2,000 แห่ง และนักศึกษา 10,444 คน

ปีการศึกษา 2549 มีสถาบันอุดมศึกษาเข้าโครงการ 86 แห่ง

- 8 -

ความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบของสหกิจศึกษา

- บัณฑิตขาดประสบการณ์จริงในการทำงาน
- คุณภาพบัณฑิตตกต่ำไม่สามารถปฏิบัติงานจริงได้
- บัณฑิตไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน
- การปรับยุทธศาสตร์ทางการศึกษาระดับประเทศ

๙

- 9 -

ลักษณะงานสหกิจศึกษา

1. เสมือนหนึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราว
2. มีหน้าที่รับผิดชอบที่แน่นอน (งานมีคุณภาพ)
3. ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยในวิชาชีพตามสาขาวิชา/ผู้ช่วยนักวิชาการ
4. ทำงานเต็มเวลา (Full time)
5. ระยะเวลาปฏิบัติงานเต็ม 1 ภาคการศึกษา (16 สัปดาห์ หรือ 4 เดือน)
6. มีค่าตอบแทนตามสมควร
(หากไม่มีค่าตอบแทนให้ไปตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ
ความสมัครใจของนักศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาให้การยอมรับ)

- 10 -

หน้าที่ศูนย์ประสานงานสหกิจศึกษา

- ประสานงานกับคณะ/สาขา/ภาควิชาต่าง ๆ เพื่อรับสมัครนักศึกษาเข้าเรียนในรายวิชาสหกิจศึกษา จำนวน 9 หน่วยกิต
- ประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษาในการคัดเลือกองค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่มีความประสงค์รับนักศึกษาสหกิจศึกษาเข้าปฏิบัติงาน
- ติดต่อประสานงานกับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตและทำระบบฐานข้อมูล
- เตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนออกไปปฏิบัติงานจริง
- นิเทศงานให้กับนักศึกษาตามองค์กรผู้ใช้บัณฑิตร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาของสาขา/ภาควิชา รวม 2 ครั้ง

- 11 -

หน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา

- เปิดรับสมัครนักศึกษาที่สนใจเข้าเรียนรายวิชาสหกิจศึกษา
- ร่วมกับศูนย์ประสานงานสหกิจศึกษา เพื่อติดต่อประสานงานและการคัดเลือกองค์กรผู้ใช้บัณฑิตให้แก่นักศึกษา
- นิเทศงานด้านวิชาการแก่นักศึกษาตามองค์กรผู้ใช้บัณฑิต
- ออกเยี่ยมการปฏิบัติงานของนักศึกษาตามองค์กรผู้ใช้บัณฑิต
- ให้คำปรึกษา/แนะนำแก่นักศึกษาระหว่างปฏิบัติหน้าที่
- ร่วมกับตัวแทนองค์กรผู้ใช้บัณฑิต คือ พนักงานที่ปรึกษาสหกิจศึกษา เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานนักศึกษา

- 12 -

หน้าที่นักศึกษาสหกิจศึกษา

- แจ้งความจำนงค์ในการเข้าร่วมสหกิจศึกษา(กรอกใบสมัคร)
- เข้าร่วมอบรมสัมมนาเบื้องต้นในการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปปฏิบัติงานจริง
- ยื่นใบสมัครต่อศูนย์ประสานงานสหกิจศึกษาและรับการสัมภาษณ์จากองค์กรผู้ใช้บัณฑิต
- ติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษาฯและศูนย์ประสานงานสหกิจศึกษา เพื่อแจ้งความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- สรุปผลการดำเนินงานประจำวันต่ออาจารย์ที่ปรึกษาฯ
- จัดทำรายงานหรือโครงการส่งอาจารย์ที่ปรึกษา/ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต

- 13 -

หน้าที่องค์กรผู้ใช้บัณฑิต

- แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประสานงานหรือพนักงานที่ปรึกษาฯ
- ร่วมคัดเลือกนักศึกษาที่แจ้งความจำนงค์ที่จะเรียนสหกิจศึกษา
- ร่วมนิเทศงานให้แก่นักศึกษาที่เข้าไปปฏิบัติงาน
- ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาฯเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา(ตามแบบฟอร์ม)
- จ่ายค่าตอบแทน(เงินเดือน)หรือจ่ายสวัสดิการให้แก่ศึกษาสหกิจศึกษาตามความเหมาะสมหรือตามนโยบาย

- 14 -

ผลดีที่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตได้รับ

- ได้พนักงานชั่วคราวที่มีการเตรียมความพร้อมมาอย่างดี
- มีโอกาสคัดเลือกพนักงานชั่วคราวที่มีคุณสมบัติเป็นที่ต้องการ
- ลดต้นทุนการดำเนินการด้านบริหารทรัพยากรบุคคล และการอบรม สัมมนาแก่บุคลากรใหม่ในอนาคต
- ลดปัญหาการย้ายงาน/การลาออกของพนักงานในอนาคต
- ร่วมมือกับสถานศึกษาในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ของตลาดแรงงานในปัจจุบัน
- ได้รับคำปรึกษาทางด้านวิชาการจากอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา

- 15 -

ผลดีที่มหาวิทยาลัยได้รับ

- สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับนักศึกษา
- ให้โอกาสนักศึกษามีรายได้เสริม(ค่าตอบแทน/สวัสดิการ) จาก องค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่นักศึกษาไปปฏิบัติงาน
- สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายองค์กรภายนอก
- เพิ่มอัตราการมีงานทำของนักศึกษา(บัณฑิต)ในอนาคต
- ร่วมกับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในการปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับ ความต้องการในตลาดแรงงานปัจจุบัน

- 16 -

การดำเนินงานสหกิจศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- 1.การประชุมคณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาสหกิจ-ศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษา
- 2.การจัดหรือสนับสนุนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเฉพาะกิจ
ให้กับสถาบันอุดมศึกษา และองค์กรผู้ใช้บัณฑิต
- 3.การสนับสนุนโครงการวิจัยเกี่ยวกับสหกิจศึกษาที่ขอรับทุนวิจัย

- 17 -

การดำเนินงานสหกิจศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ต่อ)

4. การสนับสนุนโครงการวิจัยสัมฤทธิ์ของการดำเนินการสหกิจ
ศึกษา (2-3 ปีการศึกษาต่อครั้ง)
5. การตรวจเยี่ยม (Site Visit) สถาบันอุดมศึกษา และองค์กรผู้
ใช้บัณฑิตที่ร่วมดำเนินงานสหกิจศึกษา
6. การจัดทำและเสนอรายงานผลการดำเนินงานสหกิจศึกษา
(ของปีงบประมาณที่ผ่านมา)

- 18 -

สมาคมสหกิจศึกษาไทย

2.1 การจัดทำวารสารสหกิจศึกษาไทย / Newsletterสมาคมฯ

2.2 การจัดทำ Website "Co-op Education" ฐานข้อมูลและสารสนเทศสหกิจศึกษา และให้บริการข้อมูลสารสนเทศ

2.3 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สหกิจศึกษาต่อภาคสังคมและประชาชนโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์สมาคมฯ

2.4 การจัดอบรมเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์สหกิจศึกษาให้กับบุคลากร ได้แก่ ผู้ประสานงาน อาจารย์ที่ปรึกษา/นิเทศ และพี่เลี้ยงสมาคมฯ

- 19 -

สมาคมสหกิจศึกษาไทย (ต่อ)

2.5 การจัดงานวันสหกิจศึกษา

2.6 การส่งเสริมและประสานการจัดสหกิจศึกษาไทยและสหกิจศึกษานานาชาติ

2.7 การจัดประชุมวิชาการสหกิจศึกษานานาชาติ
(ทุก 2 ปีต่อครั้ง)

2.8 การจัดทำและเสนอรายงานผลการดำเนินงานสหกิจศึกษา
(ของปีงบประมาณที่ผ่านมา)

- 20 -

กำหนดกลยุทธ์หลักที่สำคัญในการดำเนินการสหกิจศึกษา

พ.ศ. 2551-2555 ของ สกอ. ไว้ 5 ประการ คือ

- 1.การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา
- 2.การกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทย
- 3.การส่งเสริมและสนับสนุนสหกิจศึกษาไทย
- 4.การส่งเสริมและสนับสนุนสหกิจศึกษานานาชาติ
5. การติดตามประเมินผล

2.การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน และเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.1 การศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน

2.2 แบบฟอร์มที่ 1. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์
ศักยภาพของผู้เรียน (จำแนกตามความสามารถเดิม กับวิธีการ
เรียนรู้ตามแบบแคทเทอร์รีน แจสเตอร์)

2.3 แบบฟอร์มที่ 2. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์
ศักยภาพของผู้เรียน (จำแนกตามความสามารถเดิม กับลักษณะ
บุคลิกภาพของผู้เรียนตามแบบ Grasha กับ Riechmann)

2.4 แบบฟอร์มที่ 3. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์
ศักยภาพของผู้เรียน (จำแนกตามความสามารถเดิม กับสไตล์
การเรียนรู้ตามแบบ Silver, Strong and Perini)

2.5 ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพ
ของผู้เรียน

การศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน

ผู้เรียนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันตามธรรมชาติในทุกด้าน เมื่อมาอยู่ร่วมกันในห้องเดียวกัน ความแตกต่างก็จะเห็นชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีรูปแบบการเรียนรู้ของตนเองที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้ผู้เรียนแตกต่างกันไปด้วย

การวางแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำเป็นต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพและธรรมชาติหรือวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพ

การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม จะช่วยให้ผู้สอนมีข้อมูลในการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องความต้องการ ความถนัด ความสนใจและวิธีการหรือลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

การวิเคราะห์ผู้เรียน ควรคำนึงถึงองค์ประกอบ ต่อไปนี้

1. ธรรมชาติผู้เรียน เป็นเงื่อนไขของการเรียนรู้ จะมีองค์ประกอบที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพของร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา วิธีคิด ค่านิยมและความเชื่อ ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ประสบการณ์และพื้นฐานความรู้เดิม ผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้หรือประสบการณ์ที่ผ่านมาไม่เหมือนกัน แม้แต่จะผ่านกระบวนการเรียนรู้ในสถานการณ์เดียวกัน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ที่ต่างกัน ประสบการณ์และพื้นฐานความรู้เดิมจะเป็นพื้นฐานที่มีผลต่อการเรียนรู้ใหม่

3. วิธีการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน มีนักการศึกษาหรือนักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการวิจัย และแบ่งคนตามวิธีการเรียนรู้ไว้หลายรูปแบบ

การค้นหาลีลาการเรียนรู้โดยใช้แบบสำรวจที่นักจิตวิทยาสร้างขึ้นอาจจะสะดวกในการให้ผู้เรียนสำรวจตนเอง แต่ถ้าครูไม่มีเวลาพอ ครูสามารถสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนขณะที่อยู่ในชั้นเรียน โดยอาจใช้แนวทางของ Anthony Grasha กับ Sheryl Riechmann คือ สังเกตจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน และสังเกตจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมห้อง

Grasha กับ Riechmann (1975) ได้แบ่งลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนตามลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียนออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลบหนี แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งผู้อื่น แบบพึ่งตนเอง รายละเอียดปรากฏในตารางข้างล่างนี้

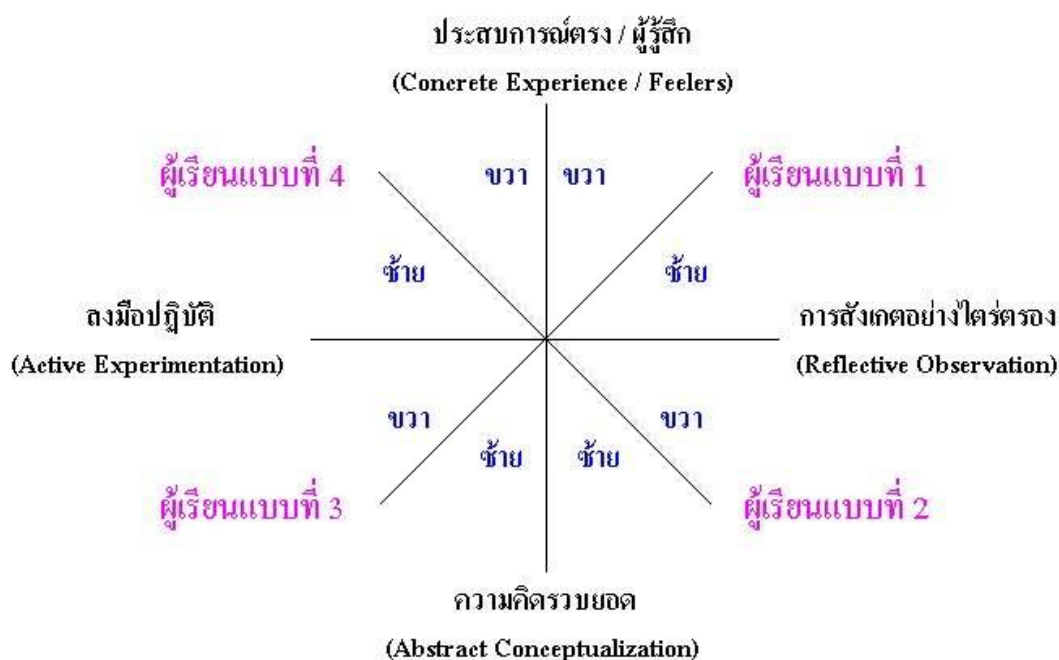
บุคลิกภาพ ของผู้เรียน	ลีลาการเรียนรู้	กิจกรรมในชั้นเรียนที่ชอบ
1. แบบแข่งขัน (Competitive)	1) เรียนเนื้อหาเพื่อสอบให้ได้คะแนนสูงกว่าคนอื่น 2) แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อหวังรางวัล เช่น คะแนน ความรักจากครู ฯลฯ 3) สถานการณ์ในชั้นเรียนมีลักษณะชนะหรือแพ้ และ “ฉันต้องชนะ”	1) ชอบเป็นผู้นำกลุ่มในการอภิปรายหรือเป็นผู้นำโครงการ 2) ชอบถามในชั้นเรียน 3) หวังรางวัลหรือคำชมเชยคนเดียวในการทำกิจกรรมกลุ่ม 4) ชอบห้องเรียนที่มีลักษณะเป็น teacher centered
2. แบบร่วมมือ (Collaborative)	1) เรียนได้ดีที่สุดและได้เนื้อหามากที่สุดถ้าได้แบ่งปันความรู้กับเพื่อน 2) ให้ความร่วมมือกับครูและเพื่อน และชอบการร่วมมือ 3) ห้องเรียนเป็นแหล่งปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการเรียนรู้เนื้อหา	1) ชอบการบรรยายในลักษณะที่ผู้เรียนมีส่วนอภิปรายในกลุ่มย่อยด้วย 2) ชอบให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเนื้อหา ส่วนครูเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้ 3) ชอบให้เพื่อนเป็นผู้กำหนดเกรด 4) ชอบคุยเรื่องราวในชั้นเรียนกับเพื่อน ๆ เวลาอยู่นอกห้องเรียน
3. แบบหลบหนี (Avoidant)	1) ผู้เรียนไม่สนใจรายวิชาที่ครูยังใช้การสอนแบบดั้งเดิม 2) ไม่ให้ความร่วมมือกับครูและเพื่อนในชั้นเรียน 3) ไม่สนใจเรียนหรือบางครั้งก็ให้ความสนใจจนเกินขอบเขต	1) ชอบหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมในชั้นเรียน 2) ไม่ชอบการสอบ ชอบให้ประเมินตนเองหรือใช้ระบบให้ทุกคนผ่านหมด 3) ไม่ต้องการให้ครูมอบหมายงานให้อ่านหรือค้นคว้า 4) ไม่ชอบครูที่ตั้งใจหรือสนใจสอน 5) ไม่ชอบให้ครูกับผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กันเป็นรายบุคคล 6) ไม่ชอบครูที่เตรียมการบรรยายมาเป็นอย่างดี

บุคลิกภาพ ของผู้เรียน	ลีลาการเรียนรู้	กิจกรรมในชั้นเรียนที่ชอบ
4. แบบมีส่วนร่วม (Participant)	1) ต้องการเนื้อหาความรู้จากครูและ ชอบเรียนหนังสือ 2) รับผิดชอบในการค้นคว้าความรู้ นอกชั้นเรียนเพื่อให้ได้งานที่ดีที่สุด 3) ให้ความร่วมมือกับกลุ่มเมื่อได้รับ มอบหมายงาน	1) ชอบการบรรยายแบบอภิปราย 2) ผู้เรียนต้องมีโอกาสอภิปรายด้วย 3) ชอบการสอบที่มีข้อสอบทั้งแบบ ปรนัยและอัตนัย 4) ชอบให้ครูมอบหมายงานให้อ่าน 5) ชอบครูที่มีความสามารถในการ วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาได้เป็น อย่างดี
5. แบบพึ่งผู้อื่น (Dependent)	1) ไม่ค่อยกระตือรือร้นในการเรียน และจะเรียนเฉพาะที่ครูสอนเท่านั้น 2) มองว่าครูกับเพื่อนเป็นแหล่งของ ความรู้และเป็นผู้ให้การช่วยเหลือ 3) มองหาคนที่มีอำนาจสั่งการเพื่อ ให้คำแนะนำและแนะแนวการเรียน	1) ชอบให้ครูเขียนโครงร่างหรือจด โน้ตย่อให้บนกระดานดำ 2) ชอบให้ครูกำหนดเส้นตายในการ ส่งงาน 3) ชอบห้องเรียนที่มีลักษณะเป็น teacher-centered
6. พึ่งตนเอง (Independent)	1) ชอบคิดเอง 2) ชอบทำงานคนเดียวมากกว่า แต่ ก็ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ด้วย 3) จะเรียนเฉพาะเนื้อหาที่ตนคิดว่า สำคัญเท่านั้น 4) เชื่อมั่นความสามารถในการเรียนรู้ ของตนเอง	1) ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และชอบสอนตนเอง 2) ชอบเรียนเนื้อหาที่มีลักษณะเป็น ปัญหาซึ่งผู้เรียนมีโอกาสคิดหาคำตอบ ได้ด้วยตนเอง 3) ชอบโครงการที่ผู้เรียนเป็นคนคิด ออกแบบเอง 4) ชอบห้องเรียนที่มีลักษณะเป็น student-centered

คอลบ์ (David Kolb) (1976) พิจารณาว่าคนบางคนมีกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Active Experimentation) ขณะที่บางคนอาจนึกเรียนรู้โดยการสังเกตจากแหล่งต่างๆ แล้วสะท้อนกลับเป็นการเรียนรู้ (Reflective Observation) ซึ่งคนทั้งสองประเภทดังกล่าว เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไป จะทำให้ผู้เรียนอีกแบบหนึ่งขาดโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพ

คอลบ์ (David Kolb) จำแนกลักษณะของผู้เรียนไว้ 4 แบบ ดังนี้

- 1. แบบลงมือปฏิบัติ (Active Experimentation)** จะเรียนรู้ได้ดีและเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้งก็ต่อเมื่อเขาได้ลงมือกระทำ มือไม้แขนขาได้สัมผัสและเรียนรู้ควบคู่ไปกับสมองทั้งสองด้านสั่งการเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ทั้งเนื้อทั้งตัวที่ต้องผ่านประสาทสัมผัสอื่นๆ ประกอบกัน
- 2. แบบการสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation)** จะเรียนรู้โดยการผ่านจิตสำนึกจากการเฝ้ามองแล้วค่อยๆ ตอบสนอง
- 3. แบบความคิดรวบยอด (Abstract Conceptualization)** จะเรียนรู้โดยใช้สัญญาณหยั่งรู้มองเห็นสิ่งต่างๆ เป็นรูปธรรมแล้ววิเคราะห์ สังเคราะห์จากการรับรู้ที่ได้มาเป็นองค์ความรู้
- 4. แบบประสบการณ์ตรง (Concrete Experience)** จะเรียนรู้ได้ดีต่อเมื่อผ่านการวิเคราะห์การประเมินสิ่งต่างๆ โดยการเอาตัวเองเข้าไปพิสูจน์หรือโดยการใช้หลักเกณฑ์แห่งเหตุผล

แบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของ **Bernice McCarthy (1980)** เขาพัฒนา 4 MAT Model โดยแบ่งสไตล์การเรียนรู้เป็น 4 แบบและกลยุทธ์ของการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนทั้ง 4 แบบ ดังนี้คือนักจินตนาการ นักคิดวิเคราะห์ นักคิดแบบสามัญสำนึก และนักเปลี่ยนแปลง (นักเรียนอาจจะมีมากกว่า 1 แบบ แต่จะชอบแบบหนึ่งเป็นพิเศษ ผู้สอนต้องประเมิน และวางแผนการสอนให้ตรงกับสไตล์การเรียนรู้

แมคคาร์ธี ได้นำแนวคิดดังกล่าวของ **โคลบ** มาประยุกต์และพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ที่ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบ (4 Types of students) ที่เรียกว่า 4 MAT* หรือ การจัดกิจกรรมการเรียนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับระบบการทำงานของสมอง ซีกซ้ายและซีกขวา (แนวคิดของโคลบนี้ ได้รากฐานทฤษฎีมาจาก จอห์น ดิวอี้ เคิร์ท เลวิน และ ฌอง ปิอาเจต์) ดังนี้

1.นักจินตนาการ(The Imaginative Learner:experiencing) นักเรียนประเภทนี้ชอบคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มักมีจินตนาการ ชอบเรียนรู้ด้วยความรู้สึก ชอบถามว่า ทำไม?

กลยุทธ์ของครูผู้สอน : ต้องสอนด้วยสิ่งที่มีเหตุผลและเป็นประโยชน์กับชีวิต ครูต้องเป็นผู้ให้แรงจูงใจ

ลักษณะของครู : ครูผู้สอนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี และสนับสนุนส่งเสริมนักเรียน

2.นักคิดวิเคราะห์ (The Analytical Learner:Conceptualizing) นักเรียนประเภทนี้สนใจการได้มาซึ่งข้อเท็จจริงต่างๆ ชอบดู มอง พินิจพิจารณา ชอบคิด รวมทั้งการสร้างความคิดรวบยอด ชอบสร้างรูปแบบต่างๆ ขึ้นมากับข้อมูล และการบรรยายของครูผู้สอน ชอบถามว่า มันคืออะไร?

กลยุทธ์ของครูผู้สอน : ต้องบรรยายได้ดี มีข้อมูล ข้อเท็จจริง ข่าวสารใหม่ๆ

ลักษณะของครู : ครูที่ชอบค้นคว้า รู้รอบตัว

3.นักคิดด้วยสามัญสำนึก (The Common - Sense Learner : Applying) นักเรียนประเภทนี้จะมีสามัญสำนึกที่ดี มีสัญชาตญาณที่ไวต่อสิ่งแวดล้อม เขาจึงชอบที่จะทดลอง การทำตามที่ตนเองคิด ชอบถามว่า ทำได้อย่างไร?

กลยุทธ์ของครูผู้สอน : ต้องส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง การทดลองให้ประจักษ์ด้วยตนเอง สอนด้วยกิจกรรมต่างๆ กระตุ้นให้ทดลอง และคอยอำนวยความสะดวก

ลักษณะของครู : ครูที่มีการคิดที่เร็ว แก้ปัญหาเฉพาะได้ดี

4.นักแบบเปลี่ยนแปลง (The Dynamic Learner : Creating) นักเรียนประเภทนี้สนใจการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก มักจะลงมือทำก่อนใครๆ ทำให้ได้ประสบการณ์ ต้องการสอนตนเองและคนอื่น ชอบเสี่ยง ชอบค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ชอบทำตามกฎ กำหนด วิธีการที่เคร่งครัด ชอบถามว่า เกิดขึ้นได้อย่างไร

กลยุทธ์ของครูผู้สอน : ครูจะต้องให้อิสระในการเรียน สอนให้ค้นคว้า และคิดด้วยตนเอง ครูต้องให้เขาสอนตนเองและผู้อื่น

ลักษณะของครู : ครูที่ใจกว้าง รักอิสระ ไม่เคร่งครัดมาก

แคทเธอริน แจสเตอร์ (Catherine Jester) (1998) ได้จำแนกแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ 4 แบบ สรุปได้ดังนี้

1. แบบการเรียนรู้จากการรับรู้ การมองเห็น และการได้สนทนาโต้ตอบ (Visual/Verbal Learning Style) ผู้เรียนในกลุ่มนี้จะเรียนรู้ได้ดีที่สุด ถ้าได้เห็นภาพหรือตัวหนังสือ ดังนั้นถ้าผู้สอนเขียนบนกระดานหรือใช้แผ่นใสสรุปประเด็นหลัก หรือเขียนแผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี ซึ่งผู้เรียนกลุ่มนี้จะเรียนตามลำพังในห้องเงียบ ๆ คำนึงถึงภาพประสบการณ์ที่เห็นเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เรียน

2. แบบการเรียนรู้จากการรับรู้ทางการมองเห็น และไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ (The Visual/Nonverbal Learning Style) ผู้เรียนกลุ่มนี้จะเรียนรู้ได้ดีถ้ามีการทำให้ข้อมูลอยู่ในรูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ดังนั้น ผู้สอนควรใช้สื่อ การเรียนรู้ที่เป็นภาพ แผนภูมิและการอ่านหนังสือตำรา หนังสือเรียนที่มีแผนภูมิหรือตารางนำเสนอข้อมูลประกอบ ผู้เรียนกลุ่มนี้ชอบเรียนคนเดียว

3. แบบการเรียนรู้ได้ดีจากการลงมือกระทำหรือใช้การสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมโดยตรง (The Tactile/Kinesthetic Learning Style) ผู้เรียนกลุ่มนี้ชอบที่จะสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม ใช้ประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ ชอบการเรียนรู้จากการได้เห็น ของจริง สถานที่จริง ดังนั้น การทัศนศึกษาหรือการทำงานในชุมชนจะช่วยให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น

4. แบบการเรียนรู้ได้ดีจากการฟังและการใช้คำพูด (The Auditory/Verbal Learning Style) ผู้เรียนในกลุ่มนี้เรียนรู้ได้ดีจากการฟัง การได้ยิน และจากการได้สนทนากับแหล่งข้อมูล ดังนั้นจึงสามารถเรียนจากการฟัง การบรรยายในห้องเรียนได้ดี และการเข้าร่วมอภิปรายพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนจะทำให้ได้รับความรู้มากขึ้น สื่อที่ช่วยในการเรียนคือ เทปบันทึกเสียง เวลาทบทวนประเด็นหรือข้อความรู้ควรพูดออกมาดังๆ เพื่อให้ช่วยในการเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรแนะนำให้ผู้เรียน

ในกลุ่มนี้หากกลุ่มเพื่อนที่สามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยกันทบทวนความรู้ให้ แต่ถ้าต้องศึกษาตามลำพังควรหาเครื่องเทปบันทึกเสียงช่วย หรืออ่านหนังสือต่างๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทำได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ หรือสำรวจโดยที่ครูผู้สอนสามารถนำข้อความที่บรรยายลักษณะของผู้เรียนแต่ละแบบมาสร้างเป็นแบบสำรวจง่ายๆ (Learning Styles Inventory) เพื่อให้ผู้เรียนสำรวจแบบการเรียนรู้ของตนเอง

Silver, Strong and Perini(2000) ได้แบ่งสไตล์การเรียนรู้ออกเป็น 4 แบบ ตามทฤษฎีของ Carl และ Isabel Briggs Myers ดังนี้

1.เรียนด้วยการแสดงออก (Self Expressive Learner) นักเรียนประเภทนี้ชอบคิดสิ่งใหม่ๆ ชอบคิดซับซ้อน คิดแบบพลิกแพลง ชื่นชมครูที่อำนวยความสะดวกให้ในการเรียน ครูที่เปิดโอกาสให้เลือกสิ่งที่ชอบ เขามักสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ

2.เรียนด้วยความรอบรู้ (Mastery Learners) นักเรียนประเภทนี้มักสังเกต บรรยาย อธิบาย จดจำ และลงมือทำสิ่งใหม่ๆ เพื่อให้มีความรอบรู้ ชื่นชมครูที่ให้ความรู้และลงมือปฏิบัติจริง ชอบพัฒนาทักษะต่างๆ ที่ทำให้เกิดความรู้

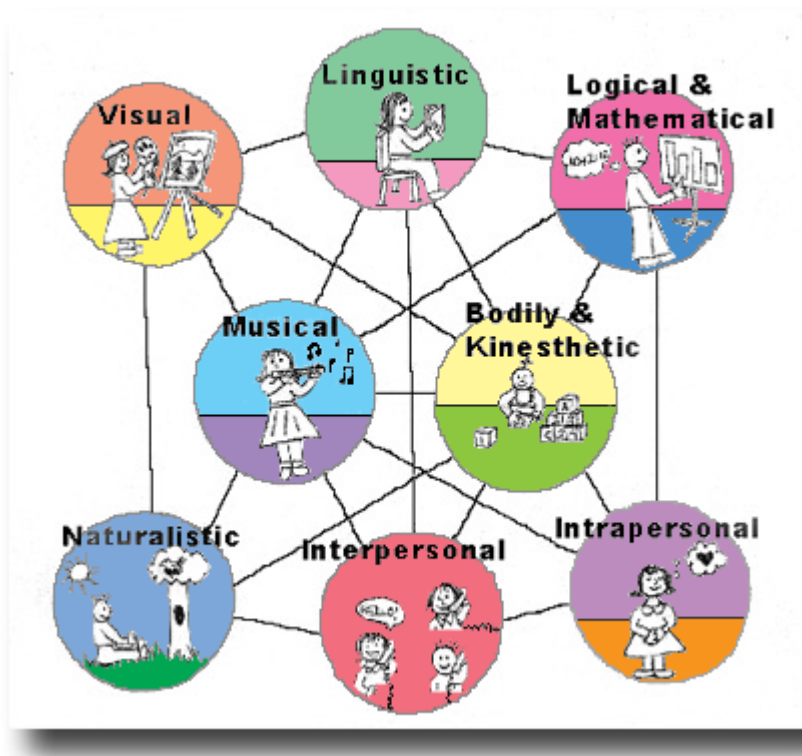
3.เรียนด้วยความเข้าใจ (Understanding Learners) นักเรียนประเภทนี้ชอบสรุป จำแนก เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง ได้ดีชอบค้นคว้าหาสาเหตุของสิ่งต่างๆ ชื่นชมกับครูที่ให้ความรู้ ป้อนประสบการณ์ เพื่อให้เขาได้ค้นคว้า เจาะลึกเพื่อให้ได้คำอธิบาย และเหตุผล คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ ค้นคว้าเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์

4.เรียนด้วยการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal Learners) นักเรียนประเภทนี้จะชอบเข้าสังคม พูดคุยเรื่องความรู้สึกต่างๆ มักเป็นคนที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ชอบให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เขาจะชื่นชมครูที่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาเข้ากับเรื่องราวต่างๆ ของตนเอง หรือของคนอื่น เพราะเป็นการทำให้สิ่งที่พวกเขาเรียนนั้นมีความหมายกับสิ่งที่พวกเขาให้ความสนใจมากขึ้น ครูจะต้องมีเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในชีวิตของตนเองและผู้อื่นมาแล้วและอธิบายประกอบการเรียนเสมอ

ศาสตราจารย์โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) (1983) นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นผู้หนึ่งที่พยายามอธิบายให้เห็นถึงความสามารถที่หลากหลาย โดยคิดเป็น “ ทฤษฎีพหุปัญญา ” (Theory of Multiple Intelligences) เสนอแนวคิดว่า สติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะโดดเด่นในด้านไหนบ้าง แล้วแต่ละด้านผสมผสานกันแสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใด เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป

การ์ดเนอร์ ได้เสนอว่าปัญญาของมนุษย์มีอยู่อย่างน้อย 7 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการเข้าใจตนเอง

ต่อมาในปี 1997 ได้เพิ่มเติมเข้ามาอีก 1 ด้าน คือ ด้านธรรมชาติวิทยา เพื่อให้สามารถอธิบายได้ครอบคลุมมากขึ้น จึงสรุปได้ว่า **พหุปัญญา (Multiple Intelligence)** ตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ ในปัจจุบันมีปัญญาอยู่อย่างน้อย 8 ด้าน ดังนี้

1.การใช้ภาษา (Verbal/Linguistic) หรือปัญญาด้านภาษา หมายถึง ความสามารถในการคิดเป็นภาษาพูดและการใช้ภาษาเพื่อแสดงออก และมีความชื่นชอบใน ความหมายที่ สลับซับซ้อนของภาษา

กิจกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาด้านภาษา เช่น การใช้สัญลักษณ์ การอ่านแผ่นพิมพ์ คอมพิวเตอร์ การโต้วาทิ การประพันธ์ การเล่า เรื่องซ้ำกัน การกล่าวสุนทรพจน์ การอ่าน การเล่า เรื่อง การฟัง การฟังเทป การเขียนเรียงความ การเขียนรายงาน การเล่นเกมอักษรไขว้ การอ่าน นิทาน/นิยาย การอ่านหนังสือสารคดี การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านวารสาร การใช้อินเทอร์เน็ต การ วิจัย การอ่านหนังสือทั่วไป การอ่านอัตชีวประวัติ และการทำบรรณานุกรม เป็นต้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจใช้แนวทางดังนี้

ความสามารถ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	การจัดการเรียนรู้
★ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตน ★ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่ออธิบายเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายเข้าใจชัดเจน ★ ความสามารถในการใช้ภาษาหว่านล้อมโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น	★ นักพูด นักเล่านิทาน ★ นักการเมือง ★ นักประชาสัมพันธ์ ★ นักหนังสือพิมพ์ ★ บรรณาธิการ ★ ทนายความ ★ นักการขาย	★ การฝึกเขียน/อ่านโคลงกลอน ★ การฝึกอภิปราย สัมภาษณ์ ★ การฝึกพูดในที่สาธารณะ ★ โต้วาทิ ขอวาทิ แฉวาทิ ★ การฝึกระดมความคิดเห็น ★ การเขียนบันทึกประจำวัน ★ ทำจดหมายข่าว จุลสารวารสาร ฯลฯ ★ การสรุปบทความ การฝึกเล่านิทาน เรื่องสั้น

2.การใช้เหตุผลและการคำนวณ (Logical/Mathematical) หรือปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ปัญญาด้านนี้ช่วยให้สามารถคิดตัวเลข คิดปริมาณ พิจารณาข้อสันนิษฐานและสมมติฐานต่าง ๆ และสามารถทำโจทย์คณิตศาสตร์ที่สลับซับซ้อนได้

กิจกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ เช่น การทายปัญหา การทำเก้าอี้โครงเรื่องย่อ การจัดลำดับเหตุการณ์ การสร้างภาพ/วาดลายต่าง ๆ การหาเหตุและผล การหาข้อแตกต่าง การแก้สมการ การคิดคำนวณ การเล่นเกม และการคิดเลขเศษส่วน เป็นต้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจใช้แนวทางดังนี้

ความสามารถ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	การจัดการเรียนรู้
★ ความสามารถในการใช้ตัวเลขปริมาณและการคิดคาดการณ์ในการจำแนกจัดหมวดหมู่ สรุป คิดคำนวณ และการตั้งสมมติฐาน ★ ความไวต่อการเห็นความสัมพันธ์ตามแบบแผนทางตรรกวิทยาในการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล	★ นักคณิตศาสตร์ ★ นักสถิติ ★ นักบัญชี ★ นักวิทยาศาสตร์ ★ นักเคมี ฟิสิกส์ ★ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ★ นักวิจัย ★ นักซื้อขายหุ้น ★ นักดาราศาสตร์	★ การฝึกคิดแก้ปัญหาและการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ★ การฝึกออกแบบและการทดลอง ★ การฝึกอุปมาอุปมัย การฝึกเปลี่ยนข้อความจากโจทย์เลขปัญหาเป็นภาษาคณิตศาสตร์หรือประโยคสัญลักษณ์ ★ การฝึกคำนวณและสมการ ★ การฝึกจัดหมวดหมู่และแยกประเภท ★ การฝึกสร้างและหารูปแบบ

3.การรับรู้เกี่ยวกับภาพ (Visual/Spatial) หรือปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ช่วยปลูกฝังความสามารถในการคิดเป็นสามมิติ(กว้าง ไกล และลึก) สามารถสร้างภาพ เปลี่ยนภาพหรือ ปรับภาพได้ ทำให้สามารถพาตนเองและวัตถุต่าง ๆ ผ่านไปในระยะทางหรือที่ว่างได้ และสามารถสร้างหรือถอดรหัสหรือแปลความ ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในรูปของงานเขียน(งานกราฟฟิก)ได้

กิจกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ เช่น การเขียนภาพ การวาดภาพ การเขียนการ์ตูน การแกะสลัก การต่อภาพ การเขียน แผนที่ การทำป้ายนิเทศเรื่องราว การดูวิดีโอ การใช้สัญลักษณ์ การใช้ภาพโปสเตอร์ การดูและศึกษาภาพจิตรกรรมฝาผนัง การทำตุ๊กตาส้มลูก การสร้างรูปจำลอง การปะภาพกระดาษ การสเก็ตซ์ภาพ การทำโมบายล์ เป็นต้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจใช้แนวทางดังนี้

ความสามารถ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	การจัดการเรียนรู้
★ ความสามารถด้านสร้าง/จำลองภาพ 3 มิติ ของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ขึ้นในจิตตน ★ ความสามารถในการมองเห็นพื้นที่สามารถปรับปรุงและคิดวิธีการใช้พื้นที่ได้ดี ★ ความไวต่อ สี เส้น รูปร่าง เนื้อที่และมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้น ★ ความสามารถที่แสดงออกเป็นรูปร่าง/รูปทรงในสิ่งที่เห็นได้	★ นักบิน ★ นักเดินเรือ ★ นายพราน ★ ผู้นำทาง/ไกด์ ★ นักเล่นหมากรุก ★ นักแผนที่ ★ ช่างรังวัดที่ดิน ★ นักประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ ★ นักภูมิสถาปัตย์	★ การฝึกแปลข้อความหรือเนื้อหาเป็นภาพ ★ การฝึกให้เด็กหลับตาและจินตนาการภาพ ตามเรื่องราวที่เพิ่งเรียนรู้จบไปใหม่ๆ ★ การฝึกใช้คำถามกระตุ้นเด็กให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ★ การให้เด็กใช้ความคิดอิสระ การสร้างภาพด้วยรูปทรง รูปภาพ ศิลปวัตถุ ★ การแสดงภาพถ่าย ภาพศิลป์ หรือสัญลักษณ์กราฟฟิก

4. การเคลื่อนไหวทางด้านร่างกาย (Bodily/Kinesthetic) หรือปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย ช่วยให้การจับต้อง หรือจัดการกับวัตถุ และทักษะต่าง ๆ ทางกายภาพที่ละเอียดอ่อนได้

กิจกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การใช้ภาษาท่าทาง การเดินรำ/การฟ้อนรำ การแสดงละครใบ้ การทัศนศึกษา การทำงานในห้องทดลอง การสัมภาษณ์ การเล่นเกม การเล่นเกม การแสดงออกบนใบหน้า เป็นต้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจใช้แนวทางดังนี้

ความสามารถ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	การจัดการเรียนรู้
★ ความสามารถในการใช้ร่างกายทั้งหมดหรือบางส่วน แสดงความรู้สึกนึกคิด ★ ความมีทักษะทางกายที่แข็งแรง รวดเร็ว คล่องแคล่ว ยืดหยุ่น ประณีต ★ ความไวทางประสาทสัมผัส	★ ศิลปิน นักแสดง ★ นักกีฬา นักยิมนาสติก ★ นักเต้น เช่น ลิลาศ บัลเลต์ โมเดิร์นแดนส์ นาฏศิลป์ ฯลฯ ★ ช่างเครื่องยนต์ ★ ช่างปั้น ★ ศัลยแพทย์	★ การฝึกเคลื่อนไหวทางร่างกาย ★ การฝึกประสาทสัมผัส กล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ ★ การฝึกสื่อสารโดยใช้ภาษาทางกาย ★ การแสดงละคร การเต้น การฝึกกีฬา

5. ความสามารถด้านการเล่นดนตรี (Musical/Rhythmic) หรือปัญญาด้านดนตรี ช่วย
ให้มีความรู้สึกไวเกี่ยวกับเสียงสูงต่ำ ทำนองเพลง จังหวะดนตรี และน้ำเสียง

กิจกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาด้านดนตรี เช่น การแสดงบนเวที การร้องเพลง การเล่น
ดนตรี การใช้เครื่องดนตรี การรู้จังหวะดนตรี การแต่งเพลง การร้องเพลงประสานเสียง การเล่น
ดนตรีเครื่องสาย การเล่นดนตรีสากลสอง/สาม/สี่ชิ้น การทำจังหวะ การเดินเร้ว การเดินตามจังหวะ
เพลง การอ่านเพลงสวด การสวดมนต์ การอ่านทำนองเสนาะ เป็นต้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจใช้แนวทางดังนี้

ความสามารถ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	การจัดการเรียนรู้
★ ความไวเรื่องจังหวะทำนอง เพลง สามารถเข้าใจและ วิเคราะห์รูปแบบต่างๆ ได้ ★ ความสามารถในการแต่ง เพลง เรียนรู้จังหวะดนตรี ได้ดี จำดนตรีได้ง่ายและ ไม่ลืม	★ นักดนตรี ★ นักแต่งเพลง ★ นักแต่งกลอน ★ นักวิจารณ์ด้านดนตรี และเพลง ★ นักร้อง ★ นักการทูต ★ นักประชาสัมพันธ์ ★ นักข่าว สื่อมวลชน	★ การฝึกแต่งกลอน แต่งเพลง ★ การขับร้อง การเล่นดนตรี ★ การแสดงและการสาธิต ★ การทำอุปกรณ์ดนตรี ★ การแต่งเนื้อร้องและ ทำนองดนตรีที่สอดคล้อง กับเนื้อหาและวัยของเด็ก

6.ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Interpersonal) หรือปัญญาด้านรู้ผู้อื่น หมายถึง
ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี

กิจกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาด้านรู้ผู้อื่น เช่น การทำโครงการเป็นกลุ่ม การทำงานกลุ่ม
การทำแผนภูมิ การสังเกต การปฏิสังสรรค์ การสนทนาสองคน การสนทนาหลายคน การได้วาที
การสื่อสาร การปะภาพกระดาศ การวาดจิตรกรรมฝาผนัง การเล่นเกม การเล่นกีฬา การเล่นเกม เป็นต้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจใช้แนวทางดังนี้

ความสามารถ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	การจัดการเรียนรู้
★ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนเจตนาของผู้อื่น ★การชอบสังเกตน้ำเสียง ใบหน้า กิริยาท่าทางและสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่นให้ความสำคัญกับบุคคลอื่น ★ความสามารถในความเป็นผู้นำทำให้กลุ่มปฏิบัติตาม ★ความสามารถในการสื่อสาร การลดความขัดแย้ง	★ครู อาจารย์ ★แพทย์ ★พยาบาล ★พิธีกร โฆษก ★นักการตลาด ★นักธุรกิจ	★การฝึกทำงานกลุ่ม การสร้างทีม ★การฝึกแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ★การฝึกแบ่งปัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น ★การใช้สถานการณ์จำลอง ★การฝึกจัดประชุมสัมมนา ★การจัดกิจกรรมให้บริการชุมชน

7.ความเข้าใจในความรู้สึกรักของตนเอง (Intrapersonal) หรือปัญญาด้านรู้

ตนเอง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง หรือความสามารถในการสร้างและรับรู้ตนเองอย่างถูกต้อง และใช้ ความรู้ในการวางแผนและชี้นำชีวิตตนเอง

กิจกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาด้านรู้ตนเอง เช่น การอ่านวารสาร การนั่งสมาธิ/วิปัสสนา การประเมินตนเอง การบันทึก การคิดทบทวน การคัดลอกข้อความ/คำคม/คำกล่าวเกี่ยวกับตนเอง การเขียนคำประพันธ์ การแปลความ การคิดค้นพลัน การสร้างกรอบ ความคิด การวางแผนเป้าหมาย เป็นต้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจใช้แนวทางดังนี้

ความสามารถ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	การจัดการเรียนรู้
★ ความสามารถในการรู้จักตนเอง เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้ดี ★ ความรู้เท่าทันอารมณ์ สามารถฝึกฝนควบคุมตนเองได้ทั้งกายและจิต ★ สนใจติดตามสิ่งที่ตนสนใจเป็นพิเศษ มีแรงบันดาลใจในการแสวงหาความสำเร็จตามเป้าหมายในวิถีทางที่ตนสนใจอย่างสร้างสรรค์	★ ผู้นำทางศาสนา ★ ผู้นำทางลัทธิต่างๆ ★ นักจิตวิทยา ★ จิตแพทย์	★ การจัดกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ เช่น การเข้าค่าย การตั้งชมรม/ชุมนุม/กลุ่มสนใจ ฯลฯ ★ การทำโครงการ/โครงการเดี่ยว ★ การฝึกสมาธิไตร่ตรอง ★ การฝึกระบาย ความรู้สึกนึกคิด เช่น ความสามารถ ความชำนาญพิเศษ ความสนใจพิเศษ เป็นต้น ออกทางงานเขียน การพูด การวาดภาพ การปั้น ★ การบันทึกประจำวัน การประเมินผลงานตนเอง

8.ความเข้าใจในธรรมชาติ (Naturalist) หรือปัญญาด้านรอบรู้ธรรมชาติ หมายถึง ความสามารถในการสังเกตรูปแบบการเป็นอยู่ของธรรมชาติ สามารถกำหนดและจัดหมวดหมู่สิ่งต่าง ๆ และเข้าใจระบบที่เป็นธรรมชาติ และระบบที่มนุษย์ทำขึ้น

กิจกรรมเพื่อพัฒนาปัญญาด้านรอบรู้ธรรมชาติ เช่น การทัศนศึกษา(ไปชมสวนสัตว์ ฟาร์ม และไร่นา) การศึกษาภาคสนาม การดูนก การดูรังนก การปลูกต้นไม้ การถ้ำयरูป การเดินชมธรรมชาติ(การเดินป่า) การพยากรณ์อากาศ การดูดาว การตกปลา การสำรวจถ้ำ การแยกประเภท ก้อนหิน การศึกษาระบบนิเวศ การจับผีเสื้อ การเก็บเปลือกหอย การศึกษาพืชและต้นไม้ต่าง ๆ เป็นต้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจใช้แนวทางดังนี้

ความสามารถ	ความสัมพันธ์กับอาชีพ	การจัดการเรียนรู้
★ ความสามารถในการรู้จักธรรมชาติของพืชและสัตว์จำแนกประเภทได้ ★ มีความไวในการเข้าใจลักษณะต่างๆ ของสิ่งแวดล้อมว่าเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต ★ รักธรรมชาติ ชอบศึกษาชีวิตพืชและสัตว์ รักความสงบ	★ นักพฤกษศาสตร์ ★ นักสิ่งแวดล้อม ★ นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ★ นักอนุรักษ์ธรรมชาติ	★ การจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน เช่น การรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ การลดปริมาณขยะ การปลูกไม้ยืนต้น การลดมลพิษ การประหยัดพลังงาน ★ การจดบันทึก/ทำรายงานจากการสังเกต พืช สัตว์ สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ★ การปลูกและดูแลต้นไม้ การเลี้ยงและดูแลสัตว์ ★ การเขียนภาพ ถ่ายภาพ

แบบฟอร์มที่ 1. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน

(จำแนกตามความสามารถเดิม กับวิธีการเรียนรู้ตามแบบแคทเทอร์รีน แจสเตอร์)

1. ชื่อรายวิชา รหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต(.....)

2. ชื่อผู้สอน คณะ

3. หมู่เรียน..... รหัสหมู่เรียน.....

4. การสำรวจผลการเรียนและวิธีการเรียนรู้

คำชี้แจง 1. การจำแนกผู้เรียนใช้ความสามารถเดิม โดยดูจากเกรดเฉลี่ย ร่วมกับวิธีการจำแนกผู้เรียนแบบของ แคทเทอร์รีน แจสเตอร์ (Catherine Jester)

2. ให้ท่านกรอกรายชื่อผู้เรียน ในช่อง “รายชื่อผู้เรียน” และสอบถามเกรดเฉลี่ยจากผู้เรียน และกรอกเกรดเฉลี่ยเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ผ่านมา ลงในช่อง “เกรดเฉลี่ย” (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนแรก ให้ใช้เกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาปีที่ 6)

3. ให้ใช้วิธี “สังเกต” หรือ “สอบถาม” ผู้เรียน เพื่อพิจารณาจำแนกผู้เรียน โดยกาเครื่องหมาย | ในช่อง “วิธีการเรียนรู้” (กาเครื่องหมาย | ได้มากกว่า 1 รายการ)

ที่	ชื่อ - สกุล	เกรดเฉลี่ย	วิธีการเรียนรู้			
			จากการรับรู้ทางการมองเห็นและการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็นและไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำหรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						

ที่	ชื่อ - สกุล	เกรด- เฉลี่ย	วิธีการเรียนรู้			
			จากการรับรู้ทางการมองเห็น และการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็น และไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำ หรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16.						
17.						
18.						
19.						
20.						
21.						
22.						
23.						
24.						
25.						
26.						
27.						
28.						
29.						
30.						

5. สรุปผลการเรียนและวิธีการเรียนรู้ (ทั้งหมดผู้เรียน)

กลุ่มที่	เกรดเฉลี่ย		วิธีการเรียนรู้			
	เกณฑ์ การแบ่งกลุ่ม	จำนวน คน รวม ทั้งสิ้น	จากการรับรู้ทางการมองเห็น และการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็น และไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำ หรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
			จำนวนคน	จำนวนคน	จำนวนคน	จำนวนคน
1.	กลุ่มเรียนเก่ง เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป					
2.	กลุ่มเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00					
3.	กลุ่มเรียนอ่อน เกรดเฉลี่ย ไม่เกิน 2.00					
รวมทั้งสิ้น						

6. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน (การออกแบบการสอนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน)

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

แบบฟอร์มที่ 2. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน

(จำแนกตามความสามารถเดิม กับลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียนตามแบบ Grasha กับ Riechmann)

1. ชื่อรายวิชา รหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต(.....)

2. ชื่อผู้สอน คณะ

3. หมู่เรียน..... รหัสหมู่เรียน.....

4. การสำรวจผลการเรียนและลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน

คำชี้แจง 1. การจำแนกผู้เรียนใช้ความสามารถเดิม โดยดูจากเกรดเฉลี่ย ร่วมกับวิธีการจำแนกผู้เรียนตามลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียนแบบของ Grasha กับ Riechmann (1975)

2. ให้ท่านกรอกรายชื่อผู้เรียน ในช่อง “รายชื่อผู้เรียน” และสอบถามเกรดเฉลี่ยจากผู้เรียน และกรอกเกรดเฉลี่ยเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ผ่านมา ลงในช่อง “เกรดเฉลี่ย” (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนแรก ให้ใช้เกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาปีที่ 6)

3. ให้ใช้วิธี “สังเกต” หรือ “สอบถาม” ผู้เรียน เพื่อพิจารณาจำแนกผู้เรียน

โดยกาเครื่องหมาย | ในช่อง “ลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน”

(กาเครื่องหมาย | ได้มากกว่า 1 รายการ)

ที่	ชื่อ - สกุล	เกรดเฉลี่ย	ลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน					
			แบบแข่งขัน (Competitive)	แบบร่วมมือ (Collaborative)	แบบหลบหนี (Avoidant)	แบบมีส่วนร่วม (Participant)	แบบพึ่งผู้อื่น (Dependent)	พึ่งตนเอง (Independent)
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								

9.								
ที่	ชื่อ - สกุล	เกรดเฉลี่ย	ลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน					
			แบบแข่งขัน (Competitive)	แบบร่วมมือ (Collaborative)	แบบหลบหนี (Avoidant)	แบบมีส่วนร่วม (Participant)	แบบพึ่งผู้อื่น (Dependent)	พึ่งตนเอง (Independent)
10.								
11.								
12.								
13.								
14.								
15.								
16.								
17.								
18.								
19.								
20.								
21.								
22.								
23.								
24.								
25.								
26.								
27.								
28.								
29.								
30.								

5. สรุปผลการเรียนและลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน (ทั้งหมดผู้เรียน)

กลุ่มที่	เกรดเฉลี่ย		ลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน					
	เกณฑ์ การแบ่งกลุ่ม	จำนวน คน รวม ทั้งสิ้น	แบบแข่งขัน (Competitive)	แบบร่วมมือ (Collaborative)	แบบหลบหนี (Avoidant)	แบบมีส่วนร่วม (Participant)	แบบพึ่งผู้อื่น (Dependent)	พึ่งตนเอง (Independent)
			คน	คน	คน	คน	คน	คน
1.	กลุ่มเรียนเก่ง เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป							
2.	กลุ่มเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00							
3.	กลุ่มเรียนอ่อน เกรดเฉลี่ย ไม่เกิน 2.00							
รวมทั้งสิ้น								

6. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน (ออกแบบการสอนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน)

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

แบบฟอร์มที่ 3. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน

(จำแนกตามความสามารถเดิม กับสไตล์การเรียนรู้ตามแบบ Silver, Strong and Perini)

1. ชื่อรายวิชา รหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต(.....)

2. ชื่อผู้สอน คณะ

3. หมู่เรียน..... รหัสหมู่เรียน.....

4. การสำรวจผลการเรียนและสไตล์การเรียนรู้

คำชี้แจง 1. การจำแนกผู้เรียนใช้ความสามารถเดิม โดยดูจากเกรดเฉลี่ย ร่วมกับวิธีการจำแนกผู้เรียนตามสไตล์การเรียนรู้ (Learning Styles) แบบของ Silver, Strong and Perini (2000)

2. ให้ท่านกรอกรายชื่อผู้เรียน ในช่อง “รายชื่อผู้เรียน” และสอบถามเกรดเฉลี่ยจากผู้เรียน และกรอกเกรดเฉลี่ยเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ผ่านมา ลงในช่อง “เกรดเฉลี่ย” (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนแรก ให้ใช้เกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาปีที่ 6)

3. ให้ใช้วิธี “สังเกต” หรือ “สอบถาม” ผู้เรียน เพื่อพิจารณาจำแนกผู้เรียน โดยกาเครื่องหมาย | ในช่อง “สไตล์การเรียนรู้” (กาเครื่องหมาย | ได้มากกว่า 1 รายการ)

ที่	ชื่อ - สกุล	เกรดเฉลี่ย	สไตล์การเรียนรู้			
			เรียนด้วยการแสดงออก (Self Expressive Learner)	เรียนด้วยความรอบรู้ (Mastery Learners)	เรียนด้วยความเข้าใจ (Understanding Learners)	เรียนด้วยความสัมพันธ์ กับผู้อื่น (Interpersonal)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						

ที่	ชื่อ - สกุล	เกรด-เฉลี่ย	สไตล์การเรียนรู้			
			เรียนด้วยการแสดงออก (Self Expressive Learner)	เรียนด้วยความรอบรู้ (Mastery Learners)	เรียนด้วยความเข้าใจ (Understanding Learners)	เรียนด้วยการมีความสัมพันธ์ กับผู้อื่น (Interpersonal)
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16.						
17.						
18.						
19.						
20.						
21.						
22.						
23.						
24.						
25.						
26.						
27.						
28.						
29.						
30.						

5. สรุปผลการเรียนและสไตล์การเรียนรู้ (ทั้งหมดผู้เรียน)

กลุ่มที่	เกรดเฉลี่ย		สไตล์การเรียนรู้			
	ชื่อ - สกุล	จำนวน คน รวม ทั้งสิ้น	เรียนด้วยการแสดงออก (Self Expressive Learner)	เรียนด้วยความรอบรู้ (Mastery Learners)	เรียนด้วยความเข้าใจ (Understanding Learners)	เรียนด้วยการมีความสัมพันธ์ กับผู้อื่น (Interpersonal)
			คน	คน	คน	คน
1.	กลุ่มเรียนเก่ง เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป					
2.	กลุ่มเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00					
3.	กลุ่มเรียนอ่อน เกรดเฉลี่ย ไม่เกิน 2.00					
รวมทั้งสิ้น						

6. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน (ออกแบบการสอนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน)

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

ตัวอย่างที่ 1. บันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน

(จำแนกตามความสามารถเดิม กับวิธีการเรียนรู้ตามแบบแคทเทอร์รีน แจสเตอร์)

1. ชื่อรายวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา รหัสวิชา 1045101 จำนวนหน่วยกิต 3(2-2-5)
2. ชื่อผู้สอน อาจารย์พรพิมล อ่อนศรี คณะ ครุศาสตร์
3. หมู่เรียน ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู รหัสหมู่เรียน 511060974

4. การสำรวจผลการเรียนและวิธีการเรียนรู้

คำชี้แจง 1. การจำแนกผู้เรียนใช้ความสามารถเดิม โดยดูจากเกรดเฉลี่ย ร่วมกับวิธีการจำแนกผู้เรียนแบบของ แคทเทอร์รีน แจสเตอร์ (Catherine Jester)

2. ให้ท่านกรอกรายชื่อผู้เรียน ในช่อง “รายชื่อผู้เรียน” และสอบถามเกรดเฉลี่ยจากผู้เรียน และกรอกเกรดเฉลี่ยเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ผ่านมา ลงในช่อง “เกรดเฉลี่ย” (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนแรก ให้ใช้เกรดเฉลี่ยมัธยมศึกษาปีที่ 6)

3. ให้ใช้วิธี “สังเกต” หรือ “สอบถาม” ผู้เรียน เพื่อพิจารณาจำแนกผู้เรียน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “วิธีการเรียนรู้” (กาเครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 รายการ)

ที่	ชื่อ - สกุล	เกรดเฉลี่ย	วิธีการเรียนรู้			
			จากการรับรู้ทางการมองเห็นและการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็นและไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำหรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
1.	นายบุญญฤทธิ์ ต่ายขาว	2.00	✓		✓	
2.	น.ศ.ศิรินทิพย์ มรรคผล	2.74			✓	✓
3.	นายคณัย มั่นคง	2.55			✓	✓
4.	นายสมจิตร จำปาโพธิ์	2.75	✓		✓	
5.	นายชูศิลป์ ทัพพา	2.85			✓	✓
6.	น.ศ.ชนิษฐา อุดทา	3.15	✓		✓	
7.	น.ศ.วรารณ ปิ่นเมือง	3.20	✓		✓	
8.	น.ศ.วรัญญา บุญรักษา	3.12	✓		✓	
9.	น.ศ.วินิตยา ตะกุดแจ่ม	2.82			✓	✓

ที่	ชื่อ - สกุล	เกรด-เฉลี่ย	วิธีการเรียนรู้			
			จากการรับรู้ทางการมองเห็นและการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็นและไม่ใช่การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำหรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
10.	น.ส.ประภัสสรра แสงศร	3.05			✓	✓
11.	นายอมร หินซ้อน	2.45			✓	✓
12.	นางประมวล ไชยศรี	2.80	✓		✓	
13.	น.ส.สุกัลยา สุวรรณพจน์	2.90	✓		✓	
14.	นางนงลักษณ์ มาตชัยเคน	3.16			✓	✓
15.	น.ส.ปัทมาภรณ์ จันทวงศ์	2.35			✓	✓
16.	น.ส.รุ่งนภา จำปาศักดิ์	2.38			✓	✓
17.	น.ส.พัชรี สิงห์ทอง	2.83			✓	✓
18.	น.ส.เกษรินทร์ ตะน่าน	2.55			✓	✓
19.	นายบวร บำเรอวงษ์	2.57			✓	✓
20.	น.ส.พัชรพร ทัดโกสม	2.98	✓		✓	
21.	น.ส.วดี ไชยศิริณศรี	2.75			✓	✓
22.	นายจาริก บุญยัง	2.38	✓		✓	
23.	น.ส.พรวดี หล่อวิสัย	2.97			✓	✓
24.	น.ส.ศิริพัฒน์ คูภูมิ	3.10	✓		✓	
25.	น.ส.ชุตีพร ประเสริฐทรัพย์	2.69			✓	✓
26.	น.ส.สุนิสา อุดมเดช	2.99			✓	✓
27.	นายมานะชัย อุดมเดช	2.33			✓	✓
28.	นายดิษพงศ์ สายวงศ์คำ	2.30			✓	✓
29.	นายกิตติศักดิ์ ต้าระ	2.88	✓		✓	
30.	น.ส.สุทัตตา จันทน์เนตร	3.03			✓	✓

ที่-	ชื่อ - สกุล	เกรดเฉลี่ย	วิธีการเรียนรู้			
			จากการรับรู้ทางการมองเห็นและการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็นและไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำหรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
31.	น.ส.ชาลิณี จิตรแก้ว	2.46			✓	✓
32.	นายเกรียงไกร ถวิลถึง	2.71	✓		✓	
33.	นางทิพย์วรรณ กองแก้ว	3.46	✓		✓	
34.	น.ส.นวรรตน์ นิ่มพิทักษ์พงศ์	2.82	✓		✓	

5. สรุปผลการเรียนและวิธีการเรียนรู้ (ทั้งหมดเรียน)

กลุ่มที่	เกรดเฉลี่ย		วิธีการเรียนรู้			
	เกณฑ์ การแบ่งกลุ่ม	จำนวน คน รวม ทั้งสิ้น	จากการรับรู้ทางการมองเห็น และการได้สนทนาโต้ตอบ	จากการรับรู้ทางการมองเห็น และไม่ใช้การสนทนาโต้ตอบ	จากการลงมือกระทำ หรือใช้การสัมผัสโดยตรง	จากการฟังและการใช้คำพูด
			จำนวนคน	จำนวนคน	จำนวนคน	จำนวนคน
1.	กลุ่มเรียนเก่ง เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไป	8	5	0	8	3
2.	กลุ่มเรียนปานกลาง เกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00	26	9	0	26	17
3.	กลุ่มเรียนอ่อน เกรดเฉลี่ย ไม่เกิน 2.00	0	0	0	0	0
รวมทั้งสิ้น		34	14	0	34	20

6. ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน (การออกแบบการสอนจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน)

ต้องกระตุ้นผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้มีการโต้ตอบมากยิ่งขึ้น

(ลงชื่อ) อาจารย์พรพิมล อ่อนศรี ผู้สอน
(อาจารย์พรพิมล อ่อนศรี)

3. ประมวลการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 การเขียนประมวลการสอน หัวข้อ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้” : ส่วนของ “เนื้อหา” และ “กิจกรรม”

3.2 หลักการออกแบบการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 การเขียนประมวลการสอน หัวข้อ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้” : ส่วนของ “การวัดผล”

3.4 ตัวอย่างที่ 1. - ประมวลการสอนรายวิชา
(Course Syllabus)

ประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus)

ความหมายของประมวลการสอน

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good. 1959:578) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประมวลการสอน เป็นการกำหนดหัวข้อสำคัญเพื่อเป็นแนวทางของเนื้อหาอย่างย่อๆของบทเรียน หนังสือ หรือเอกสารต่างๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525:140) กล่าวว่า ประมวลการสอน หมายถึง ประสพการณ์และกิจกรรมที่จัดขึ้นให้แก่นักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากความหมายที่นักการศึกษากล่าวไว้พอสรุปได้ว่า ประมวลการสอน เป็น “การกำหนดหัวข้อสำคัญของบทเรียนและแนวทางจัดกิจกรรมตามหัวข้อสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร”

องค์ประกอบของประมวลการสอน

ในการสร้างประมวลการสอนรายวิชานั้น สามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ กพร.และ สมศ. เพื่อตอบการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เช่น กพร. ตัวชี้วัดที่ 23 ประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในข้อพิจารณาข้อที่ 3 กล่าวว่า “ครูอาจารย์มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการลดการถ่ายทอดความรู้ เพิ่มการปฏิบัติจริง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน” ดังนั้นการจัดทำประมวลการสอนจึงต้องจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อพิจารณาข้อที่ 4 กล่าวว่า “ครูอาจารย์มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาความรู้ของตนเอง และผู้เรียน” ดังนั้น สื่อการสอนในประมวลการสอนจึงต้องเป็นสื่อทางเทคโนโลยีร่วมด้วย และควรมีองค์ประกอบที่สืบค้นข้อมูลทาง Internet เช่น Website อ่างอิง เพื่อการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายวิชานั้น

ข้อพิจารณาข้อที่ 5 กล่าวว่า “**คุณจารย์มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน และอิงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล**”

สันต์ ธรรมบำรุง (2527:123-125) ได้จัดองค์ประกอบของประมวลการสอนไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ หรือความมุ่งหมาย
2. หัวเรื่อง
3. กิจกรรมเสนอแนะการเรียนการสอน
 - 3.1 กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน
 - 3.2 กิจกรรมขั้นสอน
 - 3.3 กิจกรรมสรุปและสำรวจความเข้าใจ
 - 3.4 กิจกรรมเสริมการเรียนรู้
4. อุปกรณ์การสอน
 - 4.1 จำพวกเครื่องมือเครื่องใช้สำเร็จรูป
 - 4.2 จำพวกวัสดุสิ่งของ
5. การวัดและประเมินผล
 - 5.1 ใช้แบบทดสอบ
 - 5.2 ครูพิจารณาจากผลงานนักเรียน
 - 5.3 ครูสังเกตพฤติกรรม

6. รายชื่อหนังสือประกอบการสอน

7. หมายเหตุบันทึกข้อสังเกต ปัญหา อุปสรรค ข้อแก้ไข และข้อเสนอแนะ

ข้อพิจารณานี้ทำให้การทำประมวลการสอนรายวิชาต้องแสดงส่วนของการวัดผลไว้ใน

แต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ตามตรง

ลำดับที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การวัดผล
			*ควรมีการวัดผลที่ หลากหลายตามสภาพ จริง

นอกจากนั้น ยังต้องแสดงส่วนของการวัดและประเมินผลที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการวัดผล เครื่องมือ และการประเมินผลในลักษณะคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อบรม สันติบาล และกุลชติ องค์กรีพร (2524:130) ได้เสนอโครงสร้างและสาระของประมวลการสอนไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของประมวลการสอน
2. หัวข้อและเนื้อเรื่องที่สอน
3. กิจกรรมเสนอแนะในการเรียนการสอน
4. สื่อการสอนที่จะใช้ประกอบการสอนแต่ละบท
5. การวัดผลและประเมินผล
6. รายชื่อหนังสือประกอบการสอน

7. บันทึกผลการสอน และข้อเสนอแนะ(เป็นการบันทึกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง
ประมวลการสอนครั้งต่อไป)

จากแนวทางการจัดองค์ประกอบประมวลการสอนของนักการศึกษา พอที่จะนำมาจัดทำ
องค์ประกอบของประมวลการสอนรายวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้ดังนี้

1. คำอธิบายรายวิชา
2. วัตถุประสงค์
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระบุเป็นรายสัปดาห์ตามเนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล
6. การพบอาจารย์ผู้สอนนอกเวลา
7. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า
8. Website อ้างอิง

ข้อควรคำนึงในการทำประมวลการสอนรายวิชา

สันต์ ธรรมบำรุง (2527:123) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงถึงในการทำประมวลการสอน พอสรุปได้
ดังนี้

1. การแบ่งเนื้อหา ควรให้เหมาะสมในแต่ละประมวลการสอน
2. การกำหนดเนื้อหาวิชาควรทำเป็นเดือนๆไปรวมทั้งตรวจสอบว่า เดือนใดมีเวลาสอนเท่าใด
3. ควรหาแหล่งวิชาที่นำมาช่วยในการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. หาเครื่องมือโสตทัศนศึกษาที่เหมาะสมแก่การสอน

5. กิจกรรมที่เสนอแนะ ควรกำหนดให้ชัดเจน

ข้อควรคำนึงถึงในการทำประมวลการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดของ กพร. และ
สมศ. ในการแสดงประสิทธิภาพของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประมวลการสอนรายวิชา “เป็นการแสดงการวางแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

ดังนั้นส่วนของ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้” ต้องแสดงให้เห็นว่า

**1. กิจกรรมที่จัดมีหลากหลาย เช่น มีรูปแบบการสอนหลากหลายที่เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ เช่น**

1.1 รูปแบบการเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-Based Learning : PBL)

1.2 รูปแบบการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individual Study)

1.3 รูปแบบการเรียนรู้แบบสรคณนิยม (Constructivism)

1.4 รูปแบบการสอนแบบเอส ไอ พี

1.5 รูปแบบการเรียนรู้แบบแสวงหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self - Study)

1.6 รูปแบบการเรียนรู้จากการทำงาน (Work – Based Learning)

1.7 การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research – Based Learning)

1.8 รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจาก การตกผลึกทางปัญญา (Crystal – Based
Approach)

ตัวอย่างการเขียนกิจกรรม แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น

สัปดาห์ที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การวัดผล
1- 2	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา - ความหมายของการทดสอบ การวัดผล และการประเมินผล - ความสำคัญของการวัดและประเมินผลที่มีต่อกระบวนการทางการศึกษา - กระบวนการวัดและประเมินผล - จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา - ธรรมชาติของการวัดและประเมินผลการศึกษา - มาตรฐานวัด - ประโยชน์และปรัชญาของการวัดและประเมินผลการศึกษา - ประเภทของการประเมินผลการศึกษา - คุณธรรมของผู้ประเมิน	- บรรยายโดยใช้ Powerpoint - ประกอบการซักถาม -อภิปราย -ศึกษาเอกสารประกอบ -ทำแบบฝึกหัด	

เอกสารอ้างอิง

วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

โอเคียนสโตร์, 2525.

สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร(ศึกษา335). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นรสิงห์, 2527.

อบรม สันภิบาล และกุลชลิ องค์กริพร.ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 1 (คู่มือสอน). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์พีระพัสนา, 2524.

Good, Carter Victor. **Dictionary of education**. 2nd ed. New York : Mc Graw-Hill, 1959.

การออกแบบการเรียนการสอน และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและยืดหยุ่น ตลอดจนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญมากต่อความกระหายใคร่รู้ และต่อสมรรถนะในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา เช่น การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าวิจัย โดยอิสระในรูปโครงการวิจัยส่วนบุคคล การจัดให้มีชั่วโมงเรียน ในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

แนวปฏิบัติที่ดี ตามองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : ตามแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของ สกอ. มีดังนี้

1. มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งมีการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนอาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้ การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-Based Learning : PBL) การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individual Study) การเรียนรู้แบบสรรรคนิยม (Constructivism) การสอนแบบเอส ไอ พี การเรียนรู้แบบแสวงหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self - Study) การเรียนรู้จากการทำงาน (Work – Based Learning) การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research – Based Learning) การเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจาก การตกผลึกทางปัญญา (Crystal – Based Approach)
2. การเรียนการสอนยึดหลักการมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และระหว่างนักศึกษากับนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น
3. มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ แต่ยืดหยุ่นและหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งความยืดหยุ่นด้านช่วงเวลาเรียนและหรือด้านตำแหน่งและสถานที่เรียน และหรือด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล และหรือด้านอื่น ๆ
4. มีการติดตามผลการเรียน ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อคุณภาพการสอน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องและนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

การออกแบบการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การออกแบบการเรียนการสอนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องพิจารณาจากผล การวิเคราะห์ผู้เรียน เนื้อหาวิชาที่จะสอน และสื่อ-อุปกรณ์-สถานที่ที่เหมาะสมกับวิธีสอนนั้น ๆ ซึ่งวิธีสอนต่าง ๆ ที่สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-Based Learning: P B L)

1.1 หลักการ

1.1.1 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนคิดและ ดำเนินการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้ คำแนะนำ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหา มากกว่าการจำเนื้อหาข้อเท็จจริง เป็นการส่งเสริม การทำงานเป็นกลุ่มและพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งวิธีการนี้จะทำได้ดีในการจัดการเรียนการสอน ระดับอุดมศึกษา เพราะผู้เรียนมีระดับความสามารถทางการคิดและการดำเนินการด้วยตนเองได้ดี

1.1.2 เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้เดิมของผู้เรียน ทำให้เกิดความ เข้าใจข้อมูลใหม่ได้ การจัดสถานการณ์ที่เหมือนจริง ส่งเสริมการแสดงออกและการนำไปใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ การให้โอกาสผู้เรียนได้ไตร่ตรองข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้เรียนตอบคำถาม จด บันทึกลง สอนเพื่อน สรุป วิพากษ์วิจารณ์สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ได้ดี

1.1.3 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็น จริงเป็นบริบท (context) ของการเรียนรู้

1.1.4 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนคิดและ ดำเนินการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้ คำแนะนำ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหา มากกว่าการจำเนื้อหาข้อเท็จจริง

1.2 วัตถุประสงค์

การสอนโดยใช้รูปแบบ Problem-based Learning ไม่ใช่การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem solving method) การสอนแบบ PBL นั้น มีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของผู้เรียนโดยตรงต้อง มาก่อน โดยปัญหาจะเป็นตัวกระตุ้นหรือนำทางให้ผู้เรียนต้องไปแสวงหาความรู้ความเข้าใจด้วย ตนเอง เพื่อจะได้ค้นพบคำตอบของปัญหานั้น กระบวนการหาความรู้ด้วยตนเองนี้ทำให้ผู้เรียน เกิดทักษะในการแก้ปัญหา (Problem solving skill)

1.3 ขั้นตอนการสอน มีขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้	
ชื่อขั้นตอน	คำอธิบาย
ขั้นที่ 1. ขั้นกำหนดปัญหา	เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจ และมองเป็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็น ปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้หรืออยากเรียนได้และเกิดความสนใจที่จะ ค้นหาคำตอบ
ขั้นที่ 2. ขั้นทำความเข้าใจกับ ปัญหา	ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหา ที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาได้
ขั้นที่ 3. ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า	ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียน ดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง ด้วยวิธีการหลากหลาย
ขั้นที่ 4. ขั้นสังเคราะห์ความรู้	ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน อภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความ เหมาะสมหรือไม่เพียงใด
ขั้นที่ 5. ขั้นสรุปและประเมินค่า ของคำตอบ	ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผล งานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง
ขั้นที่ 6. ขั้นนำเสนอและ ประเมินผลงาน	ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็น ผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่ เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

1.4 เอกสารอ้างอิง

สทศ. การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. http://www.onec.go.th/multilearn/mysite/page_hi-speed/page_03.htm
eclassnet.kku.ac.th/etraining/file/1213610312-PBL.ppt
ดวงหทัย กาสิญญลย์ www.edu.cmu.ac.th/_pr/pr/re_51/r4.pdf
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 40 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : องค์ความรู้ที่ ผ่านกระบวนการวิจัย เล่ม 1. พิษณุโลก. สำนักพิมพ์โปรแกรม. 2550.

2. การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research-Based Learning: R B L)

2.1 หลักการ

2.1.1 การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยถือได้ว่าเป็นหัวใจของบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นการเรียนที่เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยตรง เป็นการพัฒนาระบวนการแสวงหาความรู้ และการทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยรูปแบบการเรียนการสอน อาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ ...การสอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นวิธีสอนการสอนโดยผู้เรียนร่วมทำโครงการวิจัยกับอาจารย์หรือเป็นผู้ช่วยโครงการวิจัยของอาจารย์การสอนโดยผู้เรียนศึกษางานวิจัยของอาจารย์และของนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์ที่ศึกษา และ....การสอนโดยใช้ผลการวิจัยประกอบการสอน

2.1.2 เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการหาคำตอบ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2.1.3 เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการวิจัยมาเป็นกระบวนการเรียนรู้

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1 ให้ผู้เรียนแสวงหาคำตอบของการเรียนด้วยตนเอง

2.2.2 ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการรู้สารสนเทศ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3 ขั้นตอนการสอน มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ชื่อขั้นตอน	คำอธิบาย
ขั้นที่ 1. ขั้นตีความปัญหา / กำหนดปัญหา	1.1 เป็นขั้นสำรวจปัญหา 1.2 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา 1.3 เลือกปัญหา 1.4 กำหนดคำถามการวิจัย 1.5 และกำหนดตัวแปร
ขั้นที่ 2. ขั้นวางแผนงาน	2.1 เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันกำหนดสมมุติฐานด้วยตนเอง 2.2 และร่วมกันออกแบบการวิจัย

ชื่อขั้นตอน (ต่อ)	คำอธิบาย
ขั้นที่ 3. ขั้นดำเนินการตามแผน	3.1 เป็นขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล 3.2 วิเคราะห์ข้อมูล 3.3 และสรุปผล
ขั้นที่ 4. ขั้นการนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาเพื่อการพัฒนา	4.1 เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันนำผลการวิจัยไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง 4.2 และร่วมกันนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้มาจากการทดลองใช้มาพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น

2.4 เอกสารอ้างอิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP. edtrans.edu.chula.ac.th/alldiss/ET3-CRP.swf
รัฐจวน คำวัชรพิทักษ์. dcil.kbu.ac.th/download/RBL.pdf
eclassnet.kku.ac.th/etraining/file/1213179490-RBL.doc
www.knc.ac.th/rbl/RBL1.ppt .

3. รูปแบบการเรียนรู้จากการทำงาน (Work-Based Learning)

3.1 หลักการ

3.1.1 เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนคิดและดำเนินการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหา มากกว่าการจำเนื้อหาข้อเท็จจริง เป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มและพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งวิธีการนี้จะทำได้ดีในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา เพราะผู้เรียนมีระดับความสามารถทางการคิดและการดำเนินการด้วยตนเองได้ดี

เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความรู้เดิมของผู้เรียน ทำให้เกิดความเข้าใจข้อมูลใหม่ได้ การจัดสถานการณ์ที่เหมือนจริง ส่งเสริมการแสดงออกและการนำไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ การให้โอกาสผู้เรียนได้ไตร่ตรองข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้เรียนตอบคำถาม จดบันทึก สอนเพื่อน สรุป วิพากษ์วิจารณ์สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ได้ดี

3.1.2 มองการเรียนรู้ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของการกระทำและลงมือปฏิบัติ

(Action Learning)

3.1.3 มองการเรียนรู้ในฐานะของกิจกรรมที่ทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วม

3.1.4 มองการเรียนรู้เป็นศาสตร์ที่สามารถเรียนรู้และอธิบายได้ (Action Science)

3.1.5 “การปฏิบัติงานจริงในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต” (Work Based Learning)

.....ต่างจาก “การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน” (Work Integrated Learning : WIL) ที่ WIL จัดการศึกษา ร่วมกับการทำงานเต็มเวลาเสมือนพนักงานในสถานประกอบการ เช่น สหกิจศึกษาและต่างจาก “การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ที่เน้นการปฏิบัติ” ที่จัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการ เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริงและแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ

3.2 วัตถุประสงค์

3.2.1 พัฒนาการทางการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

3.2.2 สถาบันการศึกษาร่วมมือกับแหล่งงาน เพื่อรับผิดชอบการเรียนการสอนร่วมกัน

3.3 ขั้นตอนการสอน มีขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ดังนี้	
ชื่อขั้นตอน	คำอธิบาย
ขั้นที่ 1. ขั้นทำงานจริง (Activist)	เริ่มจากการที่ได้พบกับรูปแบบประสบการณ์ใหม่ที่มี เอกลักษณ์ และต้องการเรียนรู้เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดในการ ปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ
ขั้นที่ 2. ขั้นสะท้อนประสบการณ์ (Reflector)	การทบทวนประสบการณ์ และสะท้อนให้เกิดกิจกรรมการ ปฏิบัติ ด้วยการระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากเพื่อนร่วมงาน และลงมือปฏิบัติจริงร่วมกัน
ขั้นที่ 3. ขั้นสรุปองค์ความรู้ (Theorist)	การขยายผลสู่สาธารณะ โดยการอธิบาย ดีความ เปรียบเทียบ ความหมายประสบการณ์การเรียนรู้กับกิจกรรมหรือ ทฤษฎีอื่นเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเรียนรู้
ขั้นที่ 4. ขั้นปฏิบัติให้ชำนาญ (Pragmatist)	ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิด หรือความรู้ความเข้าใจมาพัฒนา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

3.4 เอกสารอ้างอิง

นาวาอากาศโท สุพรหม ทำจะดี : www.person.rtaf.mi.th/doc/content/Workbase.pdf

4. รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจากการตกผลึกทางปัญญา

(Crystal – Based Approach)

4.1 หลักการ

4.1.1 การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ความรู้ ความคิดด้วยตนเองด้วยการรวบรวม ทำความเข้าใจ สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์จากการศึกษา ด้วยตนเอง เหมาะสำหรับบัณฑิตศึกษา เพราะผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีประสบการณ์เกี่ยวกับศาสตร์ที่ศึกษามาในระดับหนึ่งแล้ว

4.1.2 กระบวนการเรียนรู้จากการตกผลึก ประกอบด้วยกระบวนการพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1) การคิดวิจารณ์ (Criticalization) จำเป็นต้องทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้งในเรื่อง ที่ศึกษา

2) การสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Creation) ซึ่งอาจจะได้มาจากการคิด การสอน การวิจัย ซึ่งเกิดจากการสร้างใหม่ขึ้นมา

3) การประเมินในเชิงให้ค่า (Valuation) งานใหม่ที่ได้มาต้องดำเนินการวิพากษ์วิจารณ์ ได้ว่าให้คุณค่ามากน้อยเพียงใด

4) การบูรณาการ (Integration) เชื่อมโยงได้ว่าสิ่งที่ได้จากการศึกษาและพัฒนา จนเป็นผลงานนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมของผู้เรียนอย่างไร

5) การสื่อสาร (Communication) สื่อสารกับบุคคลต่างๆ ได้อย่างอัตโนมัติ

4.1.3 เหมาะสมกับการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาสาระ

4.2 วัตถุประสงค์

4.2.1 ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และคิดสังเคราะห์ด้วยตนเอง

4.2.2 ผู้เรียนตกผลึกความรู้ความคิดจากการศึกษาค้นคว้า

4.2.3 ผู้เรียนฝึกทักษะการสื่อสารด้วยการอภิปรายร่วมกับผู้อื่นในชั้นเรียน

4.3 ขั้นตอนการสอน มีขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ดังนี้	
ชื่อขั้นตอน	คำอธิบาย
ขั้นที่ 1. ขั้นการวางแผนและเรียนรู้	1.1 วางแผน (Plan) ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้โดยกำหนดประเด็นหลักของการเรียน ในแต่ละหน่วยตามความสนใจภายใต้คำแนะนำของผู้สอน 1.2 เลือก (Choose) ผู้เรียนเลือกหัวข้อย่อยที่ตนสนใจเป็นพิเศษและวางโครงร่างของหัวข้อย่อยให้ชัดเจนพร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาเพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง 1.3 ค้นคว้า (Search) ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลในหัวข้อย่อยที่เลือก โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านแหล่งเรียนรู้และแนวทางในการสืบค้นข้อมูล 1.4 เขียน (Write) ผู้เรียนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเชิงวิเคราะห์ในรูปแบบเขียนเชิงวิชาการ (1st draft)
ขั้นที่ 2. ขั้นการนำเสนอและอภิปราย	2.1 นำเสนอ (present) ผู้เรียนนำเสนอผลงานที่ตนไปศึกษาค้นคว้าในรูปแบบการเขียนเชิงวิชาการและการบรรยาย จากนั้นเปิดโอกาสให้ชั้นเรียนอภิปรายร่วมกัน 2.2 อภิปราย (Discuss) ผู้เรียนรับฟังข้อคำถาม ข้อวิพากษ์วิจารณ์จากชั้นเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขงานเขียนเชิงวิชาการครั้งต่อไป
ขั้นที่ 3. ขั้นการประมวลและปรับแก้	3.1 ประมวล (Gather) ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลการอภิปรายในชั้นเรียน พร้อมทั้งหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสร้างความสมบูรณ์ของงานเขียนเชิงวิชาการ 3.2 ปรับแก้ (Revise) ผู้เรียนพัฒนางานเขียนเชิงวิชาการตามข้อมูลที่ได้รวบรวมประมวลและค้นคว้า เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบงานเขียนที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (2nd draft)

ชื่อขั้นตอน (ต่อ)	คำอธิบาย
ขั้นที่ 4. ขั้นการตกผลึก	4.1 นำเสนอ (Present) ผู้เรียนนำเสนองานเขียนเชิงวิชาการที่ผ่านการปรับแก้แล้วต่อชั้นเรียนเพื่ออภิปรายร่วมกัน 4.2 ประเมิน (Assess) ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองตามโครงร่างที่กำหนดไว้ แต่แรก 4.3 สรุป (Conclude) ผู้เรียนสรุปผลการทำงานเป็นงานเขียนเชิงวิชาการฉบับสมบูรณ์ (Final Draft)

4.4 เอกสารอ้างอิง

เครือข่ายการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา www.lpc.rmutl.ac.th/student/data/document/01.ppt
การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามโมเดลของสวนดุสิต www.dusit.ac.th/qa/files/article/โมเดลการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามโมเดล
ดร. อมรรัตน์ วัฒนาร. การจัดการเรียนการสอนแบบตกผลึกในระดับบัณฑิตศึกษา (Crystal-based Approach in Graduate Level) www.edu.nu.ac.th/.../%A1%D2%C3%A8%D1%B4%A1%D2%C3%E0%C3%
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP. edtrans.edu.chula.ac.th/alldiss/ET3-CRP.swf

5. รูปแบบการเรียนรู้แบบการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individual study)

5.1 หลักการ

5.1.1 เนื่องจากผู้เรียนแต่ละบุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ และความสนใจในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีความหลากหลายวิธี เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนในกลุ่มใหญ่สามารถตอบสนองผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกันได้ด้วย เช่น

ก. **เทคนิคการใช้ Concept mapping** ที่มีหลักการใช้ตรวจสอบความคิดของผู้เรียนว่าคิดอะไร เข้าใจสิ่งๆใดเรียนอย่างไรแล้วแสดงออกมาเป็นกราฟิก

ข. **เทคนิค Learning Contracts** คือ สัญญาที่ผู้เรียนกับผู้สอนร่วมกันกำหนดเพื่อใช้เป็นหลักยึดในการเรียนว่าจะเรียนอะไร อย่างไร เวลาใด ใช้เกณฑ์อะไรประเมิน

ค. **เทคนิค Know –Want–Learned** ใช้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ผสมผสานกับการใช้ mapping ความรู้เดิม เทคนิคการรายงานหน้าชั้นที่ให้ผู้เรียน ไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมานำเสนอหน้าชั้นซึ่งอาจมีกิจกรรมทดสอบผู้ฟังด้วย

ง. **เทคนิคกระบวนการกลุ่ม (Group Process)** เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

5.1.2 การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individual study) หรือการสอนแบบเอกัตภาพ (Individualized Instruction) มีการแบ่งการสอนออกเป็นหลายรูปแบบ เช่น

- การสอนแบบ พี เอส ไอ (A Personalizee system of Instruction)

หรือแผนการสอนแคลเลอร์ (The Keller Plan)

- การสอนแผนสัญญาศึกษา (Contract Activity Package)

- การสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง (Self-Paced Unit Plans)

- ระบบการศึกษาทางไกล (Distance Education)

- การสอนแบบสำเร็จรูปแบบและคอมพิวเตอร์ (Programmed and Computerized Instruction)

- การสอนแบบซ่อมเสริม (Remediation)

- โรงเรียนซัมเมอร์ฮิล เป็นต้น

5.2 วัตถุประสงค์

5.2.1 สนองความแตกต่างต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

5.2.2 สนับสนุนให้ผู้เรียนอยู่ในบรรยากาศของการเรียนรู้ คือ ทำให้ผู้เรียนรับผิดชอบ รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง

5.3 ขั้นตอนการสอน การสอนแบบ พี เอส ไอ มีขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน ดังนี้	
ชื่อขั้นตอน	คำอธิบาย
ขั้นที่ 1. ขั้นปฐมนิเทศ รับคู่มือการเรียน	ผู้เรียนเข้ารับฟังวิธีการเรียน รายละเอียดของวิชา ตารางเวลาเรียน และตารางเข้ารับการทดสอบ
ขั้นที่ 2. ขั้นทดสอบความเข้าใจใน การเรียน	เป็นการตรวจสอบผู้เรียนถึงความเข้าใจระบบการเรียน กร ทำกิจกรรมและการวัดประเมินผลการเรียน
ขั้นที่ 3. ขั้นเริ่มเรียนแต่ละหน่วย	ผู้เรียนจะเรียนไปที่ละหน่วย ต้องผ่านการทดสอบก่อนจึงจะ เรียนหน่วยต่อไปได้
3.1 เริ่มเรียนตามคู่มือการเรียน	ผู้เรียนศึกษาวัตถุประสงค์ของการเรียน เนื้อหา
3.2 ทดสอบประจำหน่วย	ผู้เรียนจะต้องผ่านการทดสอบแต่ละหน่วยก่อน
3.3 แจ้งผลการประเมิน	ผลการทดสอบจะได้รับการแจ้งทันทีที่เรียนจบ จึงจะเรียนหน่วยถัดไป

5.4 เอกสารอ้างอิง

อรชอน เทียงยุติธรรม. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนในกิจกรรมการเรียนเป็นรายบุคคล กับกิจกรรมแบบร่วมมือ เรื่องรังสีที่เรามอง ไม่เห็น” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีเทคนิค ศึกษา. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเทคนิคพระนครเหนือ, 2545.
ภูวนาด ทองแท้. ผลการเรียนรู้ทักษะกีฬาในระบบการเรียนการสอนรายบุคคลแบบ พี เอส ไอ สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
ประพันธ์ พันธุ์นุกูล. การนำระบบการสอนรายบุคคล พี เอส ไอ มาใช้ในการสอนกระบวนวิชา “การใช้ไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.

6. รูปแบบการสอนแบบ S I P (Strategies Intervention Program)

6.1 หลักการ

ได้พัฒนาขึ้นมาจากการประชุมนานาชาติที่จัดโดย SERC ตั้งแต่ปี 1988 มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้น แต่ละขั้นครูจะต้องพยายามใช้เทคนิคการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่า จะต้องคิดอย่างไรและปฏิบัติอย่างไรในขั้นเริ่มต้น ระหว่างเรียนและหลังเรียน การสอนจะได้ผลดีครูจะต้องใช้พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

6.2 วัตถุประสงค์

ช่วยเหลือนักเรียนการศึกษาที่จะพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้คือ (learning disability) นักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม และนักเรียนที่เรียนอ่อน

6.3 ขั้นตอนการสอน มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ชื่อขั้นตอน	คำอธิบาย
ขั้นที่ 1. ขั้นกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบทเรียน	ผู้เรียนจะได้รับการแจ้งจุดประสงค์ว่าจะต้องทำอะไรเพื่ออะไรและงานที่มอบให้จะดำเนินการอย่างไรจึงจะสำเร็จ หลังจากนั้นนักเรียนจะต้องทำงานขึ้นมาอีกชิ้นหนึ่งที่คล้าย ๆ กัน โดยใช้กระบวนการเดียวกัน
ขั้นที่ 2. ขั้นกำหนดภาระงาน	ผู้เรียนจะต้องรู้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องรับรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มซึ่งจะต้องรู้ว่ากลุ่มจะต้องปฏิบัติทำอะไร
ขั้นที่ 3. ขั้นอธิบายกระบวนการปฏิบัติ	ผู้เรียนจะต้องรับรู้รายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติตั้งแต่ต้นเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน กระบวนการแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบ และกระบวนการประเมินผลที่จะต้องดำเนินการเมื่อผู้เรียนได้ทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ชื่อขั้นตอน (ต่อ)	คำอธิบาย
ขั้นที่ 4. ขั้นให้คำปรึกษาและดูแลกระบวนการปฏิบัติ	ผู้เรียนจะดำเนินการปฏิบัติตามขั้นตอนที่ครูมอบหมายงานให้ โดยครูคอยเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เรียนจนกว่าจะดำเนินงานสำเร็จ
ขั้นที่ 5. ขั้นปฏิบัติผลงานที่สมบูรณ์	ครูจะให้ผู้เรียนรายงานผลการปฏิบัติงานที่ดำเนินการไปตามขั้นตอนที่ครูแนะนำ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเกี่ยวกับข้อค้นพบต่าง ๆ ครูคอยสังเกตและให้การประเมินผลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานของตนเอง

6.4 เอกสารอ้างอิง

www.ctserc.org/initiatives/teachandlearn/sip.shtml - 16k

7. การเรียนรู้แบบสรคณยม (Constructivism)

7.1 หลักการ

7.1.1 การเรียนรู้แบบน้มีความเช่พ้ันฐานว่า “ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยการอาศัยประสบการณ์แห่งชีวิตที่ได้รับเพื่อค้นหาความจริง โดยมีรากฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษาที่หลากหลาย ซึ่งนักทฤษฎีสรคณยมได้ประยุกต์ทฤษฎีจิตวิทยาและปรัชญาการศึกษาดังกล่าวในรูปแบบและมุมมองใหม่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1) กลุ่มที่เน้นกระบวนการรู้คิดในตัวบุคคล (radical constructivism or personal Constructivism or cognitive oriented constructivist theories) เป็นกลุ่มที่เน้นการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นรายบุคคล โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนรู้วิธีเรียนและรู้วิธีคิด เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2) กลุ่มที่เน้นการสร้างความรู้โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social constructivism or socially oriented constructivist theories) เป็นกลุ่มที่เน้นว่า ความรู้ คือ ผลผลิตทางสังคม โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นสองประการ คือ

2.1) ความรู้ต้องสัมพันธ์กับชุมชน

2.2) ปัจจัยทางวัฒนธรรมสังคมและประวัติศาสตร์มีผลต่อการเรียนรู้
ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

7.1.2 การสอนแนว Constructivism มักจะเริ่มด้วยการตั้งปัญหาซึ่งครูอาจจะเป็นผู้ตั้งหรือมาจากนักเรียนและมีครูและนักเรียนช่วยคิดแก้ปัญหา โดยครูเป็นผู้แนะแนวหรือช่วยเหลือ ซึ่งเป็นวิธีที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นวิธี “Top-down” ดังนั้นการสอนแนว Constructivism จึงมักจะเป็นการสอนด้วยการค้นพบ การทดลอง ซึ่งใช้ได้ทุกวิชา ตั้งแต่วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เป็นต้น พื้นฐานความคิดของConstructivism ก็คือ “การเรียนรู้ เน้นการค้นพบ” แม้ว่าการสอนจะเป็นแบบ “การรับ” ก็จะเน้นการรับอย่างมีความหมาย โดยใช้การรู้-คิด รวบรวม หรือจัดข้อมูลด้วยความเข้าใจของตนเองและเก็บไว้ในความทรงจำ และสามารถค้นคิดขึ้นมาใช้ใหม่

7.1.3 ในการพัฒนานั้น เด็กจะสร้างแนวคิดอยู่ตลอดเวลาโดยไม่จำเป็นต้องมีการสอนในห้องเรียน ดังนั้น การเรียนรู้ตามแนวคิดของ Constructivism จะเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไขต่อไปนี้

1) การเรียนรู้เป็น Active Process ที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวบุคคล การสอนโดยวิธีบอกเล่าเป็นแบบ Passive Process ไม่ช่วยให้เกิดการพัฒนาแนวคิดหลักมากนัก

2) ความรู้ต่างๆ จะถูกสร้างขึ้นด้วยตัวของนักเรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมา

ใหม่กับข้อมูลเก่าหรือความรู้ที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ มาเป็นเกณฑ์ช่วยในการตัดสินใจ

3) ความรู้และความเชื่อของแต่ละคนจะต่างกันขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม
ขนบธรรมเนียมประเพณี และสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็น ซึ่งจะถูกใช้เป็นพื้นฐานในการ
ตัดสินใจ และใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแนวคิดใหม่

4) ความเข้าใจจะแตกต่างจากความเชื่อ โดยสิ้นเชิง และความเชื่อจะมีผลโดยตรง
ต่อการสร้างแนวคิดหรือการเรียนรู้

7.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ต่างๆ ด้วยตัวของนักเรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมา
ใหม่กับข้อมูลเก่าหรือความรู้ที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ มาเป็นเกณฑ์ช่วยในการตัดสินใจ

7.3 ขั้นตอนการสอน มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้
(ไคร์เวอร์และเบลล์ .1986 อ้างในพิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข,2549 : 28-29)

ชื่อขั้นตอน	คำอธิบาย
ขั้นที่ 1. ขั้นนำ	เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้จุดหมายและมีแรงจูงใจในการเรียน บทเรียน
ขั้นที่ 2. ขั้นทบทวนความรู้เดิม	เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการที่ผู้เรียนแสดงออกอาจทำได้ โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่เขา มีอยู่ ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟิก (graphic organizers) ขั้นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (cognitive conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (unequilibrium)
ขั้นที่ 3. ขั้นปรับเปลี่ยน แนวความคิด	เป็นขั้นตอนสำคัญหรือหัวใจสำคัญตามแนว Constructivism ประกอบด้วยขั้นย่อย ดังนี้
3.1 ทำความกระจ่างและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน	ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและ ความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับความคิดของคน อื่น ครูจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็น กระตุ้นให้คิด

ชื่อขั้นตอน (ต่อ)	คำอธิบาย
3.2 สร้างความคิดใหม่	จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนจะเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความ หรือเหตุการณ์ แล้วกำหนดความคิดใหม่หรือความรู้ใหม่
3.3 ประเมินความคิดใหม่	โดยการทดลองหรือคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนจะเห็นแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า
ขั้นที่ 4. ขั้นนำความคิดไปใช้	เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสนำแนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย เป็นการแสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย การเรียนรู้ที่ไม่มีให้นำความรู้ไปใช้เรียกว่าเรียนหนังสือไม่ใช่เรียนรู้
ขั้นที่ 5. ขั้นทบทวน	เป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนได้ทบทวนว่าความคิดความเข้าใจของเขาได้เปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นทบทวนบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญา (cognitive structure) ปรากฏในช่วงความจำระยะยาว (long-term memory)

7.4 เอกสารอ้างอิง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. ทักษะ 5 C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2549.

8. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

8.1 หลักการ

หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1974 อ้างในกิ่งแก้ว และคณะ, 2548 : 4) มี 5 ประการ ประกอบด้วย

- 1) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักการพึ่งพากัน (positive interdependence) โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน
- 2) การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยหลักการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กัน (face-to-face interaction) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่าง ๆ
- 3) การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม (social skills) โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน
- 4) การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (group processing) ที่ใช้ในการทำงาน
- 5) การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ (individual accountability)

8.2 วัตถุประสงค์

8.2.1 เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและบทบาทของตน ด้วยการรับผิดชอบงานทั้งในส่วนของตนเองและของกลุ่ม

8.2.2 การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้โอกาสในการบริหารงานแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่

8.2.3 เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นขณะทำงานของผู้เรียน ได้รู้จักความสามัคคี มีความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีที่จะช่วยผู้อื่น ส่วนผู้สอนจะลดบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก คอยให้คำแนะนำเท่านั้น

8.3 ขั้นตอนการสอน มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542 อ้างในราเพย ภาณุสิทธิกร, 2547 : 29)	
ชื่อขั้นตอน	คำอธิบาย
ขั้นที่ 1. ขั้นเตรียม	นักเรียนได้รับการแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2 – 6 คน เรียนรู้ระเบียบกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แง่วัตถุประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม
ขั้นที่ 2. ขั้นสอน	ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงานให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม
ขั้นที่ 3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม	2.1 ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกับรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม 2.2 ในขั้นนี้ผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น Jigsaw, TGT, STAD, TAI, GT, LT, CIRC เป็นต้น 2.3 ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง 2.4 ในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน
ขั้นที่ 4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ	ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้
ขั้นที่ 5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม	5.1 ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจผู้สอนควรอธิบายเพิ่มเติม 5.2 ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

8.4 เทคนิคที่ใช้ในรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

8.4.1 เทคนิค Group Investigation (GI)

Group Investigation (GI) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการสืบค้นความรู้ หรือแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบในประเด็น

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 : ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย ทบทวนบทเรียนที่สอน

ขั้นที่ 2 : แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 2 – 4 คน แบ่งเรื่องที่สอนเป็นข้อย่อย

แต่ละหัวข้อจะเป็นใบงานที่ 1 ใบงานที่ 2 ใบงานที่ 3 เป็นต้น

ขั้นที่ 3 : ผู้สอน

ขั้นที่ 4 : ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกทำเพียงหัวข้อเดียว (ใบงานเพียงใบเดียว)

โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนอ่อนเลือกหัวข้อก่อนการทำใบงาน

อาจจะให้นักเรียนในกลุ่มแบ่งกันหาคำตอบ และนำคำตอบทั้งหมด

มารวมเป็นคำตอบที่สมบูรณ์

ขั้นที่ 5 : นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเรื่องจากใบงานที่ได้จนเป็นที่เข้าใจของทุกคนในกลุ่ม

ขั้นที่ 6 : ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลเริ่มตั้งแต่กลุ่มที่ทำจากใบงานที่ 1 จนถึงใบงานสุดท้าย โดยให้คำชมเชยและรางวัลแก่กลุ่มที่ถูกต้องที่สุด

8.4.2 เทคนิค Learning Together (LT)
Learning Together (LT) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับการสอนวิชาที่มีโจทย์ปัญหา การคำนวณ หรือการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ
ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย ขั้นที่ 1 : ครูและนักเรียน อภิปรายและสรุปเนื้อหา ขั้นที่ 2 : แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มละ 4-5 คน ครูแจกใบงานกลุ่มละ 1 แผ่น (ถ้ามีอุปกรณ์ไม่พอ ให้นักเรียนใช้ระบบการเขียนฐาน) ขั้นที่ 3 : แบ่งหน้าที่ของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม ดังนี้ คนที่ 1 : อ่านโจทย์หรือคำสั่งให้ดำเนินงาน คนที่ 2 : ฟังโจทย์ ดำเนินงานและจดบันทึกข้อมูล คนที่ 3 : อ่านคำถามและหาคำตอบ คนที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ (ข้อมูล) ขั้นที่ 4 : แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบเพียงแผ่นเดียว นับเป็นกิจกรรมที่สำเร็จ - แต่ละกลุ่มส่งงาน 1 ชิ้น ผลงานที่เสร็จแล้วเป็นผลงานที่ทุกคนยอมรับ ซึ่งทุกคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากัน - กำหนดเกณฑ์การตัดสินหรือเกณฑ์การให้คะแนน เพราะนักเรียนจะเป็นผู้ให้คะแนน ถ้ามีปัญหาครูจึงให้คำแนะนำ ขั้นที่ 5 : ปิดประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

8.4.3 เทคนิค Teams-Games-Tournaments (TGT)

Teams-Games-Tournaments (TGT) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในจุดประสงค์ที่ต้องการให้กลุ่มผู้เรียนได้ศึกษาประเด็น หรือปัญหาที่มีคำตอบถูกต้องเพียงคำตอบเดียว หรือมีคำตอบถูกต้องที่ชัดเจน เช่น การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การใช้ภาษา ภูมิศาสตร์และทักษะการใช้แผนที่ และความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 : จัดกลุ่มแบบคละกัน (Home Teams) กลุ่มละ 3-4 คน

ขั้นที่ 2 : ครูทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้วครั้งก่อนด้วยการซักถาม

และอธิบายตอบข้อสงสัยของนักเรียน

ขั้นที่ 3 : แต่ละทีม ศึกษาหัวข้อที่เรียนจากแบบฝึก (Work Sheet and Answer Sheet)

นักเรียนแต่ละคนทำหน้าที่และปฏิบัติตามกติกาของ Cooperative Learning เช่น เป็นผู้จัดบันทึก ผู้คำนวณ ผู้สนับสนุน เป็นต้น เมื่อสมาชิกทุกคน เข้าใจและสามารถ

ทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องทุกข้อ ทีมจะเริ่มทำการแข่งขันตอบปัญหา

ขั้นที่ 4 : การแข่งขันตอบปัญหา (Academic Games Tournament)

4.1 ครูเป็นผู้จัดกลุ่มใหม่ แบ่งตามความสามารถของนักเรียน เช่น

โต๊ะที่ 1 แข่งขันนักเรียนในกลุ่มเก่ง

โต๊ะที่ 2 และ 3 แข่งขันนักเรียนในกลุ่มปานกลาง

โต๊ะที่ 4 แข่งขันนักเรียนในกลุ่มอ่อน

4.2 ครูแจกคำถามนักเรียน จำนวน 10 คำถามให้ทุก โต๊ะ

(เป็นคำถามเหมือนกันทุก โต๊ะ)

4.3 นักเรียนเปลี่ยนกันหยิบซองคำถามทีละ 1 ซอง (1 คำถาม)

อ่านคำถามแล้ววางลงกลาง โต๊ะ

4.4 นักเรียน 3 คนที่เหลือ คำนวณหาคำตอบ จากคำถามที่อ่าน

ในข้อ 4.3 เขียนคำถามลงในกระดาษคำตอบที่แต่ละคนมีอยู่

4.5 นักเรียนที่ทำหน้าที่อ่านคำถามจะเป็นคนให้คะแนน

โดยมีกติกาให้คะแนน ดังนี้

- ผู้ตอบถูกคนแรก จะได้ 2 คะแนน

- ผู้ตอบถูกคนต่อไป จะได้คนละ 1 คะแนน

- ถ้าตอบผิด ให้ 0 คะแนน

4.6 ทำขั้นตอน 4.3-4.5 โดยผลัดกันอ่านคำถามจนกว่าคำถามจะหมด 4.7 นักเรียนทุกคนรวมคะแนนของตัวเอง โดยทุกคนควรได้ตอบคำถามเท่า ๆ กัน จัดลำดับของคะแนนที่ได้ ซึ่งกำหนดโบนัสของแต่ละโต๊ะ ดังนี้ โบนัส ผู้ให้คะแนนชุดที่ 1 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 10 แต้ม ผู้ให้คะแนนชุดที่ 2 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 8 แต้ม ผู้ให้คะแนนชุดที่ 3 ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 6 แต้ม ผู้ให้คะแนนน้อยที่สุด ประจำโต๊ะแต่ละโต๊ะ จะได้โบนัส 4 แต้ม ขั้นที่ 5 : นักเรียนกลับมากลุ่มเดิม (Homes Team) รวมแต้มโบนัสของทุกคน ทีมใดที่มีแต้มโบนัสสูงสุด จะให้รางวัลหรือติดประกาศไว้ในมุมข่าวของห้อง

8.4.4 เทคนิค Student Teams-Achievement Division (STAD) Student Teams-Achievement Division (STAD) เทคนิคนี้พัฒนาเพิ่มเติมจาก TGT แต่จะใช้การทดสอบรายบุคคลแทนการแข่งขัน ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย ขั้นที่ 1-3 : มีลักษณะเหมือนกับแบบ TGT คือ - จัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ แบบคละกัน กลุ่มละ 3-4 คน - ใช้แบบฝึกหัด (worksheet) ชุดเดียวกับ TGT STAD ต่างกับแบบ TGT ตรงที่ ขั้นที่ 4 : สำหรับ STAD นักเรียนแต่ละคนจะทำการทดสอบแทนการแข่งขัน ตอบปัญหา ขั้นที่ 5 : ทีมที่ได้คะแนนสูงสุดจากการทดสอบจะติดประกาศไว้ในมุมจดหมายข่าวของห้อง

8.4.5 เทคนิค Jigsaw

Jigsaw เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ และถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เทคนิคนี้ใช้กันมากในรายวิชาที่ผู้เรียนต้องเรียนเนื้อหาวิชาจากตำราเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 : ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อยๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นที่ 2 : จัดกลุ่มนักเรียน โดยให้มีความสามารถคล้ายกันภายในกลุ่มเป็น

Home Groups กลุ่มละ 3-4 คน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ตน ได้รับมอบหมายเท่านั้น เช่น

นักเรียน A1 อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 1

นักเรียน A2 อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 2

นักเรียน A3 อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 3

นักเรียน A4 อ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 4

ขั้นที่ 3 : Expert Groups นักเรียนที่อ่านหัวข้อย่อยเดียวกันมานั่งด้วยกัน

เพื่อทำงาน ซักถาม และทำกิจกรรมกลุ่ม Expert Groups ตัวอย่าง

คนที่ 1 อ่านโจทย์

คนที่ 2 จดบันทึกข้อมูลสำคัญที่โจทย์กำหนดให้อธิบายว่าโจทย์ ต้องการให้อะไร

คนที่ 3 คำนวนหาคำตอบ

คนที่ 4 สรุปบททวนขั้นตอนทั้งหมด ตรวจสอบคำตอบอีกครั้ง เมื่อนักเรียนทำแต่ละข้อเสร็จแล้ว ให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กัน แล้วทำโจทย์ข้อถัดไปจนครบทุกข้อ

ขั้นที่ 4 : นักเรียนแต่ละคนใน Expert Groups กลับมายังกลุ่มเดิม (Home Groups) ของตนเอง แล้วผลัดกันอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มฟัง เริ่มจากหัวข้อย่อยที่ 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ขั้นที่ 5 : ทำการทดสอบ (Quiz) หัวข้อย่อยที่ 1-4 แก่นักเรียนทุกคนทั้งห้อง (สอบเดี่ยว) แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็น “คะแนนกลุ่ม”

ขั้นที่ 6 : กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดในการสอบครั้งนี้ จะติดประกาศเป็นมูมจดหมายของห้อง

8.4.6 เทคนิค Teams-Assisted Individualization (TAI)

Teams-Assisted Individualization (TAI) เทคนิคนี้เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล มากกว่าการเรียนรู้ในกลุ่ม เหมาะสำหรับการสอนคณิตศาสตร์ เป็นการนำเทคนิค STAD ผสมกับเทคนิค TGT

แต่ในเทคนิคนี้ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้และทำงานตามระดับความสามารถของตน เมื่อทำงานในส่วนของตนเองเสร็จแล้ว จึงจะจับคู่หรือเข้ากลุ่มทำงาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 : จัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ แบบคละกัน กลุ่มละ 2-4 คน

ขั้นที่ 2 : ครูอธิบายทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว และให้นักเรียนแต่ละคน ทำแบบฝึกหัดที่ 1 (worksheet No.1) ที่ครูเตรียมไว้แล้ว

ขั้นที่ 3 : ให้นักเรียนจับคู่กันภายในกลุ่มของตนเอง

- แลกเปลี่ยนแบบฝึกหัดที่ 1 เพื่อตรวจสอบ อธิบายข้อสงสัย
- ถ้านักเรียนคู่ใดทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง 75% ขึ้นไป

ให้ทำแบบฝึกหัดที่ 2 (worksheet No.2)

- ถ้านักเรียนคนใดคนหนึ่งหรือทั้งคู่ ทำแบบฝึกหัดที่ 1 ได้

ไม่น้อยกว่า 75% ให้นักเรียนทั้งคู่ทำแบบฝึกหัดชุดที่ 3 หรือ 4

จนกว่าจะทำได้ถูกต้อง 75% ขึ้นไปจึงจะผ่าน

ขั้นที่ 4 : นักเรียนทุกคนทำการทดสอบ คะแนนที่ได้จากการทดสอบของนักเรียน แต่ละคนจะนำมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่มหรือใช้คะแนนเฉลี่ย ในกรณีที่สมาชิกในกลุ่มมีจำนวนไม่เท่ากัน

ขั้นที่ 5 : กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะติดประกาศไว้ที่มุมข่าวหน้าห้อง

8.4.7 เทคนิค Co-op Co-op

Co-op Co-op เป็นเทคนิคเน้นการร่วมกันทำงาน โดยสมาชิกของกลุ่มที่มีความสามารถและความถนัดต่างกันได้แสดงบทบาทหน้าที่ที่ตนถนัด ผู้เรียนเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการคิดระดับสูงทั้งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นวิธีการที่สามารถนำไปใช้ในการสอนวิชาใดก็ได้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

- ขั้นที่ 1 : กำหนดขอบข่ายประเด็นหรือเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษา
- ขั้นที่ 2 : ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายเพื่อกำหนดประเด็นหรือหัวข้อที่จะศึกษา
- ขั้นที่ 3 : กำหนดกลุ่มย่อย โดยสมาชิกกลุ่มมีความสามารถคละกัน
- ขั้นที่ 4 : แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษา
- ขั้นที่ 5 : สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันกำหนดหัวข้อย่อย แล้วแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ โดยสมาชิกแต่ละคนเลือกศึกษาหัวข้อย่อยคนละหัวข้อ
- ขั้นที่ 6 : สมาชิกนำผลงานมารวมกันเป็นงานกลุ่ม อาจมีการอ่านทบทวนและปรับแต่งภาษา ให้ผลงานกลุ่มที่ทำร่วมกันมีความสละสลวยต่อเนื่อง เตรียมที่จะนำเสนอผลงานกลุ่ม
- ขั้นที่ 7 : นำผลงานกลุ่มเสนอต่อหน้าชั้นเรียน
- ขั้นที่ 8 : ทุกกลุ่มช่วยกันประเมินผล โดยประเมินทั้งกระบวนการทำงานกลุ่มและผลงานกลุ่ม

8.5 เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว อารีรักษ์ และคณะ. การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์เมธีปัส จำกัด. 2548.
- สวรินทร์ วิโรจน์ชูมิตร. การพัฒนาการอ่านวรรณกรรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในชั้นเรียนภาษาฝรั่งเศส สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนแวนต์. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2542.
- ร่ำเพย ภาณุสิทธิกร. การฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เรื่องกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ. รายงานการศึกษาอิสระ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2547.
- อกนิษฐ์ กรไกร. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กายยาศี 11 ด้วยแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ Co-op Co-op และแบบเดี่ยว. วิทยานิพนธ์ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

การเขียนประมวลการสอน

หัวข้อ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้” : ส่วนของ “การวัดผล”

กิจกรรมที่จัดมีการวัดผลตามสภาพจริง มีลักษณะ ดังนี้

ความหมายของการวัดผลตามสภาพจริง

อุทุมพร จามรมาน(2540:24) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดและประเมินกระบวนการทำงานของสมองและจิตใจของผู้เรียนโดยตรงไปตรงมาตามสิ่งที่เขาได้ทำโดยพยายามตอบคำถามว่า เขาทำอะไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนการสอนที่มีความหมาย ทำให้ผู้เรียนเกิดการอยากรู้ ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลโดยการปฏิบัติจริงทำจริงๆ ฝึกงานในโรงเรียนจริงๆ ทำการทดลองจริงบริการชุมชนจริง เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหมายเหมือนชีวิตจริง

ลักษณะของการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง

ลำลี รักสุทธี (2544:84) กล่าวถึง ลักษณะการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อมๆกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสามารถกระทำได้ตลอดเวลาทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน
2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริงๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัดและให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน
5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง รวมทั้งการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้าน ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน อย่างต่อเนื่อง
7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ความสามารถหลายๆด้านของผู้เรียน
8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง(ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ เป็นต้น
9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชมส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครูผู้ปกครอง

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง มีดังนี้

1. การสังเกต (Observation)
2. การบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Records)
3. แบบสำรวจรายการ (Checklist)
4. แบบสำรวจเหตุการณ์ (Inventory)
5. มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale)
6. การสุ่มเวลา (Time Sampling)
7. การสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling)
8. การสัมภาษณ์ (Interview)
9. การตรวจผลงาน
10. แบบทดสอบ (Test)
11. แฟ้มสะสมงาน
12. บันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
13. การรายงานตนเองของผู้เรียน

ตัวอย่างการเขียนการวัดผล (ตามสภาพจริง) แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น

ลำดับที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การวัดผล
1- 2	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา - ความหมายของการทดสอบ การวัดผล และการประเมินผล - ความสำคัญของการวัดและประเมินผลที่มีต่อกระบวนการทางการศึกษา - กระบวนการวัดและประเมินผล - จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา - ธรรมชาติของการวัดและประเมินผลการศึกษา - มาตรฐานวัด - ประโยชน์และปรัชญาของการวัดและประเมินผลการศึกษา - ประเภทของการประเมินผลการศึกษา - คุณธรรมของผู้ประเมิน	- บรรยายโดยใช้ Powerpoint - ประอบการซักถาม - อภิปราย - ศึกษาเอกสารประกอบการเรียน - ทำแบบฝึกหัด	- สังเกตจากการร่วมอภิปราย - ตรวจแบบฝึกหัด - สอบย่อย

เอกสารอ้างอิง

ลำดี รักสุทธิ. ทางก้าวหน้าสู่ครุมีอาชีพ. กรุงเทพฯ : สพัฒนาศึกษา, 2544.

อุทุมพร จามรมาน. การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนและการปฏิรูปการศึกษา.

(Authentic Performance and Portfolio of Learners for Education Reform)

กรุงเทพฯ : พันปีพับลิชชิง, 2540.

แบบฟอร์ม - ประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus)

1. ชื่อรายวิชา.....
2. รหัสวิชา..... จำนวนหน่วยกิต.....(.-.-.-.)
3. ประเภทวิชา.....
4. ระดับการศึกษา.....
5. ชื่อผู้สอน.....
6. คณะ.....

7. คำอธิบายรายวิชา

.....

.....

.....

8. วัตถุประสงค์

8.1.....

8.2.....

9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ลำดับที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การวัดผล	บันทึกผล หลังสอน
	1.....	1.1.....		
		1.2.....		
	2.....	2.1.....		
		2.2.....		

10. สื่อการเรียนการสอน

10.1.....

10.2.....

11. การวัดและประเมินผล

11.1 การวัดผล

11.1.1 การสอบกลางภาค		%
11.1.2 การสอบปลายภาค		%
11.1.3 การสอบภาคปฏิบัติ		%
11.1.4 การทำรายงานการปฏิบัติ		%
11.1.5 การเข้าชั้นเรียน		%
11.1.6 คุณลักษณะนิสัย		%

(เช่น ความรับผิดชอบ การทำงานกลุ่ม การแต่งกาย ฯลฯ)

11.1.7 การรายงานการศึกษาค้นคว้า		%
---------------------------------	-------	---

รวม	100	%
------------	------------	----------

11.2 การประเมินผลการเรียน

การจัดสินผลการเรียนโดยวิธี อิงเกณฑ์

คะแนนระหว่าง 85-100	ได้ระดับ A
คะแนนระหว่าง 78-84	ได้ระดับ B+
คะแนนระหว่าง 71-77	ได้ระดับ B
คะแนนระหว่าง 63-70	ได้ระดับ C+
คะแนนระหว่าง 55-62	ได้ระดับ C
คะแนนระหว่าง 48-54	ได้ระดับ D+
คะแนนระหว่าง 41-47	ได้ระดับ D
คะแนนระหว่าง 0-40	ได้ระดับ E

12. การพบอาจารย์ผู้สอนนอกเวลา

12.1 นักศึกษาสามารถนัดหมายล่วงหน้า ได้ที่ห้อง.....อาคาร.....
หรือหมายเลขโทรศัพท์.....

12.2 E-mail address.....

13. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า

.....
.....
.....
.....

14. WebSite อ้างอิง

.....
http://www.....
.....
http://www.....

ประมวลการสอนรายวิชา (Course Syllabus)

1. ชื่อวิชา	การวัดและประเมินผลการศึกษา
(Measurement and Educational Evaluation)	
2. รหัสวิชา	1045101	จำนวนหน่วยกิต 3(2-2-5)
3. ประเภทวิชา	บังคับ	
4. ระดับการศึกษา	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	
5. ชื่อผู้สอน	อาจารย์พรพิมล อ่อนศรี	
6. คณะ	ครุศาสตร์	

7. คำอธิบายรายวิชา

หลักการวัดและประเมินผล การประเมินผลประเภทต่าง ๆ คุณธรรมของผู้ประเมิน จุดมุ่งหมายของการศึกษา เครื่องมือการวัดผล และฝึกปฏิบัติการสร้างเครื่องมือ การสร้างข้อสอบ การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ นวัตกรรมทางการวัดและประเมินผล การประเมินผลภาคปฏิบัติ สถิติการวัดและประเมินผล ระเบียบ ระเบียบการประเมินผลการเรียน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

8. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียน

- 8.1 เข้าใจหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประเภทและการสร้างเครื่องมือวัดผลประเภทต่าง ๆ
- 8.2 สามารถวางแผนการสร้างเครื่องมือวัดผลและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้
- 8.3 มีความเข้าใจในกระบวนการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการวัดโดยใช้สถิติพื้นฐาน และประเมินผลที่ได้จากการวัดและวิเคราะห์
- 8.4 มีความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติและคุณธรรมของผู้ประเมิน
- 8.5 มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ระเบียบการประเมินผลการเรียน

9. หัวข้อวิชา (สาระการเรียนรู้) วิธีสอน (กิจกรรม) และวิธีการวัดผล

สัปดาห์ ที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การวัดผล	บันทึกผล หลังสอน
1 – 2	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา - ความหมายของการทดสอบ การวัดผล และการประเมินผล - ความสำคัญของการวัดและประเมินผลที่มีต่อกระบวนการทางการศึกษา - กระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษา - จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา - ธรรมชาติของการวัดและประเมินผลการศึกษา - มาตรฐานวัด - ประโยชน์และปรัชญาของการวัดและประเมินผลการศึกษา - ประเภทของการประเมินผลการศึกษา - คุณธรรมของผู้ประเมิน จุดมุ่งหมายทางการศึกษา	- บรรยายโดยใช้ Power point ประกอบการซักถาม - อภิปราย - ศึกษาเอกสารประกอบการเรียน - ทำแบบฝึกหัด	- สังเกตจากการร่วมอภิปราย - ตรวจแบบฝึกหัด - สอบย่อย	
3-5	เครื่องมือการวัดและการฝึกปฏิบัติการสร้างเครื่องมือ - เครื่องมือวัดผล + แบบทดสอบ + แบบตรวจสอบคุณภาพ + มาตรฐานค่า + แบบสอบถาม + การสังเกต + สัมภาษณ์ + การจัดอันดับคุณภาพ + สักคัมมิติ + การให้จินตนาการ - การเลือกเครื่องมือวัดให้เหมาะสมกับพฤติกรรมทางการศึกษา - การวางแผนและวัดผลระหว่างเรียน - การวัดผลปลายภาคเรียน	- ให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลทาง Internet เกี่ยวกับเครื่องมือวัดผล - นำเสนอข้อมูลที่สืบค้น - บรรยายสรุปโดยใช้ Power point ประกอบการซักถาม - ศึกษาเอกสารประกอบการสอน - แบ่งกลุ่มปฏิบัติการสร้างเครื่องมือ - ฝึกปฏิบัติการวางแผนการวัดผลระหว่างเรียนและการสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินผลการเรียน - นำเสนอผลงานโดยใช้ Visual	- การตอบคำถาม - การทำงานกลุ่ม - การตรวจผลงาน - การนำเสนอผลงาน	

สัปดาห์ ที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การวัดผล	บันทึกผล หลังสอน
6	การสร้างข้อสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	- บรรยายโดยใช้ Power point ประกอบการซักถาม - ศึกษาการเขียนข้อสอบประเภทต่าง ๆ จากเอกสารประกอบการเรียน - แบ่งกลุ่มปฏิบัติการสร้างข้อสอบ - นำเสนอผลงานโดยใช้ Visual - มอบหมายให้การสร้างข้อสอบ 1 ฉบับ ในรายวิชาที่ตรงกับวิชาเอกของตนเอง	- การตอบคำถาม - การทำงานกลุ่ม - การตรวจผลงาน - การนำเสนอผลงาน	
7	สอบระหว่างภาค	สอบ		
8-10	การวิเคราะห์คุณภาพ เครื่องมือวัดผล - คุณภาพเครื่องมือวัดผล - การหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลก่อนนำไปใช้ - การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดผล + การหาความไวในการวัดหลังจากทดลองใช้ + การหาความตรง + การหาความเชื่อมั่น + การหาระดับความยาก + การหาอำนาจจำแนก	- บรรยายโดยใช้ Power point ประกอบการซักถาม - ศึกษาเอกสาร - ทำแบบฝึกหัดการหาคุณภาพของเครื่องมือ - มอบหมายงานหาคุณภาพของข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้าง เมื่อสัปดาห์ที่ 7	- การตอบคำถาม - การตรวจผลงาน	
11	การประเมินผลตามสภาพ จริง	- แบ่งกลุ่มวิเคราะห์กรณีศึกษา - นำเสนอผลงาน	- การทำงานกลุ่ม - การตรวจผลงาน - การนำเสนอผลงาน	
12	การประเมินภาคปฏิบัติ	- ศึกษาเอกสารประกอบการเรียน - สรุปโดยใช้ Power point - แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการประเมินภาคปฏิบัติ	- การทำงานกลุ่ม - การตรวจผลงาน	

สัปดาห์ ที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การวัดผล	บันทึกผล หลังสอน
13-14	สถิติการวัดและประเมินผล - สถิติเบื้องต้นที่ใช้ในการ วัดและประเมินผล - คะแนนและการให้ระดับ คะแนน	- บรรยายโดยใช้ Power point ประกอบการซักถาม - แบบฝึก	การตรวจแบบ ฝึก	
15	ระเบียบ ระเบียบการ ประเมินผลการเรียน - ระเบียบและระเบียบการ ประเมินผลการเรียนตาม หลักสูตรต่าง ๆ - เอกสารการประเมินที่ โรงเรียนต้องจัดทำ	- แบ่งกลุ่มนักศึกษาและมอบหมายให้ นักศึกษาศึกษาระเบียบและเอกสารการ ประเมินที่โรงเรียนตามสภาพจริง - นำเสนอผลการศึกษา - อภิปรายและสรุปผล - ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร - แบ่งกลุ่มปฏิบัติการสร้างเอกสารการ ประเมิน	- การทำงาน กลุ่ม - การตรวจ ผลงาน - ประเมินผล งานที่ได้รับ มอบหมาย	
16	สอบปลายภาคเรียน	สอบ		

10. สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการเรียน
2. Power Point ประกอบคำบรรยาย
3. กรณียศึกษา

11. การวัดและประเมินผล

1. วัดผลงานระหว่างภาค โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการมีส่วนร่วม โดยคะแนนคิด
เป็นร้อยละ 70 ของคะแนนทั้งหมด แบ่งเป็น
 - 1.1 คะแนนผลงาน / ชิ้นงานที่มอบหมาย ร้อยละ 20
 - 1.2 คะแนนจิตพิสัย ร้อยละ 20
 - 1.3 คะแนนการศึกษาค้นคว้า สอบย่อย แบบฝึก ร้อยละ 10
 - 1.4 สอบกลางภาค ร้อยละ 20
2. วัดผลปลายภาคเรียนในด้านการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหาการวัดผลการเรียนรู้ และ
การนำไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 30
3. การประเมินผลใช้เกณฑ์การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขา
วิชาชีพครู

13. การพบอาจารย์ผู้สอนนอกเวลา

1. นักศึกษาสามารถติดต่อ ได้ที่ห้อง 1225 อาคาร 12 คณะครุศาสตร์
2. E-mail address : onsri_porn03@yahoo.com

14. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า

กั้ววล เทียนกัณฑ์เทศน์. (2540). การวัด การวิเคราะห์ การประเมินทางการศึกษาเบื้องต้น.

กรุงเทพ ฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

จำนง พรายแย้มแซ. เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2535.

ชวาล แพรัตกุล. (2518). เทคนิคการวัดผล. (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพ ฯ : วัฒนาพานิช.

นโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม , สำนัก. กระทรวงศึกษาธิการ. (2542).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพ ฯ : อรุณลาดพร้าว.

นิภา เมธาวีชัย. (2538). การประเมินผลการเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพ ฯ : ฝ่ายเอกสาร
ตำรา. สถาบันราชภัฏธนบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2540). การวิจัยทางการวัดและประเมินผล. กรุงเทพ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพ ฯ :
สามเจริญพานิช.

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และ นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม. (2545). “แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนรู้” ในประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา
หน่วยที่ 5. นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพ ฯ : คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏพระนคร.

พร้อมพรรณ อุดมสิน. (2538). การวัดและการประเมินผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์. กรุงเทพ ฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพลินพิศ ธรรมรัตน์. (2542). การประเมินผลการเรียน. สกลนคร : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ
สกลนคร.

ภัทรา นิคมานนท์. (2537). การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. (พิมพ์ครั้งที่ 8) กรุงเทพ ฯ :
ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2540). การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2)
กรุงเทพ ฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

วิญญา วิศาลภรณ์. การสร้างแบบทดสอบเพื่อการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, 2533.

วิชาการ , กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). การประเมินผลจากสภาพจริง. (พิมพ์ครั้งที่ 2)

กรุงเทพฯ : cursuสภาลาดพร้าว.

_____. (2539). คู่มือการสร้างเครื่องวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : cursuสภาลาดพร้าว.

_____. (2540). กระบวนการพัฒนาแฟ้มผลงาน. กรุงเทพฯ : cursuสภาลาดพร้าว.

_____. (2545). แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2544.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสป.).

_____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสป.).

ศักดิ์พงษ์ นิลไพรัช และ คณะ. (2546). การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสาธมิตร.

ส วาสนา ประवालพภุช. (2544). คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลากรทาง

การศึกษาเรื่องหลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทเดอะ

มาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์ จำกัด.

อนันต์ ศรีโสภ. (2525). การวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อุทุมพร จามรมาน. ข้อสอบ: การสร้างและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : พันนี้พับบลิชชิง, 2532.

อำนวย เลิศขยันดี. การทดสอบ-การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอ-พรินติ้ง, มปป.

Guskey, Thomas R. (2000). **Evaluating professional development.** California : Corwin Press.

Harris, Marry B., (1995). **Basic Statistics for Behavioral Science Research.** Needham Heights : Allyn & Bacon.

Hopkins, D.charles and Antes.,C. Richard. (1990). **Classroom measurement and Evaluation.** Illinois : Publishers,Inc.

Kubisqyn , Tom and Borich , Gary. (1990). **Educational Testing and Measurement : Classroom Application and Practice.** (6th ed) : Newyork John Wiley & Sons. Inc.

15. WebSite อ้างอิง

แบบประเมินคุณภาพการศึกษา

http://qa.rmudp.ac.th/files_upload/CEO_1.doc

4. การนำผลการประเมินการสอนไปพัฒนาการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.1 หลักการนำผลการประเมินการสอนไปพัฒนาการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 แบบฟอร์มการบันทึกผลการประเมินการสอนไป
พัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.3 ตัวอย่างการบันทึกผลการประเมินการสอนไป
พัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักการนำผลการประเมินการสอนไปพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักการประเมินการสอน

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ (2535, 257-259) ได้เสนอไว้ว่าพอสรุปได้ว่า การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอาจารย์ ซึ่งจากสภาพการณ์ในปัจจุบัน วิชาการ เทคโนโลยีและสังคมมีความเจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นครูอาจารย์มีหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้สังคม อาจารย์จึงต้องปรับปรุงการสอนของตนพร้อมกับหาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาช่วยสอน เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาเรียนรู้ได้รวดเร็วและช่วยให้บัณฑิตนักศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น

ความสำคัญของการประเมินการสอน

ศ. วาสนา ประवालพดุษย์ (2544, 218-219) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประเมินไว้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. การประเมินเป็นการกำกับติดตามกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
2. การประเมินเป็นเครื่องมือผลักดันหรือกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนหรือเกิดการปรับปรุงการเรียนการสอน
3. การประเมินเป็นเครื่องมือนำไปสู่การพัฒนาการเรียนของผู้เรียน
4. การประเมินจะช่วยเสริมประสิทธิภาพของการบริหารจัดการหรือการตัดสินใจทางการบริหาร

วัตถุประสงค์ของการประเมินการสอน

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2535, 259-265) ได้กล่าวถึง การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์โดยทั่วไป ทำเพื่อวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1. ประเมินเพื่อปรับปรุงการสอน
 - 1.1 เพื่อปรับปรุงการสอนของอาจารย์
 - 1.2 เพื่อปรับปรุงการบริการด้านการสอน
2. ประเมินเพื่อการตัดสินใจทางการบริหาร
 - 2.1 เพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ
 - 2.2 เพื่อเลื่อนขึ้นเงินเดือน
 - 2.3 เพื่อบริหารการเรียนการสอน
3. ประเมินเพื่อประกอบการเลือกเรียนของนักศึกษา
4. ประเมินเพื่อการวิจัย

ศิริชัย กาญจนวาสี (2543, 3-4) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินการสอนว่า การประเมินการสอนมีเป้าหมายสำคัญ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด จุดหมายของการประเมินการสอนจึงเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนวัตถุประสงค์ของการประเมินการสอนมีอยู่หลายประการขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบัน เช่น เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาอาจารย์ให้ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย หรือส่งเสริมมาตรฐานการสอนที่เป็นนโยบายสำคัญ หรือเป็นกลไกเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน กระทำไปเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และ / นำผลไปใช้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงาน

แนวทางการประเมินการสอน

สุทธรม์ จันทรหอม (2527, 58-76) ได้กล่าวถึง แนวทางในการประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมครู ทำได้ 3 วิธี คือ

1. ผู้สังเกตจัดอันดับ (Observer Rating) เป็นวิธีให้ผู้สังเกตเป็นผู้ให้อันดับในด้านต่าง ๆ ผู้สังเกตควรมีเครื่องมือที่จะใช้จัดอันดับ เช่น แบบสำรวจรายการ แบบบันทึก และแบบสำหรับจัดอันดับที่มีมาตรฐานไว้เป็นคู่มือการสังเกต

2. การประเมินตามเป้าหมายของงาน (Job Target Evaluation) เป็นการประเมินเป้าหมายของงานจะเริ่มต้นด้วยการที่ทุกฝ่ายช่วยกันเขียนนโยบาย จุดมุ่งหมายและผลสำเร็จที่คาดหวังออกมา ไม่ว่าจะมียะไรเกี่ยวข้องกับเรื่องเหล่านี้ทั้งที่สำคัญมากหรือน้อยต้องเขียนออกมาให้หมด เพราะจุดเน้นของการประเมินแบบนี้คือ (1) เราต้องการผลสำเร็จอะไร (2) เราทำอะไรสำเร็จบ้างแล้ว และ (3) เราจะทำให้ดีขึ้นได้อย่างไร การประเมินแบบนี้นอกจากจะเหมาะที่จะใช้ประเมินครู และยังเหมาะที่จะใช้ประเมินบุคลากรการศึกษาอื่น ๆ ด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ห้องสมุดและฝ่ายบริการด้านต่าง ๆ เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ตนเอง (Self Analysis) การให้ครูประเมินตัวเองจะช่วยให้ครูรู้และเข้าใจว่าตนเองมีความประสงค์อย่างไรและขณะนี้ตนเองทำได้สำเร็จเพียงใด การจะประเมินตนเองให้ได้ผลจะต้องใช้แบบประเมินตนเองมาช่วยหรือใช้เทคนิคที่จะช่วยวินิจฉัยให้เกิดความเข้าใจถึงจุดที่จะต้องได้รับ

การปรับปรุง และเมื่อพบข้อบกพร่องอย่างใดแล้วจะต้องมีการวางแผนหรือหาทางปรับปรุง แก้ไขต่อไป ซึ่งสามารถทำได้อีก 2 วิธี คือ การทำสอบสอน (Teacher Performance Testing) และการทดสอบสอนโดยตกลงร่วมกัน (Contract Plan)

ดังนั้นการประเมินการสอนไปพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีข้อมูลการวัดผลของผู้เรียน และการประเมินตนเองทางการสอนของอาจารย์ หรืออาจเพิ่มการประเมินความพึงพอใจในการสอนของอาจารย์จากผู้เรียนเพิ่มอีกก็จะดีขึ้น

เมื่อได้ผลการประเมินแล้ว ผู้สอนจะต้องมาทบทวนข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มดังนี้

1. ปัญหาของผู้เรียนที่พบ
2. วิธีการแก้ปัญหาผู้เรียน
3. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวิธีสอน / นวัตกรรมที่ควรใช้ในการปรับปรุงการสอน

การใช้นวัตกรรมทางการศึกษามาแก้ปัญหาการสอน

1. ความหมายของนวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรม (Innovation) มาจากคำกริยาว่า Innovate แปลว่า การทำสิ่งใหม่ ๆ หรือสิ่งใหม่ที่ทำขึ้นมา

มอร์ตัน (Morton, J.A. อ้างในบุญเกื้อ คอราเวช, 2542 : 13) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง การทำให้ใหม่อีกครั้ง (Renewal) ซึ่งหมายถึง การปรับปรุงของเก่าและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ นวัตกรรมไม่ใช่การจัดหรือล้มล้างสิ่งเก่าให้หมดไป แต่เป็นการปรับปรุงเสริมแต่งและพัฒนาเพื่อความอยู่รอดของระบบ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ(อ้างถึงใน บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2542 : 13) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรม หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ ที่แปลกไปจากเดิม โดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ ๆ ขึ้นมา หรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ได้รับการทดลอง พัฒนาจนเป็นที่เชื่อถือได้แล้วว่าได้ผลดี ในทางปฏิบัติทำให้ระบบก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

2. ความจำเป็นและแนวคิดที่ทำให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา

นวัตกรรมทางการศึกษาเกิดได้จากสภาพความเจริญก้าวหน้าของสังคมผนวกกับแนวคิดปรับเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน แนวคิดสำคัญ ๆ ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา (เชิธรศรี วิวิธศรี, 2535) มี ดังนี้

1) แนวคิดในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) คนเรามี

ความแตกต่างกัน การจัดการศึกษาจึงได้มุ่งจัดให้ตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถของแต่ละคน มุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาขีดความสามารถตามความต้องการของตนที่มีอยู่มากที่สุด นวัตกรรมทางการศึกษาที่สนองแนวคิดนี้ คือ

การเรียนไม่แบ่งชั้น (Non – graded school)

บทเรียนสำเร็จรูป หรือบทเรียนโปรแกรม (Programmed textbook)

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning package)

การสอนเป็นคณะ (Team teaching)

การจัดกลุ่มสนใจ (Interest groups program)

คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer assisted instruction) เป็นต้น

2) แนวคิดในเรื่องความพร้อมในการเรียน (Readiness to learn) การเรียนรู้จะได้ผล

เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน ความพร้อมเป็นการพัฒนาทางธรรมชาติ แต่เราสามารถสร้างขึ้นได้

ถ้าจัดบทเรียนหรือการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน แนวคิดนี้ทำให้เกิดนวัตกรรมในการเรียนการสอน ดังนี้

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning package)

ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)

ตารางสอนแบบยืดหยุ่น (Flexible schedule)

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group – dynamics)

การศึกษาแบบกลุ่มสนใจ (Interest group program) เป็นต้น

3) แนวคิดเรื่องของการเสริมแรง (reinforcement) การเสริมแรงเป็นการให้รางวัลชมเชย

หรือการรู้ค่าตอบผลการกระทำของตนเองทันที ซึ่งจะทำให้เปลี่ยนพฤติกรรมการตอบสนองได้

และการเรียนรู้จะเกิดผลได้ดีขึ้น แนวคิดนี้ทำให้เกิดนวัตกรรมในการเรียนการสอน ดังนี้

แบบเรียนโปรแกรม (Programmed textbook)

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning package) เป็นต้น

4) แนวคิดในเรื่องการใช้เวลาในการศึกษา ในปัจจุบันมีแนวคิดที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาใช้

เวลาในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และยืดหยุ่นได้มากขึ้นตามความสามารถ ความต้องการและตามลักษณะวิชาที่เรียน รวมทั้งการเรียนไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนแนวคิดนี้ทำให้เกิดนวัตกรรมในการเรียนการสอน ดังนี้

แบบเรียนโปรแกรม (Programmed textbook)

ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning package)

ตารางสอนแบบยืดหยุ่น (Flexible schedule)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Center)

มหาวิทยาลัยเปิด (Open University)

มหาวิทยาลัยทางอากาศ (University of the air)

เอกสารอ้างอิง

เชียรศรี วิวิศิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา.

กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เพรส มีเดีย, 2535.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน. ภาควิชาศึกษาศาสตร์.

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.

บุญเกื้อ คอรวาเวช. นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : SR Printing, 2542.

ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ, 2544.

สุธรรม์ จันท์หอม. หลักการประเมินผลทางการศึกษา. ภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา.

คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.

ศิริชัย กาญจนวาสี. การประเมินการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2543.

๕. แบบฟอร์มบันทึกผลการประเมินเพื่อพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 1. บันทึกผลการเรียนของนักศึกษา

1. ชื่อวิชา
2. รหัสวิชา.....จำนวนหน่วยกิต(.....-.....-.....)
4. รหัสหมู่เรียน.....
5. ชื่อผู้สอน 6. คณะ.....

7. ผลการประเมินผู้เรียน

เกรด	จำนวนนักศึกษา	เกรด	จำนวนนักศึกษา
ก หรือ A		ผ หรือ P	
B+		ผย หรือ PD	
ข หรือ B		ม หรือ F	
C+		ร หรือ I	
ค หรือ C		ฟ หรือ S	
D+		ย หรือ W	
ง หรือ D		* เรียนซ้ำ	
จ หรือ E			

ส่วนที่ 2. บันทึกผลการประเมินตนเองของผู้สอน

คำชี้แจง ให้ผู้สอนทุกท่านประเมินตนเอง โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับ

การจัดการเรียนการสอนของตัวเอง

รายการประเมินตนเองของผู้สอน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา					
1. ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา					
2. มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
3. ช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน					
ด้านวิธีสอน					
4. ตรงต่อเวลาในการสอนและเลิกสอน					
5. มีการจัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตร					
6. มีกิจกรรมการสอนหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน					
7. มีวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา					
8. มีการจัดสถานการณ์กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเมื่อมีข้อสงสัยระหว่างเรียน					

รายการประเมินตนเองของผู้สอน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน					
10. มีประมวลการสอนหรือแผนบริหารการสอนแจก					
11. ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และช่วยให้เกิดการเรียนรู้					
12. มีตำราและ / เอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา					
ด้านการวัดผล					
13. มีการประเมินความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอน					
14. มีการตรวจผลงาน มีการชี้แจงข้อบกพร่องให้ผู้เรียนได้แก้ไข					
15. มีวัดผลตามสภาพจริง และมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ถูกต้อง ยุติธรรม					

ส่วนที่ 3. บันทึกแนวทางการปรับปรุงการสอน

1. ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียนที่พบ

.....
.....

2. วิธีการแก้ปัญหการเรียนการสอนของผู้เรียน

.....
.....

3. แนวทางการปรับปรุงการสอน และ /นวัตกรรมการที่ควรนำมาปรับปรุงการสอน

จากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่พบและวิธีการแก้ปัญหการเรียนการสอนของผู้เรียน

ผู้สอนเห็นสมควรที่จะปรับปรุงวิธีการสอน ดังนี้

- 3.1.....
3.2.....
3.3.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

ตัวอย่างบันทึกผลการประเมินเพื่อพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 1. บันทึกผลการเรียนของนักศึกษา

1. ชื่อวิชา การศึกษาปฐมวัย

2. รหัสวิชา ECED 201 จำนวนหน่วยกิต 5 (2-4-3)

4. รหัสหมู่เรียน 5112030371

5. ชื่อผู้สอน อาจารย์เทิน สีนวน 6. คณะครุศาสตร์

7. ผลการประเมินผู้เรียน

เกรด	จำนวนนักศึกษา	เกรด	จำนวนนักศึกษา
ก หรือ A	1	ผ หรือ P	
B+	6	ผย หรือ PD	
ข หรือ B	13	ม หรือ F	
C+	1	ร หรือ I	
ค หรือ C	2	ฟ หรือ S	
D+		ย หรือ W	
ง หรือ D		* เรียนซ้ำ	
จ หรือ E			

ส่วนที่ 2. บันทึกผลการประเมินตนเองของผู้สอน

คำชี้แจง ให้ผู้สอนทุกท่านประเมินตนเอง โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับ

การจัดการเรียนการสอนของตัวเอง

รายการประเมินตนเองของผู้สอน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา					
1. ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา		✓			
2. มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา		✓			
3. ช่วยเหลือนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน			✓		
ด้านวิธีสอน					
4. ตรงต่อเวลาในการสอนและเลิกสอน		✓			
5. มีการจัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามหลักสูตร		✓			
6. มีกิจกรรมการสอนหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน		✓			
7. มีวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา		✓			
8. มีการจัดสถานการณ์กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง			✓		
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเมื่อมีข้อสงสัยระหว่างเรียน	✓				

รายการประเมินตนเองของผู้สอน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน					
10. มีประมวลการสอนหรือแผนบริหารการสอนแจก	✓				
11. ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และช่วยให้เกิดการเรียนรู้		✓			
12. มีตำราและ / เอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา		✓			
ด้านการวัดผล					
13. มีการประเมินความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอน		✓			
14. มีการตรวจผลงาน มีการชี้แจงข้อบกพร่องให้ผู้เรียนได้แก้ไข		✓			
15. มีวัดผลตามสภาพจริง และมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ถูกต้อง ยุติธรรม	✓				

ส่วนที่ 3. บันทึกแนวทางการปรับปรุงการสอน

1. ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียนที่พบ

- ผู้เรียนไม่ค่อยซักถาม และไม่จดบันทึก
- ผู้เรียนไม่ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อจะนำมาอภิปรายในชั้นเรียน

2. วิธีการแก้ปัญหการเรียนการสอนของผู้เรียน

- ออกแบบกิจกรรมให้มีการอภิปรายกลุ่ม และบันทึกข้อสรุป
- ผู้สอนจัดทำเอกสารประกอบการสอนหลัก และแนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูล

3. แนวทางการปรับปรุงการสอน และ /นวัตกรรมการนำมาปรับปรุงการสอน

จากสภาพปัญหาของผู้เรียนที่พบและวิธีการแก้ปัญหการเรียนการสอนของผู้เรียน

ผู้สอนเห็นสมควรที่จะปรับปรุงวิธีการสอน ดังนี้

- 3.1 สอนโดยการบรรยาย และมีกิจกรรมให้เด็กอภิปรายกลุ่มร่วมกัน
- 3.2 มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยแนะนำแหล่งและวิธีสืบค้นให้ด้วย
- 3.3 สอนโดยใช้กระบวนการวิจัย เช่น ให้ไปสัมภาษณ์ครูอนุบาล ให้สังเกตพฤติกรรมเด็ก เป็นต้น

ลงชื่อ เทิน สีนวน ผู้สอน

(อาจารย์เทิน สีนวน)

5. การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ และนำผลการวิจัยมาพัฒนาผู้เรียน

5.1 หลักการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้และ
นำผลการวิจัยมาพัฒนาผู้เรียน

5.2 แบบฟอร์มการวิจัยในชั้นเรียน

5.3 ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียน

หลักการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้และนำผลการวิจัยมาพัฒนาผู้เรียน

การวิจัยในชั้นเรียน (classroom research) มีคำอื่น ๆ ที่ใช้ในความหมายเดียวกันดังนี้

- การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research)
- การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (classroom action research)

การวิจัยในชั้นเรียน (classroom research) หมายถึง การทำวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การวิจัยที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือต้องการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลกับผู้เรียนในทางที่ดี

สุวิมล ว่องวานิช (2551: 7-8) กล่าวถึง แนวทางใหม่สำหรับการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู ควรมีลักษณะดังนี้

1. งานวิจัยของครูควรเป็นงานวิจัยขนาดเล็ก (small scale) มุ่งที่การแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ไม่ใช้เวลาในการดำเนินการนานเกินไป จนทำให้งานหลัก (งานสอน) ได้รับผลกระทบ แต่ต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนตามปกติ โดยมีการใช้กระบวนการวิจัยเป็นขั้นตอนของการทดลองใช้ยุทธวิธีใหม่ ๆ ด้านการสอนที่คิดค้นขึ้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด

2. ในแต่ละภาคเรียนหรือภาคการศึกษา ครูสามารถทำการศึกษาในประเด็นวิจัยหรือหัวข้อวิจัยได้หลายประเด็น และสามารถดำเนินการได้พร้อมกัน ในขณะเดียวกันหากปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีหลายปัญหาที่ต้องการแก้ไข ดังนั้น การวิจัยของครูต้องไม่ใช่การทำวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว

3. การวิจัยของครูเน้นการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (scientific method) มาแสวงหาคำตอบ เพื่อให้ข้อค้นพบที่ได้มีความหนักแน่น เชื่อถือ และนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้จริง เป้าหมายหลักของการวิจัยของครูไม่ใช่การมุ่งสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับศาสตร์ของ

การสอน การนำเสนอผลการวิจัยจึงไม่มีรูปแบบที่เป็นทางการเหมือนกับที่มีการทำกันในการวิจัยเชิงวิชาการ (academic research) หรือการวิจัยแบบเป็นทางการ ซึ่งมีกฎเกณฑ์การทำวิจัยที่เคร่งครัด โดยเฉพาะการนำเสนอผลการวิจัยที่มักมีการจำแนกสาระของการวิจัยออกเป็น 5 บท

4. การทำวิจัยของครูต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัยที่เกิดมาจากสภาพปัญหาที่เป็นจริงขณะนั้น และครูไม่สามารถใช้วิธีการเดิม ๆ แก้ปัญหาได้ จำเป็นต้องค้นหาวิธีการใหม่ ดังนั้นจุดเริ่มต้นของการทำวิจัยของครูจึงไม่ใช่เริ่มด้วยคำถามที่ว่า “ฉันควรทำวิจัยเรื่องอะไรดี” หรือ “เธอช่วยคิดให้ทีว่ฉันควรทำวิจัยเรื่องอะไรดี” การตั้งคำถามแบบนี้สะท้อนว่าครูไม่ได้เริ่มทำวิจัยในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนขณะนั้น

5. กระบวนการวิจัยของครูต้องเป็นไปอย่างง่าย ๆ สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในห้องเรียนมาใช้ในการค้นหาคำตอบ และเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องใช้กระบวนการวิจัยในการปฏิบัติงานของตนเอง ต้องไม่คิดว่างานวิจัยเป็นงานนอกเหนือการสอน งานวิจัยในชั้นเรียนไม่ใช่งานวิจัยที่หากต้องทำ ต้องมีการอนุมัติโครงการวิจัย หรืองบประมาณเพื่อทำวิจัย ถ้าไม่ได้รับอนุมัติก็จะทำวิจัยไม่ได้ การมีความคิดแบบนี้ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน นั่นคือ ครูจะได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินการวิจัยหรือไม่ก็ตาม หน้าที่ของครูก็ต้องหาวิธีการแก้ปัญหาให้หมดไปด้วยวิธีการที่เหมาะสมที่สุด ภายใต้ทรัพยากรหรือสภาพเงื่อนไขที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

6. การวิจัยของครูไม่ใช่มุ่งสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อตนเอง แต่เป็นงานที่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน คือ ครูทั้งโรงเรียนมาร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจึงเป็นวิจัยที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมหรือมีการรวมพลังในการทำวิจัย เพื่อมุ่งหาทางแก้ปัญหาในลักษณะองค์รวมมากกว่าทำวิจัยเดี่ยวและแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน เนื่องจากปัญหาในห้องเรียนส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวเนื่องกันหรือสัมพันธ์กัน ครูคนเดียวอาจจะแก้ไขปัญหาด้วยตัวคนเดียวไม่ได้

การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่มีลักษณะดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2551: 22)

ใคร	ครูผู้สอนในห้องเรียน
ทำอะไร	ทำการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา
ที่ไหน	ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
เมื่อไร	ในขณะที่การเรียนการสอนกำลังเกิดขึ้น
อย่างไร	ด้วยวิธีการวิจัยที่มีวงจรการทำงานต่อเนื่องและสะท้อนกลับการทำงานของตนเอง (self – refection) โดยขั้นตอนหลัก คือ การทำงานตามวงจร PAOR (Plan, Act, Observe, Reflect & Revise)
เพื่อจุดมุ่งหมายใด	มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
ลักษณะเด่นของการวิจัย	เป็นกระบวนการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว โดยครูผู้สอนนำวิธีการแก้ปัญหาที่ตนเองคิดขึ้นไปทดลองใช้กับผู้เรียนทันทีและสังเกตผลการแก้ปัญหานั้น มีการสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในโรงเรียน เป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (collaborative research)

ข้อจำกัดของการวิจัยในชั้นเรียน (สุวิมล ว่องวานิช, 2551: 26-27)

แม้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะมีประโยชน์มากมาย แต่โดยธรรมชาติและหลักการของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนก็ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดของการวิจัยแบบนี้หลายประการเช่นกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการวิจัยส่งผลกระทบต่อขอบเขตและขนาดของงานวิจัย การวิจัยแบบนี้มักจะมีขนาดเล็กซึ่งทำให้มีผลต่อความเป็นตัวแทนของข้อค้นพบ จึงก่อให้เกิดข้อจำกัดในการสรุปอ้างอิงผลการวิจัย

2. งานวิจัยทั่วไปไม่ยอมให้มีตัวแปรภายนอกส่งผลกระทบวน โดยมีการออกแบบการวิจัยให้สามารถควบคุมตัวแปรภายนอกได้ และก็สามารถดำเนินการจัดกระทำได้ แต่สำหรับงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มักมีปัญหาในประเด็นนี้ เนื่องจากสภาพการณ์ที่เกิดในชั้นเรียนจะปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติข้อค้นพบที่ได้รับบางครั้งไม่สามารถยืนยันได้หนักแน่นว่าเนื่องมาจากปัจจัยใด แต่ทราบใดปัญหาในชั้นเรียนหมดไป ก็ถือว่าการวิจัยครั้งนั้นประสบความสำเร็จ

3. ธรรมชาติของงานวิจัยถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขที่มีเรื่องของคุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยการทำงาน ทำให้การทดลองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานอาจทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากสิ่งที่ทดลองก็ยังไม่ได้มีการตรวจสอบยืนยันในผลที่จะเกิดขึ้นว่าจะนำไปในทิศทางใด

4. มีการวิพากษ์กันมากเกี่ยวกับเจ้าของผลงานวิจัย และมีการหวั่นเกรงกันว่าจะมีการแย่งผลงานวิจัย เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่มีกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติและผู้วิจัยภายนอก เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัย ไม่ว่าจะเป็นครุณักวิจัย หรือนักวิชาการต้องทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนและตกลงในเรื่องนี้ให้เข้าใจตรงกัน

5. กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่ได้แยกครูออกมาจากการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยต้องเกี่ยวข้องในการทำงานของตนเองและผู้อื่นตลอดเวลา การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงเป็นการเพิ่มภาระงานของครูมากขึ้นจากการทำงานปกติ โดยเฉพาะในช่วงแรกของการวิจัยที่ครุณักวิจัยต้องวิเคราะห์สภาพปัญหา และกำหนดแนวทางการแก้ไข เพื่อให้การทำวิจัยไม่เป็นภาระสำหรับครูมากเกินไป ต้องมีการออกแบบการวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนให้มากที่สุด

โดยสรุปการวิจัยในชั้นเรียนจะมีลักษณะอย่างไร

การวิจัยในชั้นเรียนจะมีลักษณะดังนี้

1. ผู้วิจัยยังคงทำงานตามปกติของตน
2. ไม่ต้องสร้างเครื่องมือวิจัย
3. ไม่มีข้อมูลจำนวนมาก
4. ไม่ต้องทบทวนรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากการสังเกต การพูดคุย และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
6. ใช้เวลาทำวิจัยไม่นาน ขึ้นอยู่กับสาเหตุของปัญหาและจำนวนบุคคลที่ต้องการแก้ไข
7. ความยาว 2-3 หน้าต่อเรื่อง
8. นักเรียน/ครู ได้รับการแก้ไขหรือพัฒนา
9. ไม่มีการระบุประชากร กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง
10. ไม่ต้องใช้สถิติสรุปอ้างอิง และไม่มีระดับนัยสำคัญ
11. ไม่มีการทดสอบก่อนหลัง
12. ไม่มีกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม
13. เป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะ (Qualitative research มากกว่า Quantitative research)
14. เน้นการแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาของนักเรียน/ครู บางคน บางเรื่อง

รายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนจะเขียนเมื่อไร

เขียนขึ้นเมื่อครูผู้สอนเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนต้องเขียนสรุปผลการวิจัย หากพบว่าผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้ และ/หรือมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ครูผู้สอนอาจต้องทำวิจัย ในชั้นเรียนซ้ำอีกครั้งหรือหลาย ๆ ครั้ง จนกว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และ/หรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์ตามหลักสูตรอย่างแท้จริง

การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนต้องเขียนตามระเบียบวิธีวิจัย คือต้องมีบทที่ 1 ถึง บทที่ 5 ใช่หรือไม่

ไม่จำเป็น การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ครูสามารถเขียนง่าย ๆ โดยระบุปัญหาที่ พบ สาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และผลการแก้ปัญหา อาจมีข้อเสนอแนะหรือ ข้อเสนอแนะต่อท้าย และแนบหลักฐานสิ่งที่ได้ ดำเนินการ เช่น แบบฝึก แบบบันทึก ฯลฯ

รูปแบบรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนมี 3 แบบ คือ

1. แบบสากล
2. แบบกึ่งวิชาการ
3. แบบไม่เป็นทางการ

1.แบบสากล มีประเด็นสำคัญที่เป็นหัวข้อดังนี้

1. ส่วนนำ

2. ส่วนเนื้อหา

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ส่วนอ้างอิง

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

2. แบบกึ่งวิชาการ มีประเด็นสำคัญที่เป็นหัวข้อดังนี้

1.1 หัวข้อวิจัย	1.8 ประชากร
1.2 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย	1.9 กลุ่มตัวอย่าง
1.3 คำถามวิจัย	1.10 เครื่องมือวิจัย
1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1.11 การเก็บรวบรวมข้อมูล
1.5 ตัวแปรในการวิจัย	1.12 การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	1.13 การวิเคราะห์ข้อมูล
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย	1.14 ผลการวิจัย

3. แบบไม่เป็นทางการ มีประเด็นสำคัญที่เป็นหัวข้อดังนี้

2.1 สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
2.2 ศึกษาและรวบรวมวิธีการหรือนวัตกรรมในการแก้ปัญหา
2.3 พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมที่เลือกใช้สำหรับการแก้ปัญหา
2.4 การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ในชั้นเรียน
2.5 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ปัญหา
2.6 การนำผลการวิจัยไปใช้

เอกสารอ้างอิง

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพฯ ม.ป.ป., 2547.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2549.

สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

แบบฟอร์ม-รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

ชื่อเรื่องวิจัย.....

ชื่อผู้วิจัย.....

ระยะเวลาวิจัย ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน

.....

2. ศึกษาและรวบรวมวิธีการหรือนวัตกรรมในการแก้ปัญหา

.....

3. พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมที่เลือกใช้สำหรับการแก้ปัญหา

.....

4. การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ในชั้นเรียน

.....

5. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ไข้ปัญหา

.....

6. การนำผลการวิจัยไปใช้

.....

ตัวอย่าง-รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

ชื่อเรื่องวิจัย การใช้แผนที่ความคิดเพื่อพัฒนาความคิดแบบมีวิจารณญาณของนักศึกษา

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิต บัญเอก

ระยะเวลาวิจัย ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2550 ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551

1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน

นักศึกษาขาดทักษะในการสร้างองค์ความรู้ หรือสร้างความคิดแบบมีวิจารณญาณ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนการสอน

2. ศึกษาและรวบรวมวิธีการหรือนวัตกรรมในการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยใช้เทคนิคแผนที่ความคิดในการวิเคราะห์สถานการณ์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในลักษณะ 3 ห่วง คือ 1.ความพอประมาณ 2.ความมีเหตุผล 3.ภูมิคุ้มกัน และอีก 2 เงื่อนไข คือ

เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

3. พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมที่เลือกใช้สำหรับการแก้ปัญหา

วิธีการใช้เทคนิคแผนที่ความคิด (Mind Mapping) พัฒนาความคิดแบบมีวิจารณญาณ

โดยกำหนดสถานการณ์ตามเนื้อหาวิชาเรียน ดังนี้

- 1.หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาชีวิต
- 2.หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาสังคม
- 3.หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาองค์กร
- 4.นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อให้เกิดครอบครัวอบอุ่น
- 5.นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง

4. การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ในชั้นเรียน

4.1 ใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดแบบมีวิจารณญาณด้านต่าง ๆ 5 ด้าน จำนวน 80 ข้อดังนี้

1) ด้านการสรุปความ	จำนวน 12 ข้อ
2) ด้านการตระหนักถึงข้อตกลง	จำนวน 11 ข้อ
3) ด้านการอนุมาน	จำนวน 19 ข้อ
4) ด้านการตีความ	จำนวน 18 ข้อ
5) ด้านการประเมินข้อโต้แย้ง	จำนวน 20 ข้อ

4.2 แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม ใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในรายวิชา วิชา เศรษฐกิจและสังคมเชิงบูรณาการ (Integrated Economics and Social)

4.3 แต่ละกลุ่มเสนอรายงาน

4.4 สมาชิกทุกกลุ่มร่วมกันวิพากษ์แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เพื่อให้เข้าใจวิธีคิด และวิธีใช้แผนที่ความคิด

4.3 ใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดแบบมีวิจารณญาณ มาทดสอบอีกครั้ง

5. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ไขปัญหา

กำลังดำเนินการ ยังไม่เสร็จสิ้น

6. การนำผลการวิจัยไปใช้

กำลังดำเนินการ ยังไม่เสร็จสิ้น